Ateitis

RUGSĖJIS—SPALIS 1991-5

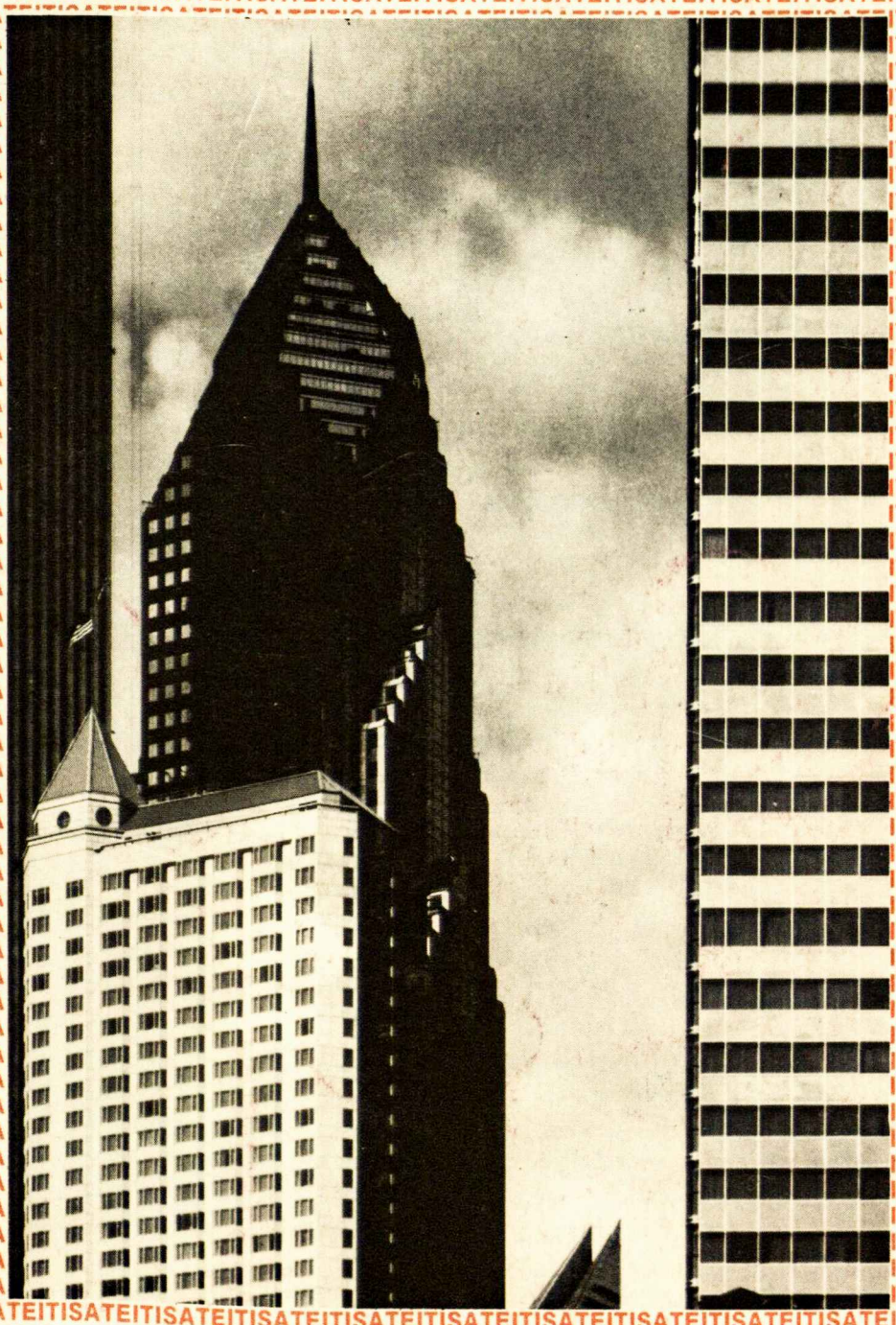

Ateitis

Sulaukėm!
D. Bindokienė 173

Rugsėjo žvalgždės (eil.)
Gražina Tulauskaitė 174

Rugsėjo naktis (eil.)
Vytautas Mačernis 174

Ateitininkai ir ateitis 175

Kaip susprogdinti sustingimą ateitininkuose?
Indrė Čuplinskaitė 178

Lietuva (eil.)
Danutė Augienė 179

Griežtųjų mokslų profesionalo meilė literatūrai 180

Lėlė
Vytautas Volertas 181

TIKIU 183

ATEITININKAI LIETUVOJE 185

Žvilgsnis iš praeities į ateitį
R. Gudelis 185

KALBOS SKYRIUS 194

ATEITIES SPINDULIAI 195

KNYGOS—LEIDINIAI 198

Nuo chromosomų iki asmenybės
Romualdas Kriaučiūnas 198

ĮVYKIAI IR ŽMONĖS 202

MŪSŲ VEIKLA 204

KREIVOS ŠYPSENOS 216

Viršelio nuotrauka: Rimos Polikaitytės

Ateitininkų Federacijos leidžiamas katalikiškos lietuviškos orientacijos žurnalas

RUGSĖJIS—SPALIS
1991 m.
VOL. LXXXI NR. 5

REDAKTORĖ:
Danutė Bindokienė,
7155 S. Homan Ave.,
Chicago, IL 60629. USA
Telef. (312)776-2036

REDAKCIJOS NARĖS:
Ramunė Kubiliūtė.
Rūta Sidrytė,
Viktutė Venclovaitė.

TECHNINIS REDAKTORIUS:
Jonas Kuprys

ADMINISTRATORIUS:
Juozas Polikaitis,
7235 South Sacramento Ave.,
Chicago, IL 60629, USA
Tel.: (312)434-2243

Spaudos darbus atlieka Draugo spaustuvė Chicagoje. Leidžia Ateitininkų Federacija. Prenumerata metams JAV ir Kanadoje — 12.00 dol.; garbės prenumerata — 20.00 dol., susipažinimui 9.00 dol.; kituose kraštuose — 9.00 dol., išskyrus Pietų Ameriką (7.00 dol.).

ATEITIS (USPS 035-440) — a magazine published by-monthly, by the Lithuanian Catholic Federation Ateitis, Inc. Business address: 7235 S. Sacramento Ave., Chicago, IL 60629 USA. Yearly subscription in the US and Canada $12.00. Single copy $2.00. Second class postage paid at Chicago, Illinois.

© 1991 by the Lithuanian Catholic Federation *Ateitis*. All rights reserved. POSTMASTER. Send address changes to ATEITIS, 7235 S. Sacramento Ave., Chicago, Illinois 60629 USA.

SULAUKĖM!

Kai išeivijos lietuvius pasiekė žinia, kad pereitų metų kovo 11 d. Lietuva paskelbė atstatanti savo nepriklausomybę, džiaugsmą, kurį šis paskelbimas sukėlė, temdė rūpestis ir baimė. Net ir maži vaikai suprato, kad tikroji kova už būvį tik dabar prasideda, kad nepriklausomybės paskelbimas dar neužtikrina laisvės mūsų Tėvynei. Melstis, dirbti, kovoti! Tai buvo šūkis, kuriuo vadovavomės visus ilgus dešimtmečius, gyvendami svetimuose kraštuose. Po 1990 m. kovo 11-sios konkretaus darbo laukas dar labiau išryškėjo. Lietuvos laisvėjimas ir visiška laisvė jau nebebuvo abstraktus, vos įsivaizduojamas ateities įvykis. Nesvarbu, kaip griežtai Sovietų Sąjunga tvirtino, kad niekad niekad nepaleis grobio — Lietuvos (ar kitų Pabaltijo tautų) iš savo nagų; nesvarbu, kaip neryžtingai tripinėjo Vakarų pasaulio didžiūnai (ypač JAV) tarp moralinės pareigos ištiesti pagalbos ranką, kovojančioms už savo būvį, tautoms ir nenoro — ar baimės — „paspausti" Sovietų Sąjungą, Lietuvai tebuvo tik vienas kelias — į visišką nepriklausomybę.

Tą puikiai suprato ir išeivijos lietuviai: nuo jauniausio lituanistinės mokyklos mokinuko, iki vyriausio karšinčiaus, virpančiose rankose laikančio lietuvišką laikraštį, kuriame ieškojo vėliausių žinių iš Lietuvos. Visiems buvo aišku, kad Lietuvos laisvės atėjimo laikas jau nebebuvo abstrakti svajonė, o visiškai apčiuopiamas faktas. Reikėjo tik palaukti tinkamos progos...

Tokia stebuklinga proga atsirado labai netikėtai š.m. rugpjūčio 17 d., kai rytmetiniai amerikiečių laikraščiai sumirgėjo didžiulėmis, riebiomis antraštėmis: Sovietų Sąjungoje perversmas! Argi reikia kartoti įvykius, kurie nuostabiu greičiu vystėsi rugpjūčio antroje pusėje ir rugsėjo pradžioje? Tie įvykiai tebėra giliai įsirėžę mūsų sąmonėje. Kiekvienas atmintyje nešiojamės ne tik tų istorinių įvykių eigą, bet ir specifinius, atskirus fragmentus, kurie galbūt paliko stipriausią įspūdį. Toks jaudinantis momentas man asmeniškai buvo visų trijų Pabaltijo valstybių vėliavų pakėlimas prie Jungtinių Tautų rūmų Niujorke. Kiek kartų per pastaruosius metus teko televizijos žinių laidose išvysti tą margaspalvį vėliavų mišką, visuomet nudiegdavo skaudi mintis: o kad jų tarpe plevėsuotų mūsų trispalvė!

Komunizmas žlugo, sulaukęs 74-rių metų amžiaus. Ir net prieš metus laiko mažai kas būtų drįsęs tikėti tokiu staigiu (kaip atrodė — nenugalimo) milžino subyrėjimu.

Komunizmas žlugo, nes neigė visa, kas žmogui brangu: laisvę, tikėjimą, žmogiškumą. Ar jis žlugdamas pakėlė akis į dangų ir sušnabždėjo: „Nugalėjai?" Nes toks ūmus didžiosios dvidešimtojo amžiaus pabaisos nusibaigimas negali būti aiškinamas jokia žmogiška logika, jokiais politikų išvedžiojimais. Yra tik vienas galimas atsakymas: tai Viešpaties malonės stebuklas. Visos pavergtųjų ir tremtinių kančios, visi nekalto kraujo ir ašarų lašai buvo suskaičiuoti ir pasverti, kaip toje „Čičinsko" baladėje, kurią anuomet sukūrė mūsų tautos atgimimo dainius Maironis.

Tavo darbus ir kelius,
Apgaulingus, atkaklius
Ant svarstyklių jau pasvėrė

Viso pasaulio tikinčiųjų maldos per Motinos Marijos užtarimą išgirstos. Ar ne nuostabu, kad savo tarpe dar turime žmonių, kurie matė, išgyveno didžiąją Rusijos revoliuciją 1917 metais? Kas iš jų galėjo tikėti, jog savo amžiaus būvyje pamatys ir paskutinį tos revoliucijos atodūsį — komunizmo galą?

Ateitininkija šiemet švenčia 80 metų sukaktį. Tuo metu, kai Pranas Dovydaitis metė jaunam Lietuvos inteligentui-moksleiviui „tris pamatinius klausimus", šūkis *visa atnaujinti Kristuje* taip pat atrodė revoliuciškas. Nedaug tebuvo norinčių eiti su Kristumi. Tai atrodė pasenusi sąvoka. Ateizmas, nihilizmas ir panašūs „izmai" traukė besimokančią jaunuomenę, inteligentiją. Tačiau daug kas ryžosi grupuotis ten, kur „šviečia mums kryžius ant mūs vėliavos". Ateitininkija neatrodė tokia galinga, kaip vėliau iškilęs komunizmas, tačiau ji išliko.

Komunizmas rėmėsi vergija ir neapykanta, ateitininkija — Kristaus ir artimo meile.

Žinoma, pirmajam džiaugsmo antplūdžiui nuslūgus, visi — ir išeivijoje, ir tėvynėje — suprantame, kad laukia dar daug darbų, sunkumų, kad kils daug nesklandumų, nesutarimų, kad stovime prieš daug klausimų, kuriuos tegali atsakyti ateitis. Išeivijos ateitininkai (o tuo pačiu ir visi lietuviai) kuone 50 metų prieš akis — lyg tą laimės žiburį — turėjo vieną pagrindinį tikslą: darbuotis dėl Lietuvos laisvės, kaupti kultūrines, dvasines ir medžiagines vertybes, kad galėtų jas padovanoti laisvai Tėvynei. Kiek didžiadvasių mūsų organizacijos narių užmigo Viešpatyje, nematę dienos, kurią mes regime! Jų dėka ateitininkija atsikūrė toli nuo savo tėvynės ir išliko, nepraradusi savo ideologijos, siekių, tikslų. Šiandien pro džiaugsmo spinduliavimą mes klausiame savęs: kas toliau? Ar sukrausime savo veiklą į dėžes, tvirtai jas surišime ir nebebūsime, kuo buvome, kas esame? Ar, grįžusi į laisvą Tėvynę, išeivijos ateitininkija paliks atei-

Lietuvos Nacionalinė M. Mažvydo

tininkus našlaičiais, išsibarsčiusiais svetimuose kraštuose? Ar vis mėginsime veikti, kurti, krutėti, iki mūsų gretas visiškai išskabys negailestingi laiko pirštai?

Ne kiekvienas išeivis ateitininkas galės (ar norės) grįžti į Lietuvą, nors apie tą grįžimą galbūt visi svajojo, kai toms svajonėms išsipildyti nebuvo jokių galimybių. Kuria linkme jų gyvenimas pasuks, kai visi darbai, visi lūkesčiai, visa veikla nesirems Lietuvos laisvinimo darbu? Reikėtų rimtai pasvarstyti.

D. Bindokienė

Vytautas Mačernis

RUGSĖJO NAKTIS

Sėdžiu lange. Rugsėjo naktis. Pilnatis
Ir švelnus, kaip vestuvinis nuometas,
Lengvas rūkas virš pievų.
Tai poezijos, meilės svajonių naktis.
Tokią nakt mylimi neatmins, kaip ištart
Ligi ryto: sudievu.

Ta rugsėjo naktis kaip svajonė graži,
Tokią naktį rašyti, svajoti
Ir mylėti norėtųs,
Tačiau aš pamiršau, kaip svajot ir rašyt
Ir atšalusioj mano širdy
Jau nėra meilei vietos.

Tai kodėl sėdžiu lange, įsmeigęs akis
Į mėnulio gelsvu metalu nusiklojusį
Aukštą, tolimą dangų?
Nežinau... Tai gal šiaip sau... Rugsėjo naktis.
Tyliai lašina vystantis klevas
Šaltą miglą ant lango

* * *

Buvo spalis. Vėjo katinukai
Žaidė lapais parkų takuose.
Saulės lempa su stiklu nurūkusiu
Tyliai geso vakaro šiurpe.

Mudu ėjome greta, tą pačią
Mintį slėpdami širdy giliai,
Ir regėjome, kaip skečias
Tamsumos ateinančios sparnai.

Vėjo katinukai rudenį
Žaidžia kiemo lapais čežančiais.
Sėdi sau namuos ir niekur nesijudini,
Sėdi ir ką nors mąstai.

Vakare slenki arčiau prie židinio
Ir skaitai poezijos knygas,
Ir tą tylią laimę dar labiau padidini
Svajomis apie laimingas vasaros dienas.

Poezija, Chicago, IL, 1961

Gražina Tulauskaitė

RUGSĖJO ŽVAIGŽDĖS

Kažin kas pavogė man dangų,
Atsiėmiau tiktai žvaigždes.
Ir ne visas, tik tas, kur galima
Rugsėjo mėnesį surast.

Kažkas išsivedė ir vėją,
Kuris man grieždavo smuiku,
Kai saulė būdavo išėjus
Ir baisiai širdyje tamsu.

Dabar slepiu žvaigždes rugsėjo
Širdy, lyg jūros gilumoj,
Bet ir iš Baltijos išplaukia
Pakrantėn gintaras audroj.

Rugsėjo žvaigždės, Chicago, IL, 1957

Panevėžio at-kai Kryžių kalne š.m. vasarą.

Nuotr. S. Bagdonavičiaus

ATEITININKAI IR ATEITIS

Besidžiaugiant laisvės stebuklu, nušvitusiu mūsų Tėvynei, išeivijos lietuviams kyla daug naujų, opių klausimų: koks bus tolimesnis išeivijos vaidmuo, kuria linkme turėtų pasukti mūsų organizacijos, o gal jos iš viso daugiau nebereikalingos; ar bet kokia tolimesnė veikla tebėra prasminga?

Tokie ar panašūs klausimai kyla ir ateitininkijoje. Šia tema buvo jau kalbama ilgojo savatigalio Studijų dienose Dainavoje, ja bus nemažai diskutuojama ir vėliau.

Apie ateitininkijos vietą nepriklausomos Lietuvos gyvenime, jos uždavinius ir veiklos kryptis daug kalbama ir Tėvynėje. Š.m. kovo mėn. ,,Naujajame židinyje'' (nr. 3) išspausdintas ilgokas pasikalbėjimas (kurį paruošė Egidijus Vareikis) su trimis Lietuvos ateitininkijos atstovais: moksleiviu (Vaidu Valioniu), mokytoju (Vytautu Teleikiu) ir profesoriumi (Arvydu Žygu, LAF pirmininku). Jiems buvo pateikti trys klausimai, į kuriuos paklaustieji išsamiai atsakė. Čia spausdiname tuos klausimus ir atsakymų ištraukas. Tikime, kad tai bus įdomu ,,Ateities'' skaitytojams.

1. Ateitininkų ideologai vienu iš at-kų veiklos principų laikė inteligentiškumą. Ar šiandienėje Lietuvoje at-kai taps tokia elitine katalikiškosios inteligentijos organizacija, kokia buvo Nepriklausomybės metais?

V. Valionis: ,,Ateitininkų veikla grindžiama penkiais principais: katalikiškumu, tautiškumu, inteligentiškumu, veiklumu ir šeimiškumu. Inteligentiškumas tarp jų — vienas svarbiausių. ... Manau, kad dabartinei, vėl nepriklausomybę atstačiusiai, Lietuvai inteligentai tikrai reikalingi. Jie turės pakelti savo valstybę, turės rasti vietą Lietuvai Europoje ir pasaulyje, nuo jų priklausys ir būsimųjų kartų gyvenimas. Tai suprasdama, Lietuvos Ateitininkų federacija inteligentiškumo principui skiria daug dėmesio. ... Nepriklausomybės metais at-kija užėmė prestižinę vietą tarp Lietuvos organizacijų, dabar gi reikia daug dirbti, ir gali praeiti ne vienas dešimtmetis, kol at-kai taps inteligentijos elitu. Kas buvo griaunama 50 metų, per kelis metus atkurti neįmanoma. ... At-kams reikėtų gerai išstudijuoti at-kų ideologijos pagrindus. Pasaulėžiūrą ir bendrąją žmogaus kultūrą sieja glaudus ryšys. Kiekvienas tikras

auklėjimas remiasi pasaulėžiūra. Išauklėtas žmogus yra mandagus, bet ne visi mandagūs žmonės yra iš tikrųjų išauklėti. Labai svarbi žmogaus dvasinė būsena. Reikia tapti tikru žmogumi. Viešpatavusi sistema pavertė mus ir egoistais, ir darbo jėga".

V. Toleikis: „...atsisukime į ateitininkiją. Ar tik ne ji vienintelė — gali per patį trumpiausią laiką duoti didelį būrį krikščioniškai užsiangažavusių inteligentų katalikų? Ji turi senas organizavimosi tradicijas, turi ideologiją, išeivijos teikiamą paramą bei modernią patirtį, turi nemažą intelektualinį palikimą, kurį tereikia mūsiškai pritaikyti. Tai vienintelė organizacija, savo veiklą grindžianti ir inteligentiškumo principu. Šio principo nuvertinimas mane ypatingai neramina. Ar nereikalingi šiandienos at-kams griežtesni reikalavimai, aiškus užsiangažavimas tapti inteligentu kataliku ir savo pavyzdingu darbu liudyti Kristų? Ar galima įsivaizduoti katalikišką Lietuvą be katalikiškos kultūros? Ir kas, jeigu ne at-kai, būsimi inteligentai katalikai, galės ją kurti? Taip suprantu istorinį ateitininkijos uždavinį".

A. Žygas: „Žinau, kad dabartiniai at-kai yra kartais kritikuojami, neva jie nebesilaiko inteligentiškumo principo ir nebėra tokia elitinė organizacija, kokia buvo nepriklausomoje Lietuvoje. Girdėjau, kad esame prilyginami pavasarininkams, bet ne tokiems at-kams, kokie, anot tų kritikų, turėtume būti. ... Nepriklausomoje Lietuvoje būta gana ryškių socialinių skirtumų tarp kaimo ir miesto visuomenės, drauge ir tų socialinių jaunimo grupių. Pokario išeivijoje, ar ir dabartinėje Lietuvoje tokių skirtumų jau nebuvo ir nėra, nes pasikeitė ir visos visuomenės socialinė struktūra. Bandyti kažkokius skirtingus kriterijus taikyti jauniems žmonėms ir dirbtinai juos grupuoti yra geriausiu atveju absurdas, o blogiausiu — egoistinis nesusipratimas. ... Nenorime turėti ateitininkijos, kuri skaldytų jaunimą, nenorime turėti jaunimo grupių, viena kitą vadinančių „davatkomis". Nenorime turėti vadovų, kurie savanaudiškai nustatinėtų jaunuolius vieną prieš kitą. Esame netgi apsisprendę aukai: jei matome, kad kur nors at-kijos vardas skaldo katalikišką jaunimą, esme linkę apsieiti be šitokio vardo. Geriau tegu ten būna katalikiškas jaunimas, o ne vadinamas „inteligentišku", iš aukšto žiūrintis į kitus. Yra viena Tiesa, todėl ir susiskaldymas pačioje at-kijoje iš principo negalimas. Gali būti tik „atskilimas" nuo at-kijos, nuo Dovydaičio kvietimo, nuo Šalkauskio pedagogikos, nuo sąjūdžio, kuris siekia įgyvendinti Meilės reikalavimą. Jis nebus įgyvendintas, jei jaunimas taps netikru elitu, jei neprisidės prie karitatyvinės veiklos, nedirbs krikščioniška meile, gailestingumu, pasiaukojimu pagrįsto darbo. Be Meilės įgyvendinimo mūsų idėjos yra mirusios. Tai vienintelis įmanomas pagrindas, kuriuo at-kija grindžia ir gali grįsti savo veiklą".

2. Kokią įtaką at-kų judėjimui turi dabartinės Lietuvos Bažnyčios ir politinio gyvenimo autoritetai? Ar netampa organizacija pernelyg politizuota arba klerikalizuota?

V. Valionis: „Dabartinė mūsų visuomenė yra labai politizuota. Kokią gi vietą turėtų užimti Bažnyčia ir at-kai šioje situacijoje? Po kovo 11-sios visos organizacijos, partijos ir Bažnyčia remia mūsų parlamento ir vyriausybės poziciją. ... Savo kasdienėje veikloje ateitininkija neturėtų politizuotis ir klerikalizuotis, bet užimti savotiškai tarpinę poziciją, nors šiuo metu ji žymia dalimi yra klerikalinė organizacija".

V. Toleikis: „Į šį klausimą norėčiau atsakyti konkrečiau ir praktiškiau. Būdami nepolitinė organizacija, juolab nepartinė, turime šiokią tokią galimybę integruoti ir taip suskilusias Lietuvos dvasines jėgas. Kuo daugiau pritraukdami, o ne atstumdami. ... Jeigu at-kuose išugdysime krikščionišką pasiaukojimo dvasią, jeigu at-kas vardan Kristaus bet kurioje gyvenimo srityje mokės duoti, o ne imti, patriotizmas taps savaime nekvestionuojama gyvenimo esatimi, vertybe. ... Dėl antros klausimo dalies norėčiau pasakyti, kad šita problema dabar nėra aktuali. Laikui bėgant, formalios at-kų kuopos, sudarytos iš klerikalinių paskatų, savaime sunyko. O tikri jaunimo lyderiai kunigai ir toliau sėkmingai dirba.

Joninių linksmybės Ignalinos at-kų stovykloje.

Aš nebijau pernelyg didelės kunigų įtakos. Kad tik daugiau laiko jie skirtų jaunimui! Ir, Dieve, jiems padėk!"

A. Žygas: „At-kijos Jubiliejinėje konferencijoje pasisakėme už ištikimybę ir meilę savo ganytojams, Šventajam Tėvui, pareikšdami, kad siekiame per maldą ir pasiaukojimą kartu žengti į vieną Kristų. Ateitininkija turi išgirsti Vatikano II Susirinkimo tėvų kvietimą: ‚Bažnyčia nesiliauja melstis, viltis bei veikti ir savo vaikus skatina apsivalyti ir atsinaujinti, kad Kristaus ženklas skaisčiau nušvistų jos veide'. Politikos klausimu turiu pasakyti, kad esame ne nepolitinė organizacija, bet apolitinė. Tai reiškia, kad ne neigiame politiką, bet priimame ją laisvos asmenybės laisvo apsisprendimo dvasia. Politika yra svarbi gyvenimo dalis, nes kuria visuomenės struktūrą. ... At-kijos tikslas yra subrandinti jauną žmogų tautinio sąmoningumo dvasia, kad jisai, suprasdamas atsakomybę žmogui, visuomenei, tautai, pats apsispręstų, kaip galėtų šią atsakomybę įgyvendinti. ... Mes tikime laisva, nepriklausoma, demokratine Lietuva ir esame pasiryžę būti vieningi maldoje už mūsų teisėtai išrinktą parlamentą. Tikime, kad malda yra mūsų nuoširdžiausia ir galingiausia parama Lietuvos laisvei ir nepriklausomybei".

3. Keletą dešimtmečių at-kijos tradicijas puoselėjo lietuvių išeivija. Kaip vertinate jos įnašą į Lietuvoje atgimstantį judėjimą? Kokios problemos iškyla, bendraujant Lietuvos ir išeivijos at-kams?

V. Vallonis: „Ateitininkai užsienyje pratęsė Lietuvos at-kų tradicijas. Atrodo, kad bendrą kalbą tarp abiejų grupių įmanoma rasti. ... Teko susitikti su daugeliu at-kų, gyvenančių išeivijoje. Bendrą kalbą tikrai randame ir rasime".

V. Toleikis: „Išeivijos ateitininkija, kaip ir Lietuvos katalikai, gyvena kultūrinės izoliacijos sąlygomis. Ypač per pastaruosius 20 metų at-kija daugiau dėmesio skyrė ne katalikiškumo ugdymui, bet tautiškumo išsaugojimui. Tai buvo krikščioniškas žingsnis, nes būti lietuviu tame tautų katile nėra labai pragmatiška, ir kas pasiryžta būti lietuviu, pasiryžta aukai. Jis renkasi idealisto poziciją. Kito kelio išeivijos at-kams turbūt ir nebuvo. Dabar gi Lietuvoje, at-kijai atgimstant, kai kurie žmonės, ypač gyvenantys provincijoje, stengiasi viską mechaniškai iš išeivijos perimti. ... Lietuvoje situacija visai kitokia, čia žymiai reikalingesnis apaštalavimo darbas. Juk at-kija Lietuvoje — tai krikščionybės sukonkretinimas Lietuvos erdvėje ir laike. Parama mums, be abejo, reikalinga, ir mes ją labai vertiname, esame labai dėkingi ir į savo idėjos brolius iš svetur žiūrime su didžiausia pagarba bei meile".

A. Žygas: „Yra viena ateitininkija. Jos sugrįžimas į Lietuvą — tai dviejų, prievarta perskirtų, brolių susitikimas. Žinoma, istorinės sąlygos diktuoja formą, nes at-kija egzistuoja pasaulyje, o ne tuštumoje. Vienokia ji buvo prieš karą, kitokia pokario Vokietijoje, dar kitokia Amerikoje ar Brazilijoje. Bet tai ta pati Lietuvos at-kija, ta pati moralė ir etika, ta pati Evangelija. ... Būtų tikrai neteisinga atkūrinėti sąlygas ir aplinkybes, kokios buvo, pavyzdžiui, Brazilijoje, Kanadoje ar Amerikoje. Taip pat būtų neteisinga menkinti išeivijos išsaugotą lietuvišką ir ateitininkišką dvasią. Paėmę žmogų iš amerikietiškos aplinkos, savo mokyklose ir parapijose stengdavomės apsaugoti jį nuo nutautėjimo. O Lietuvoje žmonės ateina iš nužmogintos ateistinės aplinkos, paveiktos žalojančios sovietinės pedagogikos, tad ir uždaviniai, auklėjant jį, skiriasi. Ateitininkija nėra nei Amerikos, nei nepriklausomos Lietuvos organizacija. Tai yra tautinės filosofijos krikščioniškos jaunimo auklėjimo krypties sąjunga. Jeigu ji nenukryps nuo Evangelijos dvasios, tokia ir liks. Džiugu, kad Amerikoje ji neišsigimė. ... Ateitininkija buvo pirmasis Europos jaunimo sąjūdis, siekiantis pasaulietinio apaštalavimo idėjos išryškinimo ir įprasminimo. ... Gali kilti klausimas, ar tos vertybės, kurios buvo nepriklausomybės metais ir tęstos išeivijoje, nepaseno. Yra žmonių, kurie dabar, laisvėjant, nebenori tų neva „pasenusių" lietuviškų vertybių, kai yra tiek „modernių", europietiškų. O mes suprantame, kad reikia tęsti būtent jas ir žiūrėti į žmogų, kaip į potencialą, kuriame įsikūnijęs Dievas, kuriame gyvos nuolatos brėstančios dieviškos Tikėjimo, Vilties ir Meilės vertybės, kurių pagrindu atnaujiname sąjūdį ir tikimės žengti kartu su Lietuva į XXI amžių".

Yra viena Tiesa, todėl ir susiskaldymas ateitininkijoje iš principo negalimas.

A. Žygas

KAIP SUSPROGDINTI SUSTINGIMĄ ATEITININKUOSE?

Indrė Čuplinskaitė

Šiame straipsnyje mėginsiu atsakyti klausimą: kaip susprogdinti sustingimą ateitininkuose? Tai ne vien mano mintys, bet ir kitų jaunų ateitininkų, su kuriais teko šia tema kalbėti. Dėkoju jiems už mintis ir kantrybę, visa tai diskutuojant.

Pirmiausia prisiminkime, kad čia nėra naujas klausimas ir ne naujos diskusijos. Veiklos ir veiklumo klausimas, atrodo, keliamas per visą ateitininkijos istoriją. Kaip man ne vienas žmogus yra pasakęs, reikia pažiūrėti ir į teigiamus, pagirtinus, gražius reiškinius mūsų organizacijoje, prie reikalo balansuotai prieiti. Lengva per tamsiai arba per giedriai paveikslą nutapyti.

Kalbėsiu iš studentų perspektyvos, nes pati esu studentė, be to, jau metus dirbu SAS centro valdyboje.

Šis klausimas susideda iš labai vaizdžių žodžių: daiktavardžio „sustingimas" ir veiksmažodžio „susprogdinti". Pirmiausia gal reikėtų aptarti „sustingimą". Kas nors sustingsta, kai sustoja judėti, atšąla. Ar tikrai šis žodis tinka ateitininkijos padėčiai apibūdinti?

Studentų at-kų tikslas statute šitaip aptartas: lietuviško, katalikiškojo akademinio jaunimo teorinis ir praktinis ruošimasis veiklai „visa atnaujinti Kristuje". Ar mes pilnu tempu einame to tikslo link? Kai nuovargio ir pesimizmo slegiama, per lengvai atskyčiau — ne, pamažu išmokstu džiaugtis mažomis kibirkštėlėmis ir daugiau ką priimti teigiamai, neteisiant. Bet tuo pačiu negaliu neigti aiškių problemų. Norėčiau iškelti tris dalykus, kurių, bent studentų tarpe, dažnai trūksta ir kurių stoka veda prie tam tikro sustingimo. Tie reiškiniai yra: komunikacija, aistra ir tikėjimas.

Pirmiausia komunikacija. Žodis komunikacija kyla iš lotynų *communicare,* kas reiškia „dalintis". Komunikuoti — tai dalintis savimi, žodžiu ir veiksmu. Per šį dalijimąsi mes tampame vienas kito dalimi ir sudarome bendruomenę. Šito trūksta. Nėra daug kalbos-komunikacijos studentų tarpe. Tą ypač jaučiu, būdama centro valdyboje. Turime sąrašuose 272 studentus. Kai išsiuntinėjome paskutinę anketą, gavome tik du atsakymus. Neturime bendruomenės jausmo ir tuo pačiu atsakomybės jausmo savo organizacijai. Mes nesidaliname. Neturime to jausmo, kad organizacijai reikia mano prisidėjimo, dalies manęs. Banali, bet pilna tiesos yra mintis, kad mes patys, o ne kas kitas sudaro ateitininkus. Jeigu mes patys kažko neatliksime, niekas kitas to už mus nepadarys. Visi mes turime daug potencialo, turime kuo pasidalinti, tik kažkodėl retai įstengiame dirbti ir sueiti kartu, ką nors tuo būdu pasiekti.

SAS centro valdyba bando sudaryti sąlygas šitokiam pasidalinimui, bendruomenės kūrimui, komunikacijai studentų tarpe. Bandome juos suvesti bendriems išgyvenimams, organizuodami savaitgalius, kurių metu studentai gali susirinkti pabendrauti, pasisemti naujų minčių ir išgyvenimų.

Antras dalykas, kurio, bent man atrodo, trūksta — tai aistros studentų tarpe. Aistros idėjai, minčiai, sričiai, problemai. Ir, teisybę pasakius, man tai kartais sunku suprasti. Jei kas iš tikrųjų dega kokia idėja, sunku pamatyti. Kaip viena studentė pasakė: „Mes neatsinešame savo pilnos asmenybės į ateitininkų organizaciją ir tuo kitų at-kų nepraturtiname". Juk mes, visi studentai, pasirinkom savo specialybes-profesijas, aš manau, dėl to, kad ta sritis mus kažkaip uždega, domina. Ateitininkų studentų tarpe to nejaučiame. Turime išmokti pasidalinti savimi, savo talentais. Man atrodo, kad ypač jaunuoliai — studentai — turėtume degti, parodyti ugnies ir energijos.

Šalia komunikacijos bei aistros yra ir tikėjimo stoka. Tikėjimas surištas su komunikacija ir aistra, nes komunikacija ir aistra išplaukia iš tikėjimo. Esu įsitikinusi, kad gilus tikėjimas mus visus dar daugiau apjungtų, duotų mums energijos ir atsakomybės jausmą. Aš jaučiu, kad bent studentų tarpe tikėjimas nėra visada savaime suprantamas sąjūdžio pamatas ar siektinas tikslas. Bijome ar nesidomime geriau pažinti savo tikėjimą ir tą gyvenimo būdą, kuris iš jo išplaukia.

Tai čia yra tie trys dalykai, kuriuose, kaip man atrodo, esame apstingę, jais nedegame ir tuo silpniname savo organizaciją.

Dar lieka veiksmažodis „susprogdinti" ir klausimas kaip?

Susprogdinti, man atrodo, čia netinka, nors gal ir norėtųsi greit kažkur pakišti parako ir viską pataisyti. To nebus. Jeigu ką ir susprogdintume, rezultatas būtų tik trumpalaikis. Kaip pradžioje minėjau, sustingimas reiškia judėjimo ar šilumos stoką. Reikia vėl išjudinti, įšilti. Bet tai įvyksta pamažu. Jei žmogus sušalęs, neįmesi jo į verdančio vandens katilą, verčiau šiltai

apklosi, užmausi šiltas kojines, duosi ko šilto atsigerti...

Vienas pagrindinių ateitininkijos tikslų yra ugdyti katalikišką inteligentiją. Didelę dalį organizacinio laiko praleidžiame, diskutuodaimi idėjas, idealus. Dažnai kalbame apie kokektyvus, apie žmonių grupes, ar tai ateininkija, ar studentai, ar Lietuva. Lengva užsibrėžti uždavinius bei tikslus tokiai grupei; sunkiau, kai susipažįstame su asmenimis, individais, kurie tą grupę sudaro. Mintyse lengviau sukurti sistemas, kažko laukti iš grupės, bet, kai susiduriame su tikru žmogumi, reikalas truputį painesnis. Dažnai kyla pavojus užmiršti žmogų. Žinau, kad ir pati tuo esu kalta. Visi turime prisiminti, kad veikiame žmonių tarpe. Šitoks sąmoningumas gali paveikti sustingimą, nes padės organizatoriams realiau pažvelgti į padėtį, į grupę žmonių, kuriuos bando suburti, išjudinti. Mes kiekvienas esame ribotas individas, kuris turi bendrauti, kalbėtis, kurti bendruomenę su kitu ribotu individu. Tai nevisada lengva. Kiekvienas žmogus reikalauja daug laiko ir šilumos. Man atrodo, kad yra pavojus, ypač tiems, kurie dirba organizacinį darbą, likti prie sąrašų, prie beveidžio darbo. Sąrašuose tiek ir tiek žmonių, išsiunčiame tiek ir tiek aplinkraščių, norime tą ir tą nuveikti. Ir tame įkarštyje pamirštame, kad kiekvienas vardas tame sąraše yra žmogus, yra gyvenimas, viltys, džiaugsmai, rūpesčiai. Gal žmogus išgyvena krizę, apie kurią mes nežinome? Kai bandome veiklą išlaikyti visame dideliame žemyne, turime daug žmonių, kurių nepažįstame, su kuriais nėra jokio asmeniško kontakto. Ir per dažnai tie žmonės gali tapti tik nariais sąraše, o ne gyvais žmonėmis su išgyvenimais, jausmais, klausimais, abejonėmis. Turime mėginti žmogų, o ne vardą, pasiekti. Ir tai didžiausias iššūkis tiems, kurie dirba organizacijose, valdybose, veikloje. Galime tik prašyti visų narių, kad jie padėtų tai padaryti, iš savo pusės palaikydami asmenišką kontaktą.

Sustingstame, kai neturime aiškios krypties. Veikla nevisada spontaniška ir nekyla iš reikalo. Dažnai atrodo, kad nežinome, ką veikti. Turime tam tikras, įprastas veiklos formas, įprastas diskusijų temas. Mums kartais reikia aiškaus tikslo. SAS centro valdyboje bandome vadovautis poreikiais. Reikia paklausti, ko man, ko mums reikia, koks klausimas man svarbus, kas man neaišku, ką man reikia išmokti ar patirti, kad toliau augčiau link Kristaus, ir vadovautis atsakymais. Tuo būdu galime ką nors konkretaus veikti.

Baigiant norėčiau priminti mums visiems ir sau pačiai, kad mes ne rojuje gyvename, kad mes čia nors ir statome Dievo karalystę, jos neužbaigsime. Kai diskutuojame idealus, krikščionybės tikslus, vis kažkaip laukiame, kad vieną dieną visa tai pasiektume, kad viskas būtų taip, kaip turėtų būti. Todėl turime sau vis priminti, kad esame tik pakeliui į tobulybę. Tai laikant minty, nukrenta tam tikras, dažnai gal ir nereikalings, spaudimas. Turime išlaikyti pusiausvyrą: turime siekti idealų, bet tuo pačiu per daug nenusiminti, jei visiškai nepavyks jų įgyvendinti. Pasidžiaukime kiekviena maža liepsnele, kiekvienu pasiekimu, kuris pasitaiko mūsų kelyje. Iš jų susidarys didžiulė ugnis, kai pažvelgsime į savo praeitį. Ir tada pagalvosime, kad tikrai kažkas ypatinga buvo. Būdami kartu, užsidekime ryžtu ir susidomėjimu. O labiausiai tikėkime, kad Kristus žengia kartu su mumis.

Danutė Augienė

LIETUVA

Tėvų žemė maža,
Skriaudžiama, kruvina,
Penkiasdešimt metų kankinta,
Nepriklausoma jau!
Tai stebuklas dangaus, —
Prisikėlė! Laisvė grąžinta!

Atlapa krūtine,
Su malda ir daina
Broliai, sesės budėjo.
Žuvo trylika jų, —
Ir jaunų, ir drąsių,
Nes visi jie laisve tikėjo!

GRIEŽTŲJŲ MOKSLŲ PROFESIONALO MEILĖ LITERATŪRAI

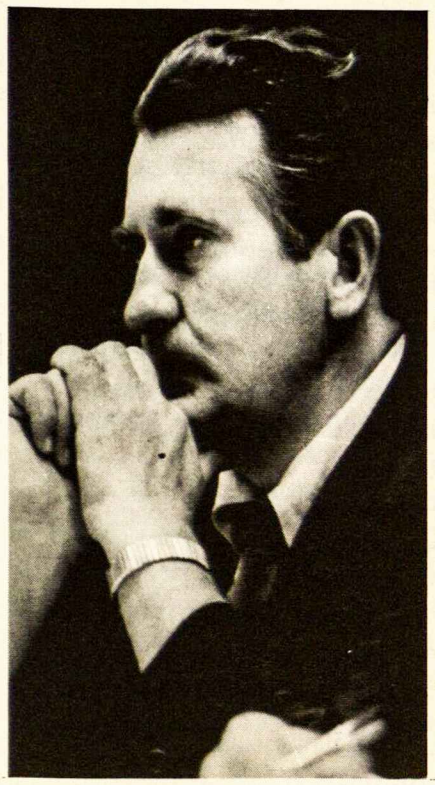

Vytautas Volertas. Nuotr. V. Maželio

„Literatūra mane patraukė ketvirtoje Alytaus gimnazijos klasėje, kai literatūros teoriją dėstė Onutė Birietaitė, savo gražiu skaitymu ir kilnia asmenybe sugebėjusi gražiais pavyzdžiais iliustruoti teoretines sąvokas ir patraukti mokinių dėmesį.

Pirmuosius rašto bandymus atlikau vasaros atostogų metu — baigęs tas keturias klases — ir turėjau kiek sėkmės: *Jaunasis ūkininkas* per vasarą išspausdino du gabaliukus. Vėliau spaudai stigo rimtesnio lajko, galėjau tik prabėgomis prie jos šlietis, nes privačiomis pamokomis pelniau pragyvenimą, o universitetinės studijos, tolokai stovinčios nuo rašinėjimų, reikalavo apsčiai darbo. Tačiau bandžiau neapsileisti".

Taip pasakoja apie savo kelią į literatūros lankas rašytojas Vytautas Volertas. Iš to kelio jis ir šiandien neiškrypo, nors gyvenimo tėkmė buvo gerokai vingri: šiais metais Lietuviškos knygos klubas Čikagoje išleido jo naujausiąjį romaną *Vilkas iš Galų* (jo trumpą ištraukėlę spausdiname šios apybraižos pabaigoje).

Vytautas Pranas Volertas yra dzūkas, gimęs Seirijų valsčiuje, Alytaus apskr. 1921 metais. Tas dzūkiškumas atsiliepia jo romanų kalbos dainingume, pasakojimų eigoje — taip, rodos, ir girdi „poringę" lyg iš *Dainavos šalies senų žmonių padavimų*... Tačiau V. Volerto romanų siužetuose nedaug senovės, nebent grįžimas į nepriklausomos Lietuvos laikotarpį ir okupacijų metus. Juo labiau, jo romanuose užtinkamas ir modernus Amerikos didmiestis (pvz.: *Gyvenimas yra dailus, Sąmokslas,* bent iš dalies ir kiti). Galimas dalykas, kad romanų kalbai, ypač kai atpasakojamas Lietuvos gyvenimas, kai kuriami gamtovaizdžiai ir kaimiečių veikėjų mąstysena bei dialogai, turi įtakos ir V. Volerto domėjimasis lietuvių tautosaka, kurį jis brandino nuo jaunų dienų. Už tautosakos rinkimą yra gavęs premiją 1937 m.

Įdomu, kad V. Volertas moka suderinti griežtuosius mokslus ir grožinę literatūrą. Jis yra inžinierius, matematikas, studijavęs komunikacijų teoriją ir elektroniką. Nuo 1974 m. dėstęs matematiką asist. profesoriaus titulu „Camden Country College" Blockwood, NJ, su kitais išleidęs knygą *Satellite Communications: Future Systems* (1976 m.). Jis taip pat veiklus visuomeninkas, ypač JAV Lietuvių Bendruomenėje, publicistas, buvęs Filadelfijos at-kų pirmininkas.

Spaudoje bendradarbiauti pradėjo 1935 m., o 1939 m. laimėjo pirmąją premiją Lietuvos moksleiviams skelbtame konkurse. Premijų laimėjimas jį ir toliau lydėjo: trečiasis romanas *Sąmokslas* (1968 m.) ir ketvirtasis — *Pragaro vyresnysis* (1971 m.) yra laimėję *Draugo* romano konkursą. Nors V. Volertas daug reiškėsi spaudoje (Lietuvoje ir išeivijoje), pirmąjį platesnį kūrinį, romaną *Upė teka vingiais,* išleido tik 1963 m. Romano siužetas dažnai sutinkamas išeivijos beletristų kūryboje: Lietuvos kaimas ir provincijos miestai nepriklausomybės gyvenimo pabaigoje, bolševikų bei vokiečių okupacija, bėgimas, Vokietijos pabėgėlių stovyklos, kūrimasis Amerikoje. Kaip minėta, po to du romanai yra laimėję *Draugo* romano konkursą. 1981 m. išleistas romanas *Greitkelis,* 1985 m. — *Jaučio ragai,* o šiais (1991) pasirodė *Vilkas iš Galų.* Šalia originalios kūrybos V. Volertas yra išvertęs H. Sudermano *Lietuvių apysakas,* G. Kellerio *Seldvyliečius.*

Rašytojas prisipažįsta, kad *„Pragaro vyresnysis, Jaučio ragai* ir *Vilkas iš Galų* man pačiam yra gana artimi darbai". Tačiau juose nėra autobiografinių elementų. Paklaustas apie ateities planus, atsakė: „Baigiu klijuoti pasakojimų rinkinį, taip pat užkliudžiau naujo romano pradžią".

Š.m. rugpjūčio 22 d. rašytojui Volertui suėjo 70 metų amžiaus. Džiaugiamės jo ateities planais ir linkime daug daug kūrybingų metų!

LĖLĖ

Ištrauka iš naujausio V. Volerto romano *Vilkas iš Galų.*

Po kelių savaičių vėl įslinkau pas čigonę — gyvenimą taisysiu truputį vėliau. Nors buvau gerokai prisibėgiojęs ir nuvargęs. kažkoks nematomas kablys tempė jos pusėn. Bėgiojimas su nuovargiu atsirado dėl dažno lankymosi pas senelį, gelbstint Kitty su nelaime apsiprasti. Prisidėjo ir tautotyrininkės antras atvykimas į JAV. Skola neužgyja kaip žaizda. Tesėjau pažadą ir pirkau video aparatūrą. Sunku buvo rasti, skaudu buvo mokėti. Ne labai labai skaudu, tik paprastai skaudu. Labai labai virto į paprastai tautotyrininkės patrauklumo dėka. Nebuvo ji gražuolė, tačiau lenkė vidutiniokes. Pirmąkart, kai derėjausi dėl jos patarnavimo, nespėjau įsižiūrėti. Dabar pamačiau ir baltus dantis, ir tamsius antakius prie gelsvų plaukų, ir dar kažką, atskiromis detalėmis neišvardinama. Visa tai supo šilto moteriškumo debesėlis, lyg magnetinis laukas. Važinėjau su ja po miestą ir elgiausi ne taip, kaip buvau įpratęs. Grįžęs namo ir prisiminęs šią malonią mergaitę, galvodavau: dabar jau tikrai keičiu savo gyvenimą, ir tai neatrodo sunku, kai netoliese yra kultūringas sutvėrimas. Jai išvykstant, prižadėjau netrukus pasirodyti Lietuvoje, jei nugalėsiu sovietiškos Rusijos varžtus.

Tai šitaip buvo, kai skaudėjo dėl pinigų, mokant už aparatūrą. Paprastai skaudėjo, nors pinigų neturėjau. Dabar, pas čigonę atsiradus, gyvenimo keitimas vėl pasistūmė tolyn. Bet vos trumpam laikui pasistūmė, nes jos namuose sutikau tą žmogų.

Jis buvo sudžiūvęs, net supleišėjęs. Aukštokas, ilgu kaklu, labai storų stiklų akiniais, sutraukta kairio veido oda, lyg šakėmis išvedžiota. Ir kairė akis visai nemirkčiojo, tarsi voko neturėtų. Sveikinantis jaučiau visus jo pirštų krumplius ir net pasižiūrėjau į ranką. Mano žvilgsnyje įstrigo platūs, geltoni nagai. Tuojau suskaudo kojas, nes prisiminiau vaikystę. Senelis buvo nupirkęs panašios spalvos batus, gerokai mažus. Jie man labai patiko, todėl melavau, kad dydis esąs geras. O kojas svilino iki ašarų.

„Atėjau su šiuo seniu žaisti?" pagalvojau nusivylęs, tačiau pabėgti nebuvo kaip. Ji nuėjo virtuvėn ruošti kavos, gal tyčiomis pasislėpė, o aš sėdėjau, žvalgiausi po sienas ir skubiai galvojau, ką sakyti. Nekaltai paminėjau gražų orą, paklausiau, kaip čia jam patinka. Jis pamykė ir nutilo. Supratau, kad svečias sunkiai braidžioja po anglų kalbą. Pasiteiravau:

— Seniai Amerikoje gyvenate?

— Four years, — atsakė gerkline tarsena, labai labai gerkline.

— Iš kur atvažiavote?

— Iš Izraelio.

Krūptelėjau, ir jis turėjo pastebėti. Krūptelėjau ne dėl Izraelio, bet dėl čigonės — taigi gal ji nebuvo graikė. Ką dabar reikėjo sakyti.

— Kaip Izraelyje gyvenimas atrodo? — susigraibiau, iš nepatogios padėties krapštydamasis.

— Geras. Bet seniems negalima priprasti.

Vėl tylėjau, keikdamas šį vakarą ir apžiūrėdamas seną veidą. Neabejojau, kad tai buvo žydo veidas. Man užkliuvo jo išsitarimas apie priprat imą Izraelyje, ir paguodžiau:

— Gal nepakankamai ilgai ten gyvenote.

— Trisdešimt metų.

— Amerikoje pirmą kartą?

— Buvau daug kartų.

Mačiau, kad ir jis mane seka, kažko labai susirūpinęs. Atsukęs nemirkčiojančią akį, tylomis, lyg kažko bijodamas, išstenėjo:

— Žydas?

— Ne, — atsakiau.

— Ji žydė, — patempė ilgą kaklą virtuvės pusėn.

— Maniau, kad graikė. Tėvas buvo graikas.

— Žydė. Jos motina, mano duktė, buvo žydė. Žydės vaikai yra žydai. Ir vyrą žydą turėjo. Pats suradau. Blogai, kad mažiukų nesusilaukė.

Dabar prisiminiau — jai reikėjo gimdyti specialius vaikus!

— Jūsų religiją mažai pažįstu, — pasiteisinau, lyg būčiau kaltas. Visi mano tipo šlaistūnai yra bailūs. O gal sutrauktas veidas ir nemirkščiojanti akis baugino? Gal visa žmogaus išvaizda?

— Čia ne religija. Kraujas. Religiją ir aš mažai pažįstu. Bet žydas yra žydas. Kas tu esi?

Nepatiko jo kieta kalba. Iki šiol nežinojau, kad žydas gali savo religiją ignoruoti. Nors aš pats buvau iš tikėjimo laikinai iškritęs, kaip kačiukas iš pintinės, bet vis žvalgiausi atgal, kaip atgal įsikabinti. Net senelis keistais išreiškimais mane supurtydavo, tačiau žinojau, kad jis daugiau už mane supranta, todėl tylėdavau.

Rimtai žvalgiausi, kaip ištrūkti.

Įjungiau visą savo vargingos galvos instrumentaciją, išeities žvalgydamasis, bet staiga suėmė tokia drąsa prieš šį Izraelio atvykėlį, kad beveik šūktelėjau:

— Esu amerikietis ir lietuvis.

Senis susigūžė. O aš žiūrėjau į jį išsprogdintomis akimis. Esu amerikietis ir lietuvis, ko daugiau nori?

Atrodo, kad jam šitiek užteko. Abu tylėjome, kol čigonė — jau ne čigonė — atnešė kavą. Springdamas išgėriau dideliais gurkšniais, išsisvilinau gerklę ir pakilau. Čigonė — jau ne čigonė — suspurdo lydėti, nes turinti kažką man pasakyti. Nepatenkintas senis liko su garuojančia kava.

Įsisodinau ją savo cypčiojančion mašinon ir nusivežiau už mažo ežerėlio, kur pakrūmėse šlaistėsi dar keli automobiliai su poromis. Tų porų tikslai šiame užkampy man buvo žinomi, anksčiau net smaližaudavau jais, bet dabar nerūpėjo. Keleivė taip pat atrodė susierzinusi.

— Matai aplinką, kurioje buvo motina ir kurioje aš esu. Ji nuo šios aplinkos bėgo, ir aš bėgu.

„Tavo aplinka man nesvarbu", galvojau, akyse šmėkštelėjus tautotyrininkės veidui, ir vėl kietai ryžausi taisyti gyvenimą. Nieko neatsakiau.

— Jis motiną surado ir mane visur atsiveja.

— Kaip motiną surado? Ieškoti nereikėjo, buvo jo duktė, — šiurkščiai įsiterpiau.

— Duktė, bet dukters jis neaugino. Pasaulyje bastėsi vienas.

— Tai paliko giminėms auginti.

— Ne giminėms. Visi giminės sušaudyti. Lietuviai jos žiūrėjo.

— Ką čia painioji? — šoktelėjęs pasisukau.

— Be manęs supainiota, — ją pirmąkart girdėjau kalbant rimtu balsu. — Jis išbėgo Rusijon, žmoną vokiečiai sunaikino, mano motiną, mažą mergaitę, globojo žmonės. Vėliau atvežė Vokietijon, ir čia ją žydai atėmė. Ji nežinojo, kuo būti, ir labai nenorėjo likti tik žyde. Norėjo pasidaryti žmogumi, kaip visi. Tėvas neleido. Ją ir mane tvarkė iš Izraelio.

Pajutau, kad ji šniūkčioja. Tai štai linksmoji gyvanašlė! Tautotyrininkės verkiant nemačiau. Ji nei žydė, nei graikė, nei čigonė. Ir ne anglosaksė, kaip Kitty. Pirmąkart pasijaučiau besididžiuojąs prieš senelį, nors su tautotyrininke buvau tik gražiai kalbėjęs, daugiau nieko. Mano skystasis būdas... Prisifantazuoju, prisikalbu niekų ir tikiu. Dar blogiau buvo su šia šniūkščiojančia gerve, nemokėjusia apsiausto susisegioti, kai pirmąkart ją namie pamačiau. Nieko jai netikėdavau, bet vis tiek landžiodavau ir srutose mirkydavau kojas. Ką tikėsiu, jei nieko doro nekalbėdavome? Tik dabar lyg rimti reikalai atsivyniojo, ašarose atplaukę.

— Na, na... ko verkauti... Namo parvešiu, nebijok, — toks buvo mano džentelmeniškas raminimas.

— Mano nelaimė... didelė... nesugebu kovoti. Nesugebu priešintis, atsikalbinėti. Kiti stumia, aš einu. Turiu eiti, nes pati nemoku žingsnio mesti.

Mano išsitarimo apie parvežimą turbūt negirdėjo, nes vis dar verkavo. Aš savo mintyse gyniau teisybę: „Tavęs nestumdžiau, neraginau ir nepatarinėjau. Ir nieko nemokiau. Bet mokslo kai kam turėjai pakankamai". Teisybę gyniau tik mintyse, nes visi lepšiai vengia prasižioti. ‚Nesugebu atsikalbinėti' tiko ir man. O ji pasakojosi:

— Neturiu proto, jis man išplėštas. Jei bandau mąstyti, atrodo, kad visada klystu. Todėl mintis genu laukan. Tik veiksmų neapgailiu. Veiksmas be minties yra mano gyvenimas. Ar už tai reikia bausti? Ne bausti, tik išvaduoti reikia. Nuo manęs pačios ir nuo aplinkos. Mane su žmogum riša tik geiduliai, bet ir jų gerai nesuprantu. Esu negyva lėlė.

— Ta iš kopūstų lauko.

— Gerai, gerai... Jei ne lėlė, tai robotas. Einu pagal programas. Buvusio vyro, senio Haber...

Iš kur ji žino tokį žodį, kaip ‚programa', jei proto neturi? Aš gyvenu be instrukcijų, bet ir be rėmų. Ji robotas, aš popieriaus gniužulas, vėjo įspraustas tvoroje, ir ta tvora yra buvusios čigonės sijonas. Pasibjaurėjęs savimi, pradėjau jos gailėtis. Tariau:

— Vyro nėra, tik tasai... tasai Haber. Jei tu pati negali, aš jį velniop išvarysiu.

— Neišvarysi. Jį reikia išlupti kaip erkę.

— Išlupsiu! — net šoktelėjau nuo sėdynės, staiga užsikūręs. Bet antrąkart savo drąsos nepatvirtinau, nors senis ir jo istorija man labai nepatiko. O kas? Ši moteris staiga pasidarė svetima (ar tokia visada nebuvo?), o bjaurių senių pasaulyje visur šlaistėsi ir šlaistosi.

— Ar iš tikrųjų buvimas yra gyvenimas? Jei tik tiek, jo vertė maža. Jei daugiau, aš negyvenu. Negaliu prasiveržti iš tuštumos, pasaulį matau vien tolumos rūkuose. Siekiu į žmones, bet jie vaiduoklės rankos nemato. Velnias užvaldė? Jo nemačiau ir nesišaukiau.

Kažkas įvyko, kad nepraleidau nei vieno jos žodžio. O čia atvažiavau ne su vaiduokle ar velnio apsėstąja aiškintis. Atvažiavau todėl, kad nebuvo kitos išeities. Žinojau — ji man nusibodo ir niekados nebuvo įdomi.

Birštono Šv. Antano jaunučių at-kų kuopa. Kairėje — Birštono klebonas, kuopos dvasios tėvas Gediminas Tamošiūnas; centre sėdi tremtinys sendraugis Vincas Laukevičius ir vyskupijos at-kų Dvasios tėvas kun. Robertas Grigas; vėliavos fone LAF valdybos narė Danutė Kaminskaitė.

IEŠKOME KRISTAUS

Redakcijos pastaba: šios maldos, sukurtos dr. Česlovo Masaičio žvakių procesijai, kuri vyko sendraugių stovyklos metu Kennebunkporte (žr. stovyklos aprašymą šio nr. „Mūsų veiklos" skyriuje). Manome, kad jos labai nuoširdžios, taiklios ir plačiau vartotinos. Kai ieškome tinkamos maldos susirinkimo pradžiai, šventės invokacijai, ar kuria kita proga, prabilkime šių maldų žodžiais. Juose atsispindi gili meilė Kristui, tikėjimas ir ateitininkiškųjų vertybių grožis.

Mūsų jubiliejus

Kristau, mūsų Viešpatie, jau aštuonis dešimtmečius sekame Tavo kvietimą atnaujinti viską Tavojo žodžio šviesa. Dėkojame Tau už mus dovanotąją ištvermę ir neužgęstantį ilgesį ieškoti kelių į Tavo apreikštąją tiesą, net ir tada, kai kartais suklumpame savo skubėjimo vingiuose.

Palaiminki, Viešpatie, mūsų maldas ir siekimus, kad jie visada mums skambėtų šio ilgesio aidu, kad jiems Amžinoji tiesa, liepsnojanti saulėm anapus trapios patirties ir paklystančios logikos mūsų sprendimuose, būtų visiems mums gyvenimo tikslas ir buvimo prasmė.

Palaiminki, Kristau, didvyrių kruviną auką, kurią jie sudėjo už tiesą, gindami mūsų tėvynės spausdintą ir eterio bangom sklindantį žodį, kursai po tamsiausios pusės šimtmečio trukusios melo nakties, prabilo į tautą tiesos spinduliais. Tegul jų auka pašvenčia mūsų meilę tiesai ir jų nuostabiausioji drąsa teparodo mums kelią, kaip siekti Tavo karalystės įgyvendinimo pasauly tarp, vis labiau tirštėjančių, paklydimo drumzlių, kurios svaigina mintį sudūžtančio džiaugsmo iliuzijų nuodais.

Ieškome Kristaus

Kristau, mūsų Mokytojau ir Vadove, Tu tarei savo mokiniams: „Aš esu kelias, tiesa ir gyvenimas". Šie

žodžiai užlieja mums širdį ir sako, kad Tu — vienintelis kelias atnaujint pasaulį ir atgaivinti mūsų troškimus. Todėl, ieškodami būdo pakeisti savo gyvenimą, aplinką ir siekimus pagal mūsų organizacijos šūkį, mes ieškome Tavęs, nes tik Tavąja tiesa, tiktai Tavo meile galime nuskaidrinti pasaulio prieblandą. Tai galime įvykdyti tiktai pasikvietę Tave į kasdienos rūpesčius, džiaugsmą ir į besikeičiančius norus bei sąlygas. Galime atnaujinti viską tiktai pagal Tavąją Evangelijos tiesą. Mes aukojame Tau savo laimę, ilgesį ir liūdesį, prašydami Tave, kad atnaujintum pasaulį, kad, sava ranka palietęs mūsų širdį, išmokytum mus sudėti visą savo buvimą ir darbą į Tavo atnaujinančio šaltinio gaivinančią srovę. Būk atnaujinimo Vadovu Lietuvos jaunimui, kuris augo smurto bei melo nakty ir kuris net dabar, vos brėkštančioj tiesos aušroj, dar nepajėgia atverti savo akių į Tavo tiesos spindėjimą.

Sausio tryliktos dienos didvyriai, aukodami savo gyvybę už tiesą, parodė visam pasauliui, kokia baisi vis nesibaigiančio melo ir smurto tamsa. Tačiau kiek dar tėvynėje jaunuolių, kurių mintis tebegaubia ši tamsa. Su skausmu ir liūdesiu mes stebime, kad Lietuvoje tik 20 nuošimčių vyresniųjų klasių mokinių lanko, dabar jau visiems prieinamas, Evangelijos tiesos pamokas.

Ateik, Viešpatie, pas mus ir pas juos, atverk jų akis Amžinajai tiesai, būk mūsų ir jų gyvenimo atnaujinimo vadovu.

Kristus, mūsų Atnaujintojas

Kristau, Tavojo žodžio galia ir iš jo spindinti meilė pakeitė visą pasaulį, išbraukė iš teisės kodekso senąjį kerštо įstatymą: „Dantis už dantį..." Jo vieton įrašė į maldą, kurią mus išmokei, naują įstatymą: „...ir atleisk mums mūsų kaltes, kaip ir mes atleidžiame savo kaltininkams".

Jokia mūsų mintis ir joks išradimas nėra taip pakeitęs pasaulio, kaip šie maldos žodžiai. Jie yra visko atnaujinimo pagrindas ir kelias. Todėl, į šią maldą atremdami savo organizacijos tikslą, prašome Tave ateiti į mūsų tarpą, į Lietuvos jaunimo širdis. Auski mūsų norus, ilgesį, darbą ir meilę į Tavo atnaujinimo šviesiąją ateitį, kad savo širdy jaustume Tavo meilės negęstantį spindėjimą visada: kai ieškome gyvenime Tavęs, kai šios žemiškos būties trapiam šešėlyje akimirkai aptemsta mūsų akys, o širdys nejaučia Tavo meilės spindesio.

Leisk mums sudėti ant Tavo meilės aukuro visos tautos liūdesį ir skausmą, kuris nenustoja skleistis gėlių kvepėjimu ir žvakių spinduliais prie sausio tryliktosios kankinių kapų, kurio nesudrumstė pagiežos ir neapykantos kartumas žuvusiųjų artimųjų ir visos tautos širdyje. Tai mūsų sesių ir brolių nuoširdus sekimas Tavo atnaujinimo keliu. Ateiki, Viešpatie, į jų tarpą ir veski juos šiuo atnaujinimo keliu, veski ir mus kartu su jais.

Teesie Tavo valia

Mes meldžiame Tave, Viešpatie, ateik į mūsų gyvenimą, surask mus ir mūsų brolius tėvynėje. Vesk visus Tavo skurtu atnaujinimo keliu. Tai yra mūsų kartojama malda, kurios išmokei, kai apaštalai Tavęs paklausė, kuriais žodžiais turėtume melstis. Tai žodžiai: „Teesie Tavo valia, kaip danguje, taip ir žemėje!" Tu esi, Viešpatie, Alfa ir Omega. Tu esi viskas — gyvenimas, prasmė, būtis ir amžinybė, o mes — tik mažytės dulkės, kurias Tu sukūrei, kad ilgėtumėsi Tavęs, ilgėtumėsi gyvenimo, prasmės ir amžinybės. Mes galime viską atnaujinti, tik vykdydami Tavo valią!

Ateik ir išmokyk mus ne tik kartoti: „Teesie Tavo valia...", bet ir ją vykdyti. Išmokyk mus melsti Tavo pagalbos ir tuo pačiu metu Tau dėkoti, Tave garbinti ir gėrėtis Tavo didybe, meile, gailestingumu. Sustiprink visų lietuvių tikėjimą, kad mūsų tautos kankinių auka už tiesą ir laisvę nebūtų veltui, taip, kaip ir Tavo Bažnyčios visi kankiniai neveltui aukojo savo gyvybę. Tegu atnaujina šventieji Tavo žodžiai: „Teesie Tavoji valia", mūsų ilgesį, darbą ir norus.

Teateinie Tavo karalystė

Viešpatie, savo pamoksle ant kalno Tu mus pamokei: „Todėl melskitės taip: Teateinie Tavo karalystė". Kai išklausysi šią mūsų maldą, pasaulis bus atnaujintas! Tada mes švęsime Tavo Bažnyčios ir mūsų organizacijos triumfą! Meldžiame Tave — ir visa mūsų tauta, ir sausio tryliktosios kankiniai savo aukos didybe prašo Tavęs — išklausyk šią maldą! Tame pačiame pamoksle toliau dar randame Tavo tartąjį žodį: „Prašykite ir gausite; ieškokite ir rasite". Tai mus padrąsina nepaliaujamai prašyti Visatos Kūrėją sukurti savo karalystę mūsų širdyse ir gyvenime. Tik Tu, tiesos ir meilės amžinas Valdove, gali mus vesti pasaulio atnaujinimo keliu. Todėl prašome Tavosios karalystės atėjimo ne tik sekmadienio malda bažnyčioje, bet kiekvienu širdies plakimu, darbu bei ilgesiu geresnio pasaulio, kuris gyventų ne vien žmonių sukurtų įstatymų raide, bet pirmiausia Tavo teise ir teisingumu, siekiant Amžinosios tiesos įgyvendinimo.

Sausio tryliktosios didvyriai paaukojo savo gyvybę, gindami tiesos tvirtovę, kurios nesugriovė nei melas, nei smurtas, kurios nesutriuškins nei tankai, nei plėšikų gaujos. Priimk, Viešpatie, mūsų padėką už jų didžiulę auką ir vesk mus į Tavo karalystės triumfą ne tik mūsų širdyje, bet ir visame pasaulyje.

Ateitininkams skirtas laužas prie Vilniaus plento Šviesos kelio dieną. Su grupe Panevėžio at-kų prel. J. Antanavičius. Nuotr. S. Bagdonavičiaus.

ŽVILGSNIS IŠ PRAEITIES Į ATEITĮ

Rimas Gudelis

Paskutinieji metai mūsų tautai buvo įtampos, aukų, permainų ir bandymų laikmetis. Visi gyvenome Lietuva — jos vargais ir skausmais — tikėdami, kad nušvis laisvės rytojus. Štai stovime laisvės aušroje, džiaugiamės... Bet su laisve ateina nauji darbai, naujos pareigos, atstatant tai, kas per ilgus dešimtmečius Lietuvoje sugriauta. Tai įpareigoja kiekvieną lietuvį, kiekvieną lietuvišką organizaciją su aukos ir meilės dvasia darbuotis, kad mūsų Tėvynėje būtų jaukiau ir geriau.

Ateitininkija pasitiko laisvą Lietuvą, švęsdama savo 80-metį. Nūdiena neleidžia vien tik džiaugtis pasiektais laimėjimais. Šis dinamiškas laikmetis reikalauja vėl iš naujo įsigilinti į ateitininkijos tikslus bei uždavinius, taikant juos šių laikų dvasiai ir aplinkybėms. Ateitininkija vėl, kaip šio šimtmečio pradžioje, turi būti tautai antruoju, būtent dvasiniu, atgimimu.

Turbūt niekas negalėtų geriau pasakyti, kur link turėtų eiti šių dienų at-kija, kaip 80 metų jos istorinės ir ideologinės patirties analizė. Neveltui sakoma: „historia est magistra vitae".

Ateitininkija susikūrė šio šimtmečio pradžioje, kai Lietuvoje viešpatavo carinės Rusijos administracija. St. Yla sako, kad pagrindinė sąjūdžio atsiradimo priežastis, „kaip ir visų tautinių atgimimo sąjūdžių: organizuotai priešintis svetimai priespaudai. Speciali priežastis — atsispirti neigiamoms pasaulėžiūrinėms įtakoms, kurios žalojo tautinę dvasią". Kodėl ši organizacija buvo tokia gyvybinga, pajėgusi sutelkti gausų būrį lietuviškos moksleivijos ir studentijos? Gajus yra tautinis elementas, kurį ateitininkija įsisavino pačiu savo gimimu. Lietuvos tautinis atgimimas XX a. pradžioje suskilo į dvi sroves: krikščioniškąją ir liberaliąją. Ateitininkija sutapo su krikščioniškąja. Tai buvo antrasis jos gajumo

elementas, nes krikščioniškojo tautinio sąjūdžio kryptis sutapo su tautos visuma, su liaudimi. Istorikas Zenonas Ivinskis pastebi: „tik tuos du dalykus vykusiai suderinus į vieną organišką sintezę ir prasidėjo ateitininkai, kaip lietuvių katalikų jaunuomenės organizacija".

Šio šimtmečio pradžioje ateitininkijos vadai, Pr. Dovydaitis, St. Šalkauskis, Pr. Kuraitis, giliai įžvelgė, ko labiausiai reikėjo to meto atgimstančiai Lietuvai – būtent lietuviškoje ir katalikiškoje dvasioje subrendusios naujos, jaunos kartos. Tuo metu at-kai išugdė Lietuvai gausų būrį jaunų inteligentų katalikų, kurie atsispyrė, anuomet vyravusiai, nutautimo, nukrikščionėjimo dvasiai.

Savo 40 metų jubiliejų „Ateitis" sutiko tremtyje. Čia ateitininkai vėl buvo atsidūrę kovos pozicijoje. Jeigu šimtmečio pradžioje at-kai susikūrė kaip kovos sąjūdis prieš nihilistinę pasaulėžiūrą, kuri rengėsi užvaldyti Lietuvos inteligentiją, jei tąsyk at-kų pagrindinis uždavinys buvo išsaugoti sveiką katalikišką tautinę lietuvio dvasią, tai tremtyje, kai tauta nešė vergijos naštą, at-kai turėjo budėti, saugodami ne tik katalikišką dvasią, bet ir pačios tautos gyvybę. Keturis dešimtmečius ateitininkija, gyvuodama Vakarų pasaulyje, turėjo ir tebeturi kovoti prieš šio pasaulio krikščionybės krizę, prieš pastangas išstumti Dievą iš gyvenimo. Pirmame tremtyje išleistos „Ateities" numeryje A. Maceina duoda vieną geriausių apibrėžimų, kas yra ateitininkas: „būti ateitininku visų pirma reiškia būti Dievo kariu. Būti ateitininku reiškia būti aktyviu dalyviu kovos už Dievo karalystę. ...Savo mokslu ir menu, savo darbu ir gyvenimu, savo žodžiu ir raštu jis skelbia ir rodo Dievo karalystę visiems ir visur. Tai yra pirmoji ateitininkiškoji žymė, kurią nešioja visi ateitininkai".

Po ilgų priespaudos metų Lietuvoje vėl prasidėjo laisvėjimo procesas. Tauta nori susigrąžinti tai, kas per dešimtmečius buvo žiauriai sunaikinta. Prievartinė marksistinio ateizmo propaganda turbūt labiausiai nuniokojo žmogaus dvasinį pasaulį. Štai atsikuria ir ateitininkijos veikla tėvynėje. Kur ji turėtų eiti? Ką turėtų veikti šių dienų ateitininkija? Daug svarstoma, daug diskutuojama šiuo klausimu. Pabandykime atsakymo ieškoti, žvelgdami į Pr. Dovydaičio „tris pamatinius klausimus", bet žvelgdami jau dvidešimtojo amžiaus pabaigos žmogaus akimis.

Kuo mes *dabar* save vadiname? Jeigu Lietuvoje atsikurianti ateitininkija yra Dovydaičio dvasios ir idėjų tęsėja, tai į pirmą klausimą galima atsakyti sąjūdžio kūrėjo žodžiais: „Mes, pripažindami gyvo asmeniško Dievo buvimą, pripažįstame ir būtinumą žmogaus ir Dievo bendravimo. Stovėdami ant tokio pamato, mes save vadiname teistais. Išpažindami Dievą, Kristų, Bažnyčią, mes save vadiname ... katalikais".

Ką mes aplink save *dabar* matome? Regime daug brolių ir seserų, iš kurių prievartinė ateistinė propaganda atėmė Dievą, tikėjimą, nusiaubė žmogaus dvasinį pasaulį. Žmogus neberanda savo gyvenime prasmės, nebeturi kilnių idealų, jo sieloj sumaištis. Jis nori tikėti, tik nežino į ką. Matome, kaip sunkiai Kristaus vardas priimamas visuomenėje. Daug kas norėtų, kad apie tai iš viso nebūtų kalbama. Matome persekiojimų ir represijų metais nuniokotą Bažnyčią. Ji stovėjo kovos už tiesą ir Lietuvos laisvę avangarde, todėl ją niekinti buvo vienas iš svarbiausių melą mylinčiųjų uždavinių. Matome Bažnyčią, kviečiančią kiekvieną jungtis į Kristaus Mistinio kūno – Bažnyčios atstatymo darbą. Taigi akivaizdžiai matome, kaip ir Dovydaičio laikais, „žmogaus tragediją be Dievo, bedvasės kultūros grėsmę".

Kokie *dabar* mūsų priedermės siekiai ir tikslai? Čia ir vėl tinka Dovydaičio žodžiai: „Pasilikite Kristaus Bažnyčioje, kuri yra paties Kristaus kūnas, mes prieš visą pasaulį ištariame: INSTAURARE OMNIA IN CHRISTO (Eph. 1,10) – VISKĄ ATNAUJINTI KRISTUJE. Tai ištarusieji, paimame ant savęs pirmutinę didžiausią priedermę atnaujinti Kristuje save, atnaujinti savo gyvenimą, parodyti savo gyvenimu, savo gyvenimo darbais ir pasielgimais, kad mums šitie žodžiai, tai ne tuščia frazė, kad mes savo gyvenime vadovaujamės kitokiu mokslu ir kitokiais principais..."

Ar vykdo šias priedermes šių dienų ateitininkai Lietuvoje? Sąjūdžiui dveji metai, tai tik kūdikystės metai. Pirmieji metai yra patys svarbiausi, nes tuomet vyksta ieškojimų, veiklos gairių nustatymo procesai. Nors ir patirdama daug sunkumų, prieštaravimų (kartais net iš pačių ateitininkų tarpo) ateitininkija sugebėjo ideologines gaires, kurias nubrėžė ateitininkų ideologijos kūrėjai, realizuoti ir pritaikyti šių dienų Lietuvai.

Ateitininkijos sąjūdis gimė iš kovos. Kova už tikėjimą ir lietuvybę lydėjo jo augimą ir brendimą. Kova ir toliau turi lydėti ateitininkiją, nes gėrio ir blogio, tikėjimo ir Dievo neigimo kova vyksta kiekvienoje tautoje ir kiekvienu laikmečiu. Kova prieš Dievą dažniausiai pasireiškia šiomis formomis: bandymas, pasiremiant mokslo argumentais, neigti Dievą; fizinis tikinčiųjų persekiojimas; skeptiškas nesidomėjimas Dievu. Praėjo tie laikai, kai Lietuvoje buvo persekiojamas tikėjimas. Dabar nemadinga kalbėti prieš Dievą, tikėjimą. Laikoma geru tonu kalbant, kad krikščionybė palaiko tautoje tvarką, saugo dorą, skatina darbštumą. Dabar mada atstatyti kryžius, svarbesnių įvykių ar minėjimų metu pasikviesti kunigą, kad pakalbėtų „apie šį ar tą". Bet, kai pradedama kalbėti apie Kristų-Dievą, kad Jo religija yra antgamtinė, kad žmogui yra skirta amžinai gyventi, kad sakramentai yra malonės šaltinis, daugeliui tai sukelia tik šypseną. Dabar tikėjimo niekas nepersekioja, bet ar padaugėjo žmonių bažnyčiose? Už religinės literatūros dauginimą ir skaitymą niekas nebetremia į Sibirą, bet ar daug kas ją skaito? Vienas kitas, tarsi tas Kristaus „sūnus palaidūnas", sugrįžo, bet didžioji dalis ir toliau lieka abejinga Gyvajam Dievui Kristui. Mados greitai keičiasi. Ateis laikas, kai „padorioje kompanijoje" bus laikoma blogu tonu ką nors kalbėti apie krikščionybę ar tikėjimą. Dievu bus – paprasčiausiai – nesidomima. Kai Lietuvoje tikėjimas buvo puolamas, reikėjo jį ginti. Dabar, kai juo nustojama domėtis, reikia Dievą ir Bažnyčią parodyti. Šio amžiaus pradžioje ateitininkija nugalėjo Dievo neigimą ne intelektualiu kalbėjimu, įmantriais filosofiniais išvedžiojimais, bet savo gyvenimo pavyzdžiu. Ateitininkai rodė tikėjimui abejingam pasauliui, kaip religija reiškiasi jų gyvenime, uždegdama artimo ir tėvynės meilės ugnį. Juk at-kai buvo pirmieji, kurie I-jo pasaulinio karo metais Voroniežo ir Maskvos tremtyje organizavo suvargusių pabėgėlių šelpimą, jie buvo ir pirmųjų

Ateitininkų stovyklos pradžia. Iš Panevėžio katedros žygiavome apie 7 km iki stovyklavietės Berčiūnuose. Nuotr. S. Bagdonavičiaus.

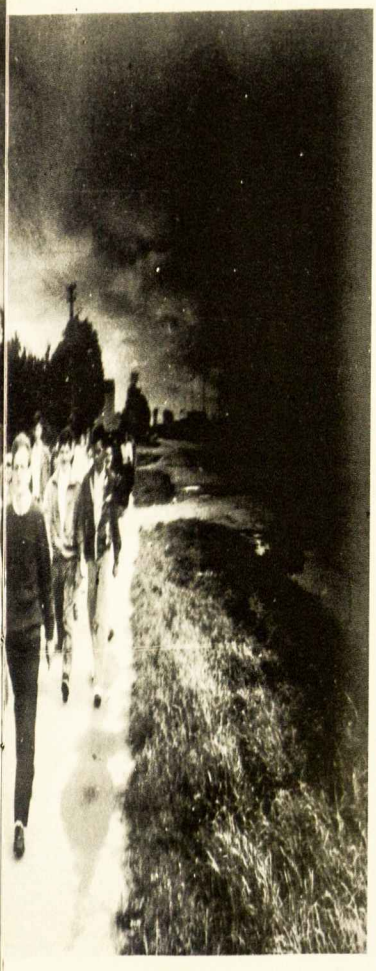

savanorių gretose, jie rodė Kristų, kaip meilės Dievą. Net ir būsimas prezidentas A. Smetona stebėjosi: „Tiek gyvo įsitikinimo, tiek energijos tviska pirmame „Ateities" numeryje".

Ir šių dienų Lietuvai reikia tokio ateitininkų sąjūdžio, kuris Dievą, Jo karalystės brėsmą rodytų savo pavyzdžiu. Dievo karalystės pagrindinis dėsnis yra meilė. Tik per meilės darbus galima atskleisti pasauliui savosios religijos grožį ir galią. A. Maceina rašo: „Meilės darbai turi būti įrašyti į visų ateitininkų programas. Šiandien pasaulis meilės darbų yra kuo labiausiai reikalingas. Mes jau turime tomų tomus Bažnyčios istorijos, dogmatikos, etikos. ... Ateitininkija yra pašaukta atgaivinti šį meilės dėsnį ir vykdyti meilės darbus".

Žmogui, kuriam religija yra tiktai žavėjimasis krikščioniškos kultūros paveldu, religinių ritualų vykdymas, dažnai sunku suprasti pagrindinį krikščionybės dėsnį, būtent – Meilės dėsnį. Meilės aukos dvasia visai netrukdo ateitininkams ugdyti savyje inteligentiškumo principą. Ateitininkų ideologijoje sakoma: „Ateitininko supratimu, inteligentas yra ne tik protininkas šviesuolis, bet ir aukšto dorinio subrendimo žmogus". Taigi net pats inteligentiškumo principas mus kviečia savo žinias, savo darbą palenkti karitatyvinei veiklai. Ir tai ypač svarbu šių dienų Lietuvai, kur meilės darbai taip užmiršti. Gyvenome santvarkoje, kurioje invalidai našlaičiai buvo tiesiog išstumti iš visuomenės, jų gyvenimas dažniausiai apsiribodavo internato sienomis. Ateitininkija gali didžiuotis, kad ji pirmoji iš visų Lietuvoje esančių jaunimo organizacijų ištiesė pagalbos ranką savo bendraamžiams našlaičiams ir invalidams. Ne vien trumpu paviešėjimu internate ar dovanėlėmis, bet priimdami juos į savo būrį vasaros stovyklų metu, užmegzdami su jais artimus draugystės ryšius. Juk nebus „aukšto dorinio subrendimo", jeigu nebus jaunystėje išmokta pastebėti, kad yra šalia žmogus, kuriam reikia pagalbos, meilės. Ir ta meilės dvasia vyravo kiekvienoje šių metų ateitininkų stovykloje. Ji visai netrukdė at-kams būti ir „protininkais šviesuoliais": kiek išklausyta paskaitų, kiek buvo įvairių diskusijų, studijų būrelių! Juk tik taip ir turėtų bręsti jaunasis inteligentas katalikas, nes išlavintas protas ir dorinis subrendimas, tai dvi pagrindinės inteligentiškumo žymės.

Šiandien Lietuva – misijų kraštas, kuriam iš naujo reikia parodyti Gerąją Kristaus Naujieną-Evangeliją. Ateitininko pagrindinė žymė yra jo skirtybė: būti Dievo kariu. O Kristaus kario ginklas, tai Meilės įstatymo vykdymas. Jeigu ir būsime perskaitę daug knygų, išklausę daug paskaitų, išmokę daug kalbų, įsigiję įvairių profesijų, o neturėsime meilės, tai būsime tarsi „žvangantis varis ir skambantys cimbolai" (pagal apaštalą Paulių). Atsikuriantis ateitininkijos sąjūdis, įsiklausęs į didžiųjų at-kų vadų ir ideologų – Dovydaičio, Šalkauskio, Maceinos – kvietimą, pasirinko šį meilės ginklą, kuris sutampa su sąjūdžio šūkiu: „Visa atnaujinti Kristuje, tarnaujant Dievui ir Tėvynei". Tai sunkus, bet kartu ir didis uždavinys. Sunkus darbas neatbaido tų, kurie labiau bijo melo ir apgaulės negu kovos už savo idealus. Viltį gaivina tikėjimas Dievo Apvaizda ir jaunų žmonių idealizmas. Todėl, žvelgiant į iš nelaisvės sugrįžusią tautą, norisi, kad jos tolesnę ateitį lydėtų ateitininkų himno žodžiai:

Ateitį regim tėvynės laimingą,
Švenčia mums kryžius ant jos vėliavos!

NUOTRUPOS IŠ PANEVĖŽIO ATEITININKŲ VASAROS STOVYKLOS

Ir vėl slėpingasis ruduo, o mūsų galvojimai dar ten vasaroje pasiklydę. Kaip nuostabu, kad ateitininkiška vasara ilgam pasigrobia mūsų mintis, svajones, ilgesius – draugų, nakties giesmių, linksmavakarių, tyliųjų praregėjimų, ménulio stebuklu išskaidrinto pušyno... Visa tai turėjome šią vasarą prie pat Panevėžio, Berčiūnuose, mes – Panevėžio vyskupijos svečiai ir ateitininkai.

Tos dvi liepos pabaigos ir rugpjūčio pradžios savaitės, vienu balsu sakant, buvo per greitos. Dar taip norėjosi būti ir būti kartu.

Sustoji, atsisuki į pragyventas mūsų nemažos šeimos (buvo vos ne 150, o kai kada ir daugiau) dienas ir bandai surikiuoti jų džiaugsmus bei liūdesius. Ko daugiausia būta mūsų stovykloje? Turbūt rimties ir buvimo kitam: nuraminti, paguosti, pamatyti, pasilenkti, padėti, nes su mumis buvo mūsų broliai ir seserys, kuriems gamta pašykštėjo jaunatviškos sveikatos ir grakštumo. Užtat jie (to patys nežinodami) kasdien mus stebino savo giedrumu, tvirtybe, širdies skaidra. Ačiū jiems, mes daug ko iš jų mokėmės.

Berčiūnų stovykloje buvom labai reikalingi mūsų draugams, mažiesiems žmogiukams iš „Kibirkšties" stovyklos. Jie – niekieno, beglobiai, internatinukai, į kiekvieną mūsų švelniai su jais kalbančią, mergaitę atsisukę su prašymu: „tu dabar būsi mano mama?" Gal ne viena jaunosioms vadovytėms ir ašara išsprūdo – tie mažieji žmogiukai sunkiai ir nepatikliai priima gerumą.

Negalvokit, kad taip ir gyvenom rimtybėm! Ne! Dainavom ir šokom, dūkom, maudėmės, naktim nemiegojom, rytais net komendanto garsiakalbis iš bejėgiškumo užkimdavo; diskutavom, kalbėjomės, patys valdžią iš vadovų pasigrobę buvom – visko ir nesuskaičiuosi.

Ir vėl nuščiūdavom. V. Mačernio vizijų naktis ir liepos 31-sios gėlos vakaras Medininkų vyrų žūčiai... Atsiprašymo ir padėkos vakare valanda ir nepamirštamosios šv. Mišios. Pušyne, susprogdintos bažnyčios vietoje, ant išlikusių laiptų, rytais, dieną, vėlų vakarą – medžių šventovė buvo pilna mūsų širdžių, akių...

Dirbom. Berčiūnų apylinkės – gili mūsų praeitis. Aplink pilkapiai, senkapiai. Tvarkėm juos ir senąsias kapinaites, važiavome į Kryžių kalną – darbų ten begalės.

Ir nuostabieji mūsų svečiai! O gal ne svečiai, mūsų žemės vaikai, tik užjūriuos gyveną, bet grįžtą į savus lietuviškus namus. Nepamirštamos dienos su mūsų profesoriaus A. Žygo mama (laukdami siaubingai jaudinomės...), su Vilija, Asta, Monika, Vytautu. Kur jie dabar? Kaip gyvena? Mes jų vėl laukiam!

Žygiavom. Vos ne visa stovykla. Šita šiaurės Lietuvos dalelė ypatinga mūsų tautai. Čia juk 1863 m. sukilimo pradžia – iš Paberžės kunigas A. Mackevičius tada su vyrais išėjo. Čia kryžiavosi knygnešių likimas ir keliai, prie tos žemės lietėsi V. Svirskis, J. Tumas-Vaižgantas, Maironis. Pradėję šv. Onos atlaidais (su reto gardumo šeimininkių vaišėmis) Naujamiestyje, ėjom: Vadaktėliai, Ustronė, Krekenava. Pėsti, tikri žygeiviai,

Berčiūnų stovyklos atidarymas. Nuotr. S. Bagdonavičiaus.

lenkdamiesi sukilėlių ir knygnešių kapams, žmonių gerumo ir nuoširdumo nustebinti. O pūsles ant kojų jau seniai pamiršom.

Tai va. Lyg ir ataskaita išėjo, o svarbiausio neatpasakosi — į žodžius netelpa. Mumyse pasiliko. Taip atsidūsėjusi ir baigsiu, visų mūsų, ten buvusių, vardu sakydama patį nuoširdžiausią dėkui mūsų, niekur nepakeičiamam prof. A. Žygui ir Dvasios vadui kunigui Rimui. Kažin kiek reikėjo jiems naktų, kol atsimiegojo. O gal iki šiol nepavyko?

Albina Saladūnaitė,
Panevėžio vyskupijos ateitininkų
Pirmininkė

JAUNYSTĖ — PO „ATEITIES" VĖLIAVA

Šių metų birželio 9 d. Birštonas šventė Šv. Antano atlaidus. Bažnyčia kimšte prikimšta — šventasis Lietuvoje tikrai nemažiau mylimas, kaip gimtojoje Paduvoje. Po šv. Mišių klebonas Gediminas Tamošiūnas pakvietė maldininkus dalyvauti ateitininkų įžodžio iškilmėje. Prieš altorių palinko Kaišiadorių vyskupijos relikvija — arkiv. Teofilio Matulionio kuopos gražiai siuvinėta vėliava, kurios akivaizdoje įžodį kažkada davė ir kardinolas V. Sladkevičius. Rimti, jaudindamiesi kartoja priesaikos žodžius Jolita, kuopos pirmininkė, Eglė, Aušra, Kęstutis... Priklaupdami bučiuoja vėliavą, stipriai spaudžia pasiryžėlių rankas dvasios tėvas kun. R. Grigas, žvelgia į akis — ar žino, ką pažada, ar ištesės? Sega tulpę su kryžiumi „Ateities" ženkliukus prie krūtinių Federacijos valdybos narė Danutė Kaminskaitė vis greta kuopos globėjos — med. sesuo Danutė Morkūnienė, Irutė Tamulynaitė. Toliau Šv. Antano jaunučių ateitininkų kuopa — 22 nariai — džiugų bendravimą, gaubiamą maldos, lietuviškos dainos ir draugystės, pratęsė svetingoje birštoniškių pastogėje, klausėsi sendraugio Vinco Laukevičiaus, Sibiro gulagus praėjusio kartu su poetu A. Miškiniu, „bosų kraliumi" Kučingiu, atsiminimų. Sėkmės, jaunučiai!

R. Azagis

Aplankome kun. A. Lipniūno kapą Panevėžio katedros sodely. Iš k.: B. Raudonikienė, M. ir A. Šmitai, antras iš d. kun. S. Pranckūnas. Nuotr. prel. J. Antanavičiaus.

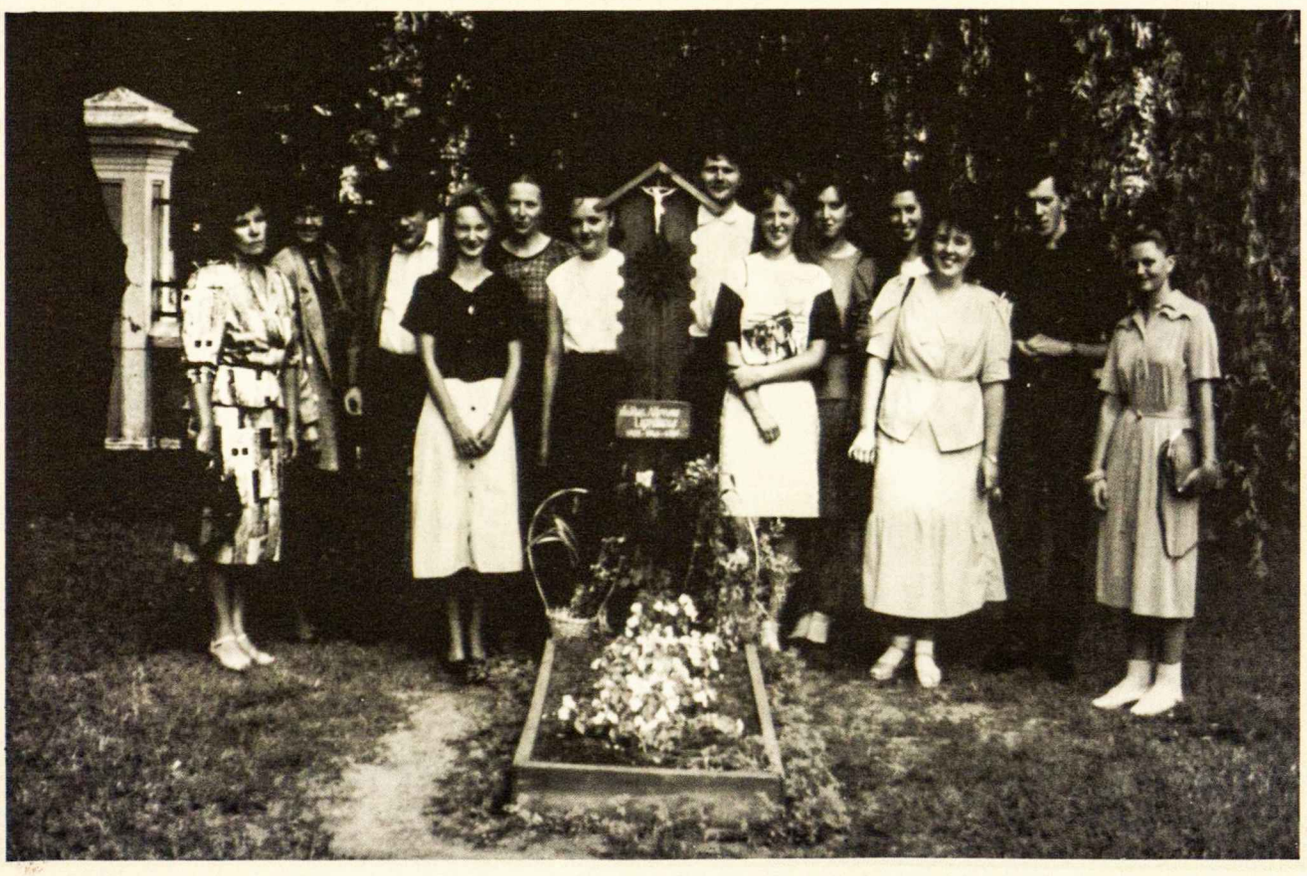

MAS stovyklos dalyviai ir svečiai š.m. vasarą Ignalinoje. Pirmas iš d. klūpo dr. P. Kisielius iš JAV, o už jo (taip pat klūpo) dr. V. Rastenis. Nuotr. J. Damušienės.

IŠNYKSTA RIBA TARP BAIMĖS IR PASIAUKOJIMO

Š.m. birželio 6 d. „Savanoryje" (Nr. 8) išspausdintas ilgas pasikalbėjimas su kun. Robertu Grigu (kalbėjosi Aldona Vaitoškienė). Pagrindinė pasikalbėjimo tema: kun. Grigo vaidmuo baisiąją sausio tryliktosios naktį, kai jis, nepaisydamas asmeniško pavojaus, klausė Parlamento gynėjų išpažinties, meldėsi su minia, ramino budinčius ir savo drąsa teikė pavyzdį kitiems (apie jį rašė ir D. Kuzmickaitė, „Trys naktys Vilniuje", *Ateitis,* nr. 4).

Kun. Robertas Grigas yra poetas, reiškiasi Lietuvos ateitininkų organizacijoje, yra Kaišiadorių vyskupijos ateitininkų Dvasios vadas. Paskutiniuoju laiku paskirtas Kauno kunigų seminarijos Dvasios Tėvu (perima buvusius vyskupo Sigito Tamkevičiaus pareigas).

Štai kelios mintys iš minėtojo pasikalbėjimo. Manome, kad jos bus įdomios ir *Ateities* skaitytojams.

* * *

Paklaustas, kur išnyksta riba tarp baimės ir pasiaukojimo, kun. R. Grigas atsakė, kad „Didelė dovana — jausti ryšį su savo šaknimis, tautine kultūra, istorija. Vysk. Sigitas Tamkevičius mokė: negalima teisti tų, kurie Lietuvos žemėje žudo, kankina žmones. Jie neturi tėvų, jų šaknys atkirstos nuo gimtosios žemės, sutryptas jų žmoniškumas. Kažin, kokie mes būtume, jei augtume tokiomis sąlygomis. ... Jūs neįsivaizduojate, kad mes galėjome išaugti tokie, kaip jie? Ir aš neįsivaizduoju. Bet juk, dar maži būdami, žinojome, kad mūsų tvirtybė šaknyse su gimtąja žeme, kad ji mūsų atsvara ir stiprybė.

Sakydavome, kad mūsų jaunimas nedoras, užmiršęs savo kultūrą, tautiškumą, betgi daugumas išlaikė sąsajas su savimi, autentišku žmogiškumu, tautine ištikimybe. Jei taip staiga mūsų žmonių širdyse įvyko permainos, tai jos glūdėjo kažkur giliai, tik buvo apneštos dumblu.

Tą baisiąją naktį visi galvojo, kad prasidėjo psichologinis karas. Raminosi — ‚šaudo tuščiais'. Negalėjau atsidžiaugti žmonėmis, kurie buvo Parlamente ir kurie stovėjo aikštėje. Jie buvo pasiruošę mirti už Lietuvą. Gal tai ir sustabdė agresiją.

Gynėjų ir lauke stovinčių žmonių nuostata buvo visiškai vienoda — dvasinė vienybė. Svarbiausia — kas vyksta mūsų viduje. Tik vėliau išsilieja į išorines formas. Ryžtas ir rizika visų buvo vienoda. Tikslas vienas — Lietuva. ... Žmonės suprato, kad Parlamentas — salelė, kurią apgynę, jie apgins ir patį Nepriklausomybės idealą, tautinio išlikimo galimybę.

Kiekvienam žmogui duota mirties baimė. Niekas neįsakinėjo savanoriams pasilikti Parlamente. Priešingai — buvo duota galimybė išeiti. Keli išėjo. Kiti ėjo

išpažinties, klausėsi mano padrąsinančių žodžių ir laukė... mirties. Visi dirbo savo darbą. Parlamente buvo daug moterų. Joms reikėtų atiduoti deramą pagarbą.

Agresijos apogėjuje pastebėjau anksčiau nematytą reiškinį. Juk iki tol mes visi galvojome, kad jaunimas netikintis. O čia, mirties akivaizdoje, jie ieškojo dvasininko, kitaip ėmė viską vertinti. Todėl nenuostabu, kad daugelis ėjo išpažinties, savanoriai visi kaip vienas susitaikė su Dievu. Atsirado bendrumo jausmas. Mane tiesiog stebino gynėjų tvirtumas, ramybė. Visi žinome, kad jie buvo beginkliai, kad žuvę būtų pirmieji.

Aš džiaugiuosi jaunimu. Džiaugiausi ir tada, kai kovojome pogrindyje ir kai mus suimdavo, žemindavo. Man kaip dvasininkui lengviau, nes esu įtikėjęs, kad ši tikrovė yra tik dalis, kad yra Dievas, Amžinybė, kad mirties akivaizdoje suvoki, jog būsi ypač arti prie jų, jeigu liksi ištikimas pareigai".

* * *

• Panevėžio vyskupijos ateitininkų stovykla Berčiūnuose buvo didelis impulsas tolimesnei vyskupijos at-kų veiklai. Gausus ateitininkų būrys, vadovaujamas J. Beinorto, dalyvavo Žolinės šventėje Krekenavoj; rugpjūčio 23 d. — Šviesos dienos — vienas laužas prie Vilniaus plento buvo skirtas ateitininkams. Prie jo susibūrė „toks didžiulis, didžiulis mūsų būrys", kaip rašo laiške viena Panevėžio vyskupijos ateitininkų veikėja. Šiuo metu planuojama rudens ir žiemos veikla.

Jolita Rimkutė

MES — ATEITININKAI

Tyliai, tyliai mes visi nešiojom
Sąjūdžio grūdelį širdyse.
Jam sudygus, skaisčiai sulapojus,
Ažuolų sodinom giružes.

O tada atbudome ir mes —
Tie, kuriems priklauso ateitis.
Žygius nutarėm sunkiausius tęst,
Nes tikslai, idėja jų kilni.

Lenkiamės Šalkauskiui, Dovydaičiui, —
Jie pirmieji gramdė blogio tinką.
Tad šiandien nuoširdžiai jiems dėkojam,
Kad vadinamės ateitininkai.

Šitas vardas mus įpareigojo
Būt skaisčiausios sielos žmonėmis,
Už tėvynę Lietuvą aukotis
Ir liepsnoti meilės ugnimi.

Tad greičiau į darbą, broliai, sesės,
Rankų mums nuleisti nevalia.
Sunkumus ir negandas iškęsim,
Kad suklupusi pakiltų žmonija.

Liudykime Kristų, mūsų Dievą,
Skelbkime tiesas Jo nemarias,
Žmonių širdis sukime į šviesą,
Kiekvienam padėkim Jį surast.

Likti ištikimu tautai reiškia:
Nepamiršt tradicijų ir papročių.
Broliai, sesės, gryninkime kalbą
Ir istorijoj ieškokim paslapčių.

Dėkim pastangas vardan tėvynės laisvės
Ir kovokime tik atviram lauke.
Nedraugams įrodykim taisingais žodžiais,
Kad laisva tauta yra verta savęs.

Kilkime prieš blogį, prieš amoralumą
Ir gyvybei žūt neleiskim nekaltai.
Stokime visi, kaip siena ir kaip mūras,
Tarkime ryžtingą, tvirtą savo „Ne!"

Išmokime aukotis, kad atėjus laikui,
Viską atiduoti būtų nesunku.
Juk daryti gera yra didis džiaugsmas,
Reikia to išmokyt ir visus kitus.

Būkime tvirti, nesėkmei užgriuvus,
Būkime uola, audrą kad atremt...
Būkim stiprūs, drąsūs — vėjai nemarūnai.
Ir nereikia žvilgsnio mums nė vieno vengt.

Principus savuosius įgyvendint turim,
Ir apleist kilniausio tikslo nevalia.
Mes — ateitininkai! Mes — baltoji burė,
Turinti išplaukti į plačias marias.

Panevėžys
1990.12.5

Ateities sąjūdžiui 80 metų! Ar tinka ateitininkams sveikinti save? Čia pat iškyla ir kitas klausimas: ar tinka vaikams sveikinti savo tėvus?

Esame išsibarstę visoje planetoje, tačiau esame viena šeima: siekimuose, darbuose, maldoje. Federacija mus jungia ir mažus, ir didelius. Federacija mus skatina, mums įkvepia ir nurodo gaires laiko aplinkybėse, kad „Viską atnaujinti Kristuje" neliktų tik mados reikalas, bet degtų mūsų sieloje kaip Sekminių ugnis.

Tad, mieli Sese, Broli Ateitininke, kur Tu bebūtum — Amerikoje, Kanadoje, Europoje, ar mūsų laisvoje Lietuvoje, Tave sveikina šioje kilnioje sukaktyje sesės ir broliai iš tolimos Australijos, iš Adelaidės. Sveikina su viltinga ateitimi, su garbinga praeitimi.

„Lietuvą Dievas apveizdi ir gina,
Amžiais suvargusios jos neapleis..."

Augustinas Kubilius
Adelaidės sendraugių ateitininkų
Pirmininkas

Adelaidės ateitininkai sukaktuvinio *Ateities* minėjimo metu scenoje š.m. rugsėjo 1 d.

KALBOS SKYRIUS

MAŽYBINIAI IR MALONINIAI DAIKTAVARDŽIAI

Lietuvių kalbos žodingumas, turtingumas ir sudėtingumas pasireiškia ne tik išsireiškimų tikslumu, žodžių gausumu, bet ir kai kurių kalbos dalių žodžių formomis, kurios iš esmės nepakeičia paties žodžio reikšmės, o tik ją paryškina, praplečia. Tokios žodžių formos yra mažybiniai-maloniniai daiktavardžiai (mažybines-malonines formas gali turėti ir kai kurių kitų kalbos dalių žodžiai).

Mažybinė-maloninė (diminutyvinė) daiktavardžių forma žymi tą patį ar bent tos pačios rūšies dalyką, kaip ir pagrindinis žodis, tačiau paprastai skirtingo dydžio, ar bent nusakytą taip, kad būtų to dalyko vertinimas ir su juo susijusios emocijos (pvz., pasigėrėjimas, pasibjaurėjimas ir t.t.).

Mažybiniai-maloniniai daiktavardžiai padaromi iš paprastųjų daikt. kamieno, pridedant priesagas: *-elis, -elė, -ėlis, -ėlė, -(i)ukas, -(i)ukė, -ytis, -ytė, -utis, -utė.* Rečiau vartojamos, bet šnekamojoje ir literatūrinėje kalboje sutinkamos, priesagos yra: *-ulis, -ulė, (tėvulis, Dievulis, motulė, tetulė), -aitis, -aitė (vaikaitis, akmenaitis, kelnaitės, dukteraitė), -užis, -užė (draugužis, giružė), -(i)ūkštis, -(i)ūkštė (velniūkštis, mergiūkštė), -ušis, -ušė (tėtušis, motušė), -okšnis (krūmokšnis, upokšnis).* Ir tai dar ne visos! Ypač tarmėse yra kur kas daugiau, rečiau vartojamų mažybinių-maloninių daiktavardžių, pvz.: *vagišius, mergišius, vagilis, vaikėzas, berniokas, mergikė, mergiotė* ir t.t.

Priesaga daiktavardžio giminės nepakeičia: vyriškosios giminės daiktavardžių vediniai lieka vyr. giminės, moteriškos — moteriškos giminės.

Daugiausia mažybinių-maloninių daiktavardžių yra su priesaga *-elis, -elė.* Šie deminutyvai tinka gyvosios ir negyvosios gamtos vardažodžiams: *šunelis, katelė, paukštelis, bernelis, mergelė, kalnelis, senelė, upelis.*

Priesaga *-ėlis, -ėlė* yra maždaug du kartus retesnė negu *-elis, -elė.* Savo reikšme mažybiniai-maloniniai daiktavardžiai su priesaga *-ėlis, -ėlė* niekuo nesiskiria nuo priesagos *-elis, -elė* daiktavardžių. Jie gali būti iš gyvų būtybių pavadinimų, iš konkrečius daiktus žyminčių ar abstraktinės reikšmės daiktavardžių: *žibintuvėlis, kišenėlė, pinigėlis, gyvulėlis, vasarėlė, motinėlė, valandėlė, gyvenimėlis...* Štai keletas pavyzdžių su kitomis priesagomis: *daržiukas, pirščiukas, žmogiukas, šepetukas, širdukė, kojukė, žoliukė, laikrodukas, varliukė, meškiukas; virvutė, langutis, rankutė, akutė, lietutis, kiškutis, sesutė, rogutės, snukutis, kamputis, laiškutis, močiutė; saulytė, paukštytis, sūnytis, dukrytė.*

Nedaug yra pasaulyje gyvųjų kalbų, kurios turi deminutyvus (mažybines-malonines formas), todėl, kalbėdami lietuviškai, jas dažnai vartokime ir didžiuokimės savo kalbos turingumu. Nepamirškime tų formų ir vadindami savo draugus vardais: *Jonelis, Rimukas, Algiukas, Linutė, Onytė, Raselė, Marytė* ir t.t.

DAR APIE DAIKTAVARDŽIUS

Lietuvių kalbos žodingumui labai pasitarnauja priešdėliai, kurių pagalba sudaroma daug veiksmažodžių ir daiktavardžių. Čia trumpai paminėsime daiktavardžių darybą su priešdėliais.

Dažniausiai vartojami priešdėliai yra: *ant-, apy-, (ap-, api-), at-, be-, į-, iš-, ne-, nuo-, pa-, per-, po-, pra-, prie-, prieš-, pro-, są-, už-.* Gausiausia daiktavardžių su priešdėliu *pa-.* Prie jo ir sustosime.

Dauguma priešdėlio *pa-* vedinių žymi vietą. Vietos reikšmės vediniai skirstomi į dvi grupes: a) vediniai, žymintys vietą palei (pagal, šalia) daiktą, kuris pasakytas pagrindiniu žodžiu, pvz.: *pagirys* (vieta pagal girią), *padaržė, pasienis, paakys* ir b) vediniai, žymintys vietą, esančią po tuo daiktu, kuris pasakytas pagrindiniu žodžiu, pvz.: *pastogė* (vieta po stogu), *pastalė, palangė, panagė* ir t.t.

Įdomu paminėti, kad vyriškosios giminės daiktavardžiai, turintys vienaskaitos vardininke galūnę *-(i)as, -is, ys,* kilmininke — *-(i)o;* moteriškosios giminės su galūne vienaskaitos vardininke *-a, -ia, -ė,* kilmininke — *-(i)os, -ės,* su priešdėliu *pa-* skiriasi savo gimine: vyriškos giminės daiktavardžiai virsta moteriškąja, o moteriškos — vyriškąja. Pvz.: *giria — pagirys, upė — paupys, lova — palovis, jūra — pajūris, lūpa — palūpis, uodega — pauodegys, pieva — papievis, lubos — palubys, tvora — patvorys, bala — pabalys; smakras — pasmakrė, stogas — pastogė, tiltas — patiltė, miškas — pamiškė, plentas — paplentė, kelias — pakelė, langas — palangė, krantas — pakrantė, kalnas — pakalnė, stalas — pastalė* ir t.t.

Žinoma, kaip kiekviena taisyklė, taip ir ši turi išimčių. Kad reikalai visiškai nesusipainiotų, apie tai pakalbėsime kitą kartą. Keli pavyzdžiai su kitų priešdėlių vediniais: *antkapis, antausis, antsnukis, apyrankė, apypietė, apyaušris; begėdis, belaisvis, beprotis; įrankis; įkarštis, įžodis; išvakarės, išdukterė, išvietė; netvarka, nesąmonė, nelaisvė; nuošimtis, nuorašas; pogrindis, posėdis, posūnis; pravardė, pradalgė, prietiltis, priekrantė, priesmėlis; priešpietis, priešnuodis, prieškambaris, protarpis, prokalbė, protėvis; perpetė, perpietė; užausis, užjūris, užkampis; atspalvis, atšlaitė, atoslūgis.*

PO ATOSTOGŲ

Visas mokyklos kiemas klegėte klegėjo. Suvažiavo, susirinko lietuviukai iš viso miesto ir apylinkių į lituanistinę mokyklą. Šiandien pirmoji mokslo metų diena po atostogų. Vaikai pilni atostoginių įspūdžių, nuotykių, prisiminimų, noro dalintis savo išgyvenimais su seniai matytais, pasiilgtais, draugais.

— Aš buvau Floridoj ir draugavau su krokodilais.

— Mes keliavome per Kolorado kalnus. Dėdė Džiugas rado baravyką didumo kaip skrybėlė.

— Mūsų giminės, net penkios šeimos, suvažiavo iš įvairių Amerikos vietovių pasimatyti su močiute, kuri globojama Senelių namuose. Tai buvo jos 95-sis gimtadienis...

— O aš prieš savaitę grįžau iš Lietuvos, — prabilo Onutė, lig šiol tyliai stovėjusi ir sekusi draugų pokalbius.

— Iš Lietuvos! O tai tu ten patekai labai įdomiu laiku, — prašneko Algis, klasėje pramintas „Visa Žinantis Protas".

— Įdomiu? Buvo siaubinga, baisu, — atsakė jam Onutė.

Tuo metu nuaidėjo skambutis ir vaikai skubėjo į klasę.

Suolai ir sienos buvo išpuoštos tautinėmis vėliavėlėmis, o ant mokytojos stalo — Rūpintojėlis tarp margaspalvių žiedų.

— Atrodo kaip tikras Lietuvos darželis prie sodybos, kurią mačiau, — pagalvojo Onutė.

— Nurimkit, mokytoja ateina, — sušuko budintis klasės tvarkdarys.

Mokytoja buvo šventiškai nusiteikusi, linksma.

— Aš sveikinu jus, laisvos, nepriklausomos Lietuvos vaikai! — prakalbėjo ji į mokinius.

— Valio! — drąsiai sušuko Algis, o su juo ir visa klasė.

— Pamoką pradėsime Maironio daina „Lietuva brangi". Ši daina Lietuvoje laikoma antruoju Tautos himnu. Ją visad visi gieda atsistoję.

Vaikų dukart raginti nereikėjo. Visi sustojo ir nuoširdžiai dainavo.

— O dabar, — tęsė mokytoja, — pasidalinsim, ką kuris žinom, girdėjom, atsimenam, matėm apie įvykius, kurie vyko šiais — 1991 — metais Lietuvoje. Turbūt visi prisimenam, kad 1990 metų kovo 11 dieną Lietuvos Parlamentas paskelbė, Lietuvą atkuriant savo nepriklausomybę. Parlamentui pirmininkavo Vytautas Landsbergis.

— Taip, taip! Atsimenam! Žinom! — šaukė klasė.

— O ar visi žinote, ką reiškia Baltijos, Juodojo kaspino, Šviesos kelias? Kas įvyko sausio 13 d. Vilniuje? Kas įvyko liepos 31 d. Medininkuose? Kas vyko Maskvoje rugpjūčio 19 d.? Kokie įvykiai buvo po tos dienos?

— Aš žinau, — tarė klasės „Protas" Algis. — Baltijos kelias vyko 1989 m. rugpjūčio 23 dieną. Tada rankomis susikabino Lietuvos, Latvijos ir Estijos žmonės nenutrūkstama grandine. Tai buvo visuotinis pareiškimas pasauliui, kad Pabaltijo valstybės turi atgauti nepriklausomybę, kurią užgrobė priešai.

— O ką sako mums Juodasis kaspinas? — paklausė mokytoja, patenkinta atsakymu.

— Tai pakartotas protestas 1990 m. rugpjūčio 23 d. prieš išdavikišką Molotovo ir Ribentropo — sovietų su vokiečiais — slaptą sutartį prijungti, okupuoti Pabaltijo valstybes. Sutartis buvo pasirašyta 1939 m. rugpjūčio 23 d. Berlyne, — ranka braukdamas kaktą, susikaupęs vėl atsakė Algis.

— Ačiū, Algi, tavo žinios tikslios, — pagyrė mokytoja. — O gal kas kitas dabar galėtų atsakyti, kas įvyko šių metų sausio 13 d. Vilniuje?

Klasėje tuoj pakilo beveik visų mokinių rankos. Iš klasės galo kažkas garsiai šaukė:

—Sausio 13 d. sovietų kariai su tankais puolė Lietuvos Parlamentą. Pirmininkas Vytautas Landsbergis spėjo per radiją pranešti apie pavojų ir lietuviai atskubėjo į pagalbą. Tą naktį žuvo 13 lietuvių. Jie buvo nušauti arba tankų sutraiškyti, mirtinai sužeisti, bet Parlamentas buvo apsaugotas.

Kurį laiką klasėje viešpatavo tyla. Tada nedrąsiai pakilo Onutės ranka. Mokytoja liepė jai kalbėti.

— Šią vasarą su močiute buvau Lietuvoje ir dalyvavau Šviesos dienos eisenoje. Tai Baltijos kelio ir Juodojo kaspino tąsa, Pabaltijo valstybių vienybės ženklas, reikalavimas visiškos nepriklausomybės. Buvo uždegtas laužas Vilniuje, katedros aikštėje. Kas 120 kilometrų buvo vis naujas laužas. Taip darydavo senovės lietuviai, pajutę priešo užpuolimo pavojų. Žmonės su žibintais, kaip kokia ugnies upė, plaukė Vilniaus gatvėmis ir aikštėmis, giedodami ir skanduodami: „Lietuva, tu gyva, tu esi, tu būsi laisva... visada..."

Onutės balsas sudrėko ašarėlėmis ir ji nutilo. Tada prašneko jos draugė Lina:

—Onutė turi šimtus nuotraukų iš kelionės po Lietuvą ir tikrai mums jas parodytų.

— Puiku. Galėsime suruošti specialią pamoką, — pritarė mokytoja.

Paulius jau senokai kėlė ranką — ir jis norėjo kažką svarbaus pasakyti.

— Mano mama lankė gimines kaip tik tuo metu, kai įvyko perversmas Maskvoje šių metų rugpjūčio 19 dieną.

Kažkas paklausė:

— Ar ji matė Gorbačiovą ir Jelsiną?

— Ne, ji buvo Kaune. Nieko nematė. Visas gyvenimas tris dienas buvo lyg sustojęs. Neveikė nė radijas, nė TV, namuose nebuvo šilto vandens. Gerai, kad dėdė — mamos brolis — buvo parsivežęs iš Amerikos mažą trumpą bangų radijo aparatą, tai galėjo girdėti užsienį ir žinojo, kas vyksta. Mama grįžus tvirtina, kad daugelis Lietuvos žmonių mano, jog Kremliuje nepavykęs perversmas yra paties Dievo tautoms siųstas stebuklas. Atrodė, kad Lietuva stovi ant duobės krašto, o svetimieji ruošiasi ją palaidoti. Staiga prisikėlėm laisvi ir nepriklausomi. Tai mano mamos žodžiai.

— Aš tikrai džiaugiuosi, kad jūs domitės ir žinote, kas vyksta Lietuvoje, kad tai jums rūpi, — tarė mokytoja. — Lietuva pasiskelbė nepriklausoma daugiau kaip prieš metus, 1990 m. kovo 11 dieną ir laukė pasaulio pripažinimo. Ar žinote, kas jau pasisakė už Pabaltijo valstybių nepriklausomybę?

— Visas pasaulis! Net ir Amerikos prezidentas pripažino Lietuvos nepriklausomybę rugsėjo 6 dieną.

— Pagaliau! — gana karčiai pastebėjo Algis.

— Kaip manot, ko labiausiai šiuo metu reikia mūsų tėvynei Lietuvai? — tęsė pamoką mokytoja.

— Vakar pas mus buvo susirinkę tėvelių draugai, — prakalbėjo Krista. — Jie nieko daugiau nešnekėjo, tik: Lietuvos, Lietuvai, Lietuvoje... Visi nutarė, kad dabar tikrai rimtai čiups savo vaikus, tai yra mus, kad augtume geri lietuviukai, gerai, taisyklingai lietuviškai kalbėtume. Visur ir visada.

— Tai labai kietas nutarimas ant mūsų vargšų galvų, — kažkas klasėje sumurmėjo.

— Taip, nelengvas, — pritarė mokytoja, — bet dėl to mes ir renkamės į lituanistinę mokyklą. Aš jums tik priminsiu dar vieną faktą: mūsų Lietuva, kartu su Latvija ir Estija, priimta ir į Jungtines Tautas. Toji atmintina diena yra rugsėjo 17. Visi šie nuostabūs įvykiai vystėsi nepaprastu greičiu. Aš tikiu, kad mes tikrai esame Dievo globojami.

D.L.A.

VILTIS

Nėra baimės, nėra laimės
Tik viltis pakilt gyva
Nėra žemės žmogui laisvės
Jei nešaukia jo kova

Štai užgęso medžio pypkė
Žingsniai tolsta paslapčia
Kažkas dingo, viskas liko:
Dievo amžina valia

Dar akimirka jau greitai
Tiki medžiai — aitvarai
Patekės Aušra — dievaitė
Laisvė, Meilė prasiskleis kovoj.

Po Šventos Trejybės paveikslu

Ėjo pašėlęs ruduo
Gal naktis, gal vanduo
Pabudęs iš miego mąsčiau.
Meldžiau suklupęs po juo.

Ir mane Tu paguosk
Rytą vakarą duok,
Mano meilę suprask
Ir tikėk nepamesk.

Tie keleliai keliai
It kvaili aitvarai.
Čia skrendi, čia matai,
Kad esi ir buvai.

Ir myli, ir myli.
Tik suprast negali
Dėl ko, ką myli
Kam, dėl ko gyveni.

Tai gal meskim galvot.
Spėliot ir aukot
Savo dienas, naktis
Nes yra juk lemtis

Ir po vieną ar du
Susikibę kartu
Vieniši ir laisvi
Būsim tais kuo Esi.

Džiugas Juknys

ŠV. ONOS ATLAIDAI AZIJOJE

Žmogų stipriai paveikia, kai tenka melstis su kitais ir pajusti bendrą maldingą nuotaiką. Liepos 26 d. turėjau progos, kartu su 50-70 tūkstančių piligrimų, pagerbti Jėzaus močiutę, šventąją Oną. Dalyvaudama katalikiškoje šventėje Bukit Matajam, Malaizijoje, aš ne tik su dėmesiu stebėjau azijiečius krikščionis, bet iš jų pasimokiau džiaugtis religinėmis apeigomis. Ne viskas, kas surišta su religija, turi būti išreikšta visiškai rimtai — Dievo garbinimas išsivysto visokiausiais būdais.

Atlaidų dienos rytą susitikau su savo bendradarbe Rosalind. Ji yra patraukli, tamsi, laiba malaizietė, su kuria aš greitai susidraugavau pereitą žiemą. Nors mudvi užaugome labai skirtingose kultūrose, bet atradome tarpusavyje ir daug panašumų: mes abi esame jauniausios iš didelės šeimos, abi jau ilgokai draugaujame su savo berniukais, mėgstame juoktis ir šokti. Daug vakarų esame praleidusios Kuala Lumpur mieste, kalbėdamos ir kikendamos kartu.

Rosalind, jos mama ir du broliai buvo tik ką atvykę iš savo namų Malaizijos sostinėje dalyvauti šv. Onos šventėje. Jų kelionė traukiniu užtruko 14 valandų. Pagalvojau, kažin kiek daug mano bendraamžių Amerikoje, nors ir turėdami kokių problemų, keliautų tokį tolimą kelią pasimelsti. Bet tuoj pasidarė aišku, kad čia bus nepaprastos maldos.

Mažas kaimelis buvo užplūdęs žmonėmis, o mašinos vos judėjo gatvėse. Mes palikom savo mašiną prie kelio ir ėjome pėsti. Aš nustebau, kokia linksma nuotaika viešpatavo minioje. Aplinka buvo panaši į karnavalą, o ne į religinę šventę. Atvykdama galvojau, kad vakaras bus tylus ir rimtas, kaip Didįjį Penktadienį, kai meldžiamasi valandų valandas. Visai atvirkščiai. Šalia kelio bendravo, vaikščiojo, grojo muzika. Buvo pardavinėjamos visokios prekės: žvakės, maldaknygės, grūdai, gėrimai, marškiniai, užkandžiai, makaronai, sriuba ir t.t. Futbolo aikštės dydžio sodas buvo pilnas žmonių, kurie ten įsitaisę su antklodėmis ir maistu visam savaitgaliui. Savo draugei paminėjau, kad žmonės ir Amerikoje taip įsitaiso aikštėse, bet dažniausiai tik muzikos koncerto pasiklausyti. Gal miestai būtų saugesni, jeigu ten taip linksmai būtų švenčiami atlaidai...

Visokiausi žmonės buvo susirinkę — jaunimas, senimas, jaunos šeimos, vaikučiai, kūdikėliai. Jauni vyrai dairėsi į merginas, merginos su jais flirtavo. Minioje buvo indų, indonezų, kiniečių, singapuriečių, malaziečių ir dar kitokių. Koks įvairus žmonių mišinys susirinkęs švęsti katalikišką šventę! Rosalinda patvirtino, kad krikščionys iš visos pietvakarinės Azijos suvažiavo į šią metinę šventę pagerbti šv. Oną ir įteikti jai savo prašymus, aukas. Tuo pačiu ji man pašnibždėjo, kad ne visi maldininkai yra geri katalikai. Jos mamos draugė yra muzulmonė. Nors ji turėjo du sūnus, labai norėjo pagimdyti dukterį, tai slaptai čia atvyko (muzulmonai labai griežtai laikosi savo religijos nuostatų) pasimelsti ir, va, tais metais Dievas davė jai dukrą...

Tolumoje pamačiau man įspūdingiausią vaizdą: prieš akis kilo blizgantis kalnas, apšviestas žvakėmis. Ant kalno viršūnės stovėjo senoviška katedra, o dar aukščiau buvo didžiulė šv. Onos statula. Man visuomet patikdavo, kad Dainavoje žvakės apšviesdavo kelią per kokį stovyklos susikaupimo vakarą, o čia — tūkstančiai žmonių nešė ir statė žvakes šv. Onos garbei. Ant didelio akmens buvo iškalti Dievo įsakymai, o jie taip pat apsupti žvakėmis.

Prie kalno nuotaika jau buvo rimtesnė, ne tokia karnavališka. Žmonės lipo į viršų pasimelsti prie didžiosios statulos, o katedroje buvo laikomos Mišios. Vienur maldininkai stovėjo šalia kelio, kitur žmonės aukojo žvakes ir pamaldžiai jas statė kiekvienoje laisvoje vietoje ant kalno. Tuo pačiu ten buvo ir tam tikras chaosas. Vaikai žaidė su liepsnom, žmonės stumdėsi, kalno laiptai buvo slidūs nuo ištirpusio vaško. Per garsiakalbį buvo giedama angliškai, kinietiškai, indiškai ir malaizietiškai. Sode vingiavo procesija su šv. Onos statula, bažnyčioje tikintieji aukojo pinigus, gėles ir maldas.

Vakaras praėjo įspūdingai. Kai nusibodo melstis, stebėjome aplinką, kalbėjome apie tikėjimą, gyvenimą ir religijos prasmę. Aš vykau į šią šventę daugiau iš pareigos, o grįžau namo atgaivinta ir labai patenkinta. Dabar esu dar daugiau įsitikinusi, kad dvasinis lavinimasis, kasdieninės maldos ir šventųjų pagerbimas — kaip ir kiekvieno žmogaus asmeninis gyvenimas — gali būti spalvingas, linksmas ir malonus, o vis tiek bus labai, labai prasmingas.

Rūta Sidrytė

NUO CHROMOSOMŲ IKI ASMENYBĖS

Romualdas Kriaučiūnas

Justinas Pikūnas
NUO ASMENS IKI ASMENYBĖS
Išleido ,,Ateities'' leidykla 1990 m. Spaudė ,,Draugo'' spaustuvė Čikagoje. Redagavo Gražina Kriaučiūnienė. Dailininkė Irena Ambrose, 172 psl., kaina nepažymėta. Knyga gaunama pas platintojus ir ,,Ateities'' leidykloje, 4036 W. 91 st. Place, Oak Lawn, IL 60453, USA.

Dar knygos neatvertus, galiniame viršelyje skaitytojas informuojamas, kad šioje knygoje atskleidžiamas požiūris į sąmoningai ugdomą žmogų, pabrėžiant svarbius asmenybės formavimosi veiksnius sudėtinguose gyvenimo tarpsniuose: vaikystėje, jaunystėje, paauglystėje. Knygoje daug dėmesio skiriama tautiškai sąmoningos asmenybės ugdymui, ,,akcentuojant realių visuomeninių, tautinių, kultūrinių ir religinių vertybių įsisavinimo būtinybę.''

Leidyklos įvade rašoma kad knyga yra daugelio metų darbo vaisius, nes buvo panaudota kai kurie žurnaluose anksčiau išspausdinti straipsniai. Knyga pabrėžia humanistinių ir tautinių vertybių ugdymą. Leidyklos žodis baigiamas teigimu, kad iki šiol dar nėra išleistos lietuviškos knygos ,,panašiu turiniu ir idėjine orientacija nei Lietuvoje, nei laisvame pasaulyje...'' Turiu pasakyti, kad aš pats tokios nuomonės nesusidariau, nes, kaip ir leidyklos žodyje minima, dalis knygos skyrių jau anksčiau buvo žurnaluose spausdinti. Be abejo, bent kai kurie iš jų mano buvo jau skaityti. Tautinėmis bei religinėmis temomis straipsnių ir knygų lietuvių kalba yra nemažai. Prisiminkime J. Girniaus, A. Maceinos, A. Paškaus, A. Damušio, P. Dovydaičio, S. Ylos, V. Landsbergio, A. Norvilo, N. Sadūnaitės, V. Skuodžio, S. Šalkauskio, K. Trimako ir kitų raštus, kurie cituojami aptariamoje knygoje, ir įsitikinsime, kad J. Pikūno knyga jiems yra labai artima ir turiniu, ir idėjine orientacija. Jos svarbiausias indėlis yra šių humanistinių ir tautinių vertybių perleidimas per psichologinę prizmę.

Prieš savo nuomonės tolimesnį išreiškimą, noriu trumpai pristatyti patį knygos autorių ir detaliau aptarti knygos turinį.

Justinas Pikūnas gimė 1920 m. sausio 7 d., Miroslave, Alytaus apskrityje, Lietuvoje. Mokėsi Alytaus valstybinėje ir Marijampolės Marijonų gimnazijoje. Studijavo Vytauto Didžiojo un-te Kaune, 1941-1943. Karo įvykių eigoje 1944 m. išvežtas į Vokietiją. Po karo studijas tęsė Miuncheno un-te, kuriame 1949 m. gavo filosofijos doktaratą iš psichologijos. Toliau Paryžiaus un-te gilinosi psichodiagnostikoje ir psichopatologijoje. Į Ameriką atvyko 1950 m. ir apsigyveno Detroite. Profesoriavo Detroito universitete nuo 1951 m. iki pasitraukimo į pensiją 1987 m. Pensijos proga jam buvo suteiktas profesoriaus emerito titulas. Universiteto prezidentas pastebėjo, kad šis titulas skiriamas labai retai ir teikiamas tik išskritiniems profesoriams, pasižymėjusiems mokytojavimu ir išskirtine tarnyba universitetui. Iš tikrųjų, prof. dr. Justinas Pikūnas yra vienas iškiliausių mūsų mokslininkų Amerikoje, pasireiškęs ne tik strapsniais, knygomis, bet ir administracijoje, konsultacijoje, tyrinėjimuose bei pavyzdingame mokyme. Jis yra parašęs keletą knygų, tarp jų labai populiarią *Human development: An emergent*

Prof. Justinas Pikūnas prie Trakų pilies (praėjusią vasarą).

sciene. Jo vėliausia knyga *Nuo asmens iki asmenybės* yra pirmoji lietuvių kalba.

Prof. dr. Justinas Pikūnas yra palikęs gilius visuomeninio darbo pėdsakus išeivijos lietuvių gyvenime. Dar studentu būdamas, buvo išrinktas į Vokietijos Lietuvių bendruomenės tarybą. Pirmininkavo Studentų ateitininkų sąjungai (1947-49) ir Kęstučio korporacijai (1947-50). Aktyviai reiškėsi Pax Romana vykdomajame komitete. Detroite buvo Lietuvių bendruomenės pirmininkas, įvairių komitetų narys. Bene svarbiausias atsiekimas, jo visuomeninių sugebėjimų įvertinimas, buvo jo išrinkimas Ateitininkų federacijos vadu 1967 m. Tose atsakingose pareigose išbuvo net šešerius metus! Platesnis ir išsamesnis prof. dr. J. Pikūno akademinio ir visuomeninio darbo aprašymas randamas 1990.1.6. „Drauge."

Knygoje *Nuo asmens iki asmenybės* yra trylika skyrelių, kurie giminingi, bet daugiausia skirtingi. Pradedama nuo chromosomų ir paveldimo genetinio kodo, kuris pasilieka veiksmingu per visą gyvenimą. Kaip iš psichologo laukiama ir tikimasi, aiškiai pabrėžiama tėvų įtaka ir aplinkos veiksniai tiek kūdikystėje, tiek brendimo metu ir vėliau. Nedviprasminškai pasisakoma prieš negatyvią komercinės televizijos ir masinės kultūros įtaką. Apgailestaujama, kad daugeliui jaunimo nesuteikiama tinkamų progų pažinti ir pamilti idealus, pajusti tikro tikėjimo grožį, patirti klasikinio meno, poezijos ir muzikos gelmes. „Jaunimas paprastai negauna to, kas paskatintų jo idealizmą".

Vaiko auklėjimo darbas surištas su eile rūpesčių bei pastangų. Nors yra daug patarėjų, daugumos problemų sprendėjai lieka tėvai, kurie paprastai remiasi tuo, ką jie kaip vaikai patys buvo patyrę. Vaiko pojūtiniai, emociniai, socialiniai ir moraliniai vystymosi aspektai turi kritiškuosius laikotarpius. Kalbos patirtis yra labai svarbi. Nuo pradžios kūdikis turėtų girdėti lietuvių, anglų ar kitas kalbas. Palyginti lengvai vaikas išmoks tiek kalbų, kiek jis savo aplinkoje girdi. Su laiku jis jas galės įsisavinti ir sėkmingai išmokti. Keletoje knygos vietų pakartotinai pabrėžiama tapatybės įsigijimas ir jos svarba. Žymią tapatybės dalį sudaro tautybės pajutimas ir tautinis sąmoningumas. Autoriaus manymu, yra nepaprastai svarbu vaikui pajusti, kad jis yra tam tikros tautos atstovas. „Mūsų atveju labai svarbu, kad lietuvis vaikas pasijaustų lietuvių tautos žmogumi ir jos ateities kūrėju". Auklėjime ypatingai svarbią rolę turi mokykla ir mokytojai, bet Amerikoje, bent valdiškose mokyklose, švietimas prarado auklėjimąją rolę ir tėra tik informacijos perdavimo šaltinis.

Jauniems tėvams išeivijoje ypač opus trečiasis knygos skyrelis — Lietuvių kalbos ugdymo reikšmė. Autoriaus įsitikinimu, tautinė lietuvių išeivijos ateitis iš dalies priklausys nuo jaunimo sugebėjimo vartoti savo tėvų ir protėvių kalbą. Be abejo, šis sugebėjimas priklausys nuo tėvų ir visuomenės pastangų savąją kalbą puoselėti vaikų tarpe. „Geras kalbos vartojimas didele dalimi priklauso nuo skaitybos. Tie žmonės, kurie neskaito lietuviškų knygų, žurnalų bei laikraščių, savaime susina savo kalbą. O tie, kuriems lietuvių literatūra yra brangi, nepraras kalbinės kultūros ir sugebėjimo savo kalbą vartoti ne tik namų aplinkoje, bet ir kitose gyvenimo sferose — jų lietuvybės jausmas nesusilpnės".

Apskritai mokymas ir mokymasis pasireiškia visose gyvenimo srityse. Dviejuose skyreliuose knygos autorius nagrinėja mokymosi metodus empirinių duomenų ir psichologijos mokslo šviesoje. Emocijos įjungimas į mokymosi procesą padeda dalykus geriau suprasti ir giliau įsisąmoninti. Mokytojas negali būti pakeičiamas mokymo mašinomis ar kitomis technikos sukurtomis priemonėmis. Mokymasis svarbus gyvenime, ypač siekiant aukštos kompetencijos ir asmenybės pilnumo.

Ilgiausiame knygos skyrelyje, užimančiame 23 puslapius, nagrinėjamos lietuvių jaunimo problemos. Žvelgiama į mokyklas, televiziją, draugystės reikšmę, universitetų linkmę. Analizuojamas jaunimo santykis su bažnyčia, naujais sąjūdžiais ir lietuvškąja visuomene. Pagarbiai minimi jauni veikėjai, dalyvaujantieji aukšto lygio politinėje veikloje. Linas Kojelis, Gintė Damušytė, Viktoras Nakas, Rasa Razgaitienė, Petras V. Kisielius, Gintaras Grušas, Paulius Kuras, Gintė Palubinskaitė, Paulius Klimas, Darius Sužiedėlis. Palyginus su amerikiečiais, lietuvių jaunimo padėtis yra žymiai geresnė, nes teigiamų įtakų ir veiksnių pas mus yra daugiau. „Retai kuri tauta turi tiek daug jaunimui pasišventusių veikėjų — dvasininkų, seselių, gydytojų, profesorių, mokytojų ir kitų profesijų žmonių. O vis dėlto stokojame profesijas įsigijusių naujų veikėjų, kurie geriau, negu vyresnieji, galėtų įtakoti brėstantį jaunimą". Skyrelio gale vėl grįžtama prie tapatybės klausimo, kuris glaudžiai siejasi su lietuvybės ateitimi išeivijoje. Jaunimo vystymosi žinovai laiko asmens tapatybės formulavimą pagrindiniu brandos uždaviniu. „Jaunuolis anksčiau ar vėliau turi apsispręsti, kas jis yra ir ko jis siekia savo gyvenime. Esminę identiteto dalį sudaro tautinis savęs pajutimas. Šis pajutimas turėtų būti viena iš pagrindinių jo tapatybės šaknų, kurių ugdymas duos jo apsisprendimui pastovumą".

Toliau knygoje nagrinėjama žmogaus, kaip inteligento, uždavinai, kad būtų lengviau suprasti, kokiais keliais turėtų jaunimas eiti, norėdamas pasiekti žmogiškojo atsiskleidimo viršūnes. Brėstant pajuntamas stiprus atsakingumo jausmas pa-

daryti savo gyvenimą moraliai ir intelektualiai vertingu. Prasmingas savęs atradimas priklauso nuo didėjančio protinio brendimo laipsnio, savo galių bei talentų vystymo ir pasaulėžiūros įgijimo. Kitas skyrelis paskirtas žmogaus kaip inteligento uždaviniams išryškinti. „Visapusiškas žmogaus prigimties išvystymas ir jos pasireiškimas tegalimas laisvoje ir tvarkingoje aplinkoje, kuri stimuliuoja ir skatina domėtis visa tuo, kas yra humaniška ir kultūringa. Tokia moralinė-kultūrinė atmosfera palengvina pilnutinį realizavimą, asmeniui palaipsniui vystantis ir panaudojant savo prigimties galias ir talentus." Knygoje duodama lentelė, sutrauktai apibūdinanti inteligento uždavinius ir pažymėdama jų atstovus. Iš lietuvių atstovų minimi Viktoras Petkus, Vytautas Skuodis, Stasys Šalkauskis, Juozas Girnius, Antanas Maceina, Pranas Dovydaitis, Adolfas Damušis, Vytautas Landsbergis, Adomas Jakštas-Dambrauskas, Stasys Yla, V. Aliulis, Simonas Daukantas ir Nijolė Sadūnaitė. „Savo žodžiais ir darbais lietuviai inteligentai turėtų padidinti darną jau esamoje tvarkoje, ypač ją pakelti savyje, savo šeimose, jaunimo tarpe ir visoje lietuvių visuomenėje. Tuo būdu jie parodytų savo tikrą inteligentiškumą ir galbūt žingsnis po žingsnio artėtų prie pilnutinio Dievo duotų talentų ir sugebėjimų panaudojimo".

Asmens gyvenime randama daug sunkumų, kurie dažnai sukelia vidinius sankirčius ir nusivylimus, padidinančius fizinę ir dvasinę įtampą. Du skyreliai paskirti jų pažinimui. Pažinus lengviau rasti būdus fiziniam ir dvasiniam sveikatingumui palaikyti. Pristatomos psichinės įtampos priežastys, pasekmės ir būdai, kaip nuo psichinės įtampos apsisaugoti. Autorius teigia, kad reikia mažiau gyventi širdimi, o daugiau protu vadovautis. Iš tikrųjų, manau, norėta pasakyti, kad reikia mažiau gyventi tulžimi, o ne širdimi. „Savo gyvenime ieškok saikingumo ir darnos. Tik išbalansuotas gyvenimo būdas yra sveikatos ir ilgo gyvenimo paslaptis... Reikia mokėti dirbti, ilsėtis ir juoktis, sakyti ‚ne' ir šypsotis, švelniai mylėti ir džiaugtis vaikų pokštais, dalintis vargais ir džiaugsmais. Psichinei sveikatai išlaikyti meilė yra lygiai tiek pat reikalinga, kaip vitaminai fizinei sveikatai apsaugoti". Autorius aptaria stresą ir duoda praktišką uždavinį — užpildyti streso anketą ir save palyginti su universiteto studentų norminiais duomenimis. Aš taip ir padariau. Surinkau 21 tašką. Studentų vidurkis buvo 20.68. Profesoriaus patarimu, man dar nereikia peržvelgti savo gyvenimo būdo. Vyrai surinkę 36, o moterys 50 taškų dažnai išgyvena kenksmingai aukštą įtampos laipsnį ir turėtų ką nors tuo reikalu daryti.

Viename skyrelyje apsistojama ties humanistinių vertybių ugdymu, bei jų santykiu su moralinėmis vertybėmis ir religine patirtimi. Asmenybės subrendimo kriterijų aptarimui naudojamos jau žinomos ir populiarios teorijos, kurias propagavo Freudas, Adleris, Jungas, Ericksonas, Berne, Pearls, Rogersas, Goldsteinas, Maslow, Binswangeris, Kohlbergas ir kiti. Norint savęs aktualizavimą bei subrendimą išreikšti, reikia įgyti daugybę kompetencijų. Kompetencija pabrėžia sugebėjimus specifinėse srityse ir įvairių sankirčių sprendime. Išvardintos fizinė, intelektualinė, emocinė, socialinė, darbingumo, moralinė ir religinė kompetencijos. „Tai gyvenimo mokykla, kuri yra pati svarbiausia, nors čia diplomai ir nėra dalinami. Daug kas ir su gerais mokyklų pažymiais joje suklumpa, lygiai, kaip daug kas, nepasiekęs gerų rezultatų mokyklos suole, sėkmingai žygiuoja per gyvenimą".

Kas gi pagaliau yra subrendęs žmogus? Kuo jis išsiskiria iš kitų? Prof. J. Pikūnas duoda ilgoką, bet aiškų atsakymą. „Apibendrinant galima sakyti, kad subrendęs žmogus pasižymi dideliu savarankiškumu, aukšta kompetencija ir sugebėjimu patenkinti savo poreikius; kad jis stebi visas realybės dimensijas ir jas bando, stoiškai priima save ir kitus su jų geromis ir blogomis savybėmis, moka atsipalaiduoti nuo kasdieninių rūpesčių, pažįsta blogį ir kovoja su jo apraiškomis, giliai žvelgia į savo ir kitų asmenų problemas ir jas kūrybiškai sprendžia; yra giliai įsitikinęs visuotinėmis vertybėmis ir, siekdamas jų įgyvendinimo, sugeba intymiai santykiauti ir mylėti; kad jis išgyvena gausius dvasinius pakilimo ir entuziazmo momentus, turi stiprų norą tapti tuo, kuo jis ar ji gali būti, t.y., artėti prie visapusiškos ir prasmingos savo unikalios prigimties realizavimo".

Paskutinis skyrelis susumuoja asmenybės ugdymą, tarsi susumuoja ir visą knygą. Knyga baigiama jai charakteringu teigimu, kuris yra pozityvus, pamokantis, paskatinantis, rodos, net pasiekiamas: „Asmenybės sukūrimas yra kiekvieno žmogaus, o ypač išsimokslinusio asmens, vienas iš pagrindinių gyvenimo uždavinių. Žmogui reikia ne tik gyventi čia ir šiuo metu, bet taip pat ir transcendencinėje gilumoje atrasti savo esminį gyvenimo tikslą, kitaip jis gal tepaliks ‚popierine' asmenybe, o ne dvasios galiūnu, kurio prošvaistę nenutildomai rodo jos ar jo nepaliaujamai plakanti širdis".

Pabaigai porą kritiškesnių pastabų. Kaip ir bendrinėje lietuvių periodikoje, taip ir šioje knygoje trūksta nuoseklumo ar vienodumo, rašant nelietuviškas pavardes. Kai kurios rašomos originalia forma — Jimmy Hendrix, Boy George, Michael Jackson, B. Shaw, Toffler, Maslow... Kitos yra sudarkytos, jas sulietuvinant — Frommas, Jungas, Eriksonas, Rogersas... Kaip mielas profesorius reaguotų, jeigu jo

pavardė amerikiečių spaudoje būtų Pikun, o mano Kriauciun? Nėra klausimo, kad aš simpatizuoju orginalių pavardžių rašybai. Bent trijose vietose (psl. 46, 48, 56) rašoma apie „marichuaną". Kitoje knygos vietoje jau kalbama apie „kanapių" rūkymą. Kam graibstytis svetimybių, jeigu jau turime savo dainose apdainuotą kanapę?

Nežiūrint kaip kruopščiai korektūros tikrinamos, vis užsilieka viena kita klaidelė. Jų pastebėjau labai nedaug, vos keletą: *žmognės* (psl. 12), *karšto* kalba (psl. 31), *Bermudo trikampį* (psl. 42), *splecialistas* (psl. 95), *nepadendinamas* (psl. 100) ir *schizofrenija* (psl. 111). Kiek daugiau erzino knygos gale paduota vardų ir dalykų rodyklė. Aišku, visų vardų netikrinau, bet visa penkiolika pavardžių, kurias tikrinau, nėra rodyklėje nurodytame puslapyje. Matomai, knygą belaužant, buvo pakeitimų, padarytų po rodyklės suvedimo. Greičiausiai, čia spaustuvės kaltė.

Knyga rekomenduotina visiems, besirūpinantiems lietuvišku/krikščioniškai humanistinių asmenybių ugdumu. Tam paklausa turėtų būti didelė, ypač laisvėjančioje Lietuvoje. Knyga neskaitytina kaip romanas, bet tokiu ir nepretenduoja. Ji skaitytina po skyrelį, paliekant laiko jame pateiktų minčių apmąstymui, pasisavinimui, jų pritaikymui skaitytojui. Padėka autoriui už mūsų visų praturtinimą.

ATSIŲSTA PAMINĖTI

LOGOS. 1990, nr. 1 Lietuvoje leidžiamas religijos filosofijos ir bažnytinio meno žurnalas, globojamas St. Šalkauskio fondo, Kaišiadorių vyskupijos ir kt. Redaktorė D. M. Stančienė rašo: „Lietuvos grįžimas į Europą — tai grįžimas į krikščioniškąją Vakarų tradiciją. Krikščioniškos vertybės bei pažiūros yra lietuviškos tautinės sąmonės dalis, todėl, tęsdamas Lietuvos Respublikos tradicijas, žurnalas „Logos" žadins dvasinį atsinaujinimą ir puoselės glaudesnę jungtį su Vakarų Europos kultūra. Žurnale spausdinsime originalius teologų, filosofų, kultūrologų straipsnius, Vatikano dokumentus ir jų komentarus, filosofijos darbų vertimus, eilėraščius religijos tema, kalbėsime apie bažnyčios meną, pateiksime religinio gyvenimo kroniką". Šio nr. turinyje: Miklos Veto „Šiuolaikinės religijos filosofijos klausimu", Antano Paškaus „Ateistinė krikščionybė", G. Valente „Malda — gili tuštuma", popiežiaus Jono Pauliaus II naujoji enciklika „Rūpestis socialinėmis problemomis", vertimas lietuvių kalba su J. Majkos ir mons. Vyt. Kazlausko komentarais, J. Maritain „Protu ir tikėjimu", N. Berdiajev „Komunizmas ir krikščionybė", K. Trimako „Palaiminimai", Alg. Uždavinio „Dvasinė amato samprata ir šventoji žinija krikščionybėje", P. Reklaičio „Šv. Kazimiero paveikslo Viduklės bažnyčioje ikonografinė kilmė", V. Žuko ir Giotto di Bondone tapybos pavyzdžiai bei darbai iš bažnytinio meno trečiosios parodos.

LOGOS. Religijos, filosofijos ir meno žurnalas, leidžiamas Lietuvoje. 1991 Nr. 2, 240 psl. Spalvotos iliustracijos. Patogi forma. Turtingas, įvairus turinys. Teologija: popiežiaus Jono Pauliaus II enciklika „Atpirkėjo Motina" (iki šiol nebuvo išversta į lietuvių kalbą) su kardinolo J. Ratzingerio ir kun. Vyt. Sidaro komentarais; kun. K. Trimako „Jėzus Kristus — Dievo meilės ir gailestingumo apsireiškimas žmonijos istorijoje, naujai atskleistas M. Valtortos ‚Žmogaus-Dievo poemoje' "; A. Men „Šv. Raštas ir mokymas apie nuodėmingumą". Filosofija: G. Magnani „Religijos filosofija"; A. J. Heschel „Žmogus — ne vienišas". Poezija: K. Wojtylos (pop. Jono Pauliaus II) ir kun. R. Mikutavičiaus eilėraščiai. Menas: liaudies skulptūrų nuotraukos iš parodos „Lietuva — Marijos žemė" ir B. Angelico tapybos darbų spalvotos reprodukcijos, vaizduojančios 15 rožančiaus paslapčių. Gale: ištraukos iš kun. Č. Kavaliausko „Teologijos žodyno"; vertingų knygų recenzijos bei iliustruota kronika. Žurnalas, išeinąs keturius kartus į metus, yra vertas visų gilesnės krikščioniškos minties ieškančiųjų dėmesio. Užsisakyti galima Lietuvoje bei išeivijoje: LOGOS, D.M. Stančienė, Viršuliškių 71-60, 232056 Vilnius, Lithuania; Prel. Alg. Bartkus, Pontificio Collegio Lituano, V. Casalmonferrato, 20, 00182 Roma, Italia; Kun. K. Trimakas, 2830 Denton Ct., Westchester, IL 60154, U.S.A.

DAINAVA 35. ALRKF Jaunimo stovyklos Dainavos leidinys 1991 m. Redagavo Juozas Baužys. Viršelio projektas Onos Baužienės. Spaudė *Draugo* spaustuvė Chicago, IL.

Tai didelio formato, gerame popieriuje išspausdintas, gausiai iliriuje išspausdintas, gausiai iliustruotas 60 puslapių leidinys, skir- 35 metų sukaktį. Leidinį turėtų įsigyti visi, kurie bet kada stovyklavo ir bėginėjo Dainavos kalneliais, pūškinosi Spyglio ežere, dainavo prie laužo, ar kuriuo kitu būdu susipažino, pamilo šią gražiąją lietuviškojo jaunimo stovyklavietę. Redaktorius kruopščiai savo darbą atlikęs, surinkęs medžiagą ne tik iš Dainavos steigėjų (ar apie juos), darbuotojų, vadovybės, bet ir iš ten stovyklavusio jaunimo.

ĮVYKIAI IR ŽMONĖS

• Rugpjūčio 19 d. Maskvoje prasidėjo perversmas. Sovietų Sąjungos prezidentas M. Gorbačiovas buvo pašalintas. Jo vietą užėmė viceprez. Janajevas. Rusijos prezidentas Boris Jeltsinas su kitais valdžios žmonėmis užsidarė parlamento rūmuose, kuriuos tuoj apsupo gynėjai — maskviečių minios ir greitosiomis suverstos barikados, panašiai, kaip ir prie mūsų Parlamento Vilniuje.

Perversmas nepavyko, užtrukęs tik 3 dienas. Į Maskvą grįžo Gorbačiovas, sukilimo metu kalintas namų arešte Kryme. Viso pasaulio dėmesys buvo nukreiptas į įvykius Sovietų Sąjungoje. Pasinaudojusios suirute, kai kurios respublikos taip pat paskelbė nepriklausomybę ir pasisakė atsiskiriančios nuo Sov. Sąjungos, nors Pabaltijo valstybės tai jau buvo padariusios gerokai anksčiau (Lietuva pasiskelbė nepriklausoma 1990 m. kovo 11 d.).

Perversmo sugniužimas turėjo ir kitų pasekmių: uždrausta komunistų partija, panaikinta baisioji KGB, išvartytos komunistinių „dievaičių" statulos ir paminklai, o net pats Sov. Sąjungos prez. Gorbačiovas viešai dėkojo Dievui už gyvybės išsaugojimą pavojaus metu! Kaip tie įvykiai vystysis toliau, parodys ateitis, bet šis netikėtas ir greitas komunistinio milžino subyrėjimas, be abejonės, yra akivaizdus ir neginčijams XX a. stebuklas, įvykęs Jėzaus Motinos Marijos užtarimu.

• Š.m. rugsėjo 2 d. JAV prezidentas George Bush paskelbė, kad JAV suteikia Lietuvos Respublikai diplomatinį pripažinimą. Tas pripažinimas suteiktas taip pat ir kitoms dviem Pabaltijo valstybėms — Latvijai ir Estijai. JAV buvo paskutinė po ilgos — 37 — valstybių eilės, pripažinusi Pabaltijo valstybių nepriklausomybę. Išeivijos lietuviai šio pripažinimo nekantriai laukė ir visokiais būdais stengėsi jį pagreitinti. Savaime suprantama, kad pranešimas sutiktas džiaugsmingai, bet ir su tam tikru kartėliu, nes JAV ilgai delsė, tarytum prez. Bush laukė Sov. Sąjungos leidimo...

• Rugsėjo 6 d. Sovietų Sąjungos Valstybės taryba, sudaryta iš sąjungoje pasilikusių valstybių atstovų su pirmininku M. Gorbačiovu, pirmame savo posėdyje nutarė pripažinti Pabaltijo tautų nepriklausomybę.

Stasys Lozoraitis

• Š.m. rugsėjo mėn. 6 d., Lietuvos vyriausybės Aukščiausiosios Tarybos prezidiumo nutarimu, Stasys Lozoraitis paskirtas Lietuvos Respublikos ambasadoriumi Jungtinėse Amerikos Valstijose. Iki šiol jis buvo Lietuvos pasiuntinybės Vašingtone charge d'affaires ir Lietuvos atstovas prie Šv. Sosto.

Lietuvos Respublikos ambasadoriumi Jungtinėse Tautose paskirtas Anicetas Simutis.

• Rugsėjo 8 d. visose Lietuvos šventovėse buvo švenčiama Padėkos diena. Didžiausios minios susirinko Šiluvoje padėkoti Mergelei Marijai už globą ir laisvės stebuklą. Šiluvos apeigos dalyvavo ir prez. Vytautas Landsbergis. Kardinolas Vincentas Sladkevičius perskaitė popiežiaus Jono Pauliaus II sveikinimą. Nuo dabar rugsėjo 8-ji, jau ir taip buvusi brangi lietuviams kaip Tautos šventė, bus visoje Lietuvoje švenčiama kaip Padėkos diena.

• Rugsėjo 17 d. Pabaltijo valstybės — Lietuva, Latvija ir Estija — tapo pilnateisėmis Jungtinių Tautų narėmis ir visų trijų vėliavos iškeltos prie Jungtinių Tautų rūmų Niujorke. Šioje istorinėje JT sesijoje dalyvavo ir kalbas pasakė visų trijų naujųjų JT narių prezidentai: Lietuvos Respublikos — Vytautas Landsbergis, Latvijos — Anatoly Gorbunovs ir Estijos — Arnold Ruutel. V. Landsbergis pabrėžė, kad nepriklausomybės džiaugsmą temdo dešimtys tūkstančių sovietų karių, tebesančių Lietuvoje. Jis reikalavo, kad sovietų dalinių atitraukimas būtų pagreitintas.

• Sudaryta nauja JAS centro valdyba iš asmenų, gyvenančių įvairiose JAV vietovėse. Ją sudaro: pirm. Birutė Bublienė (Detroit, MI), vicepirm. Danutė Petrulytė (Detroit, MI), sekr. Elenutė Juzaitienė (New Mexico), ižd. Nijolė Lapšienė (Detroit, MI), narės stovyklų ruošimui — Vakarė Valaitienė ir Lidija Ringienė, abi iš Čikagos priemiesčių.

• Toronto ateitininkai pradėjo naujuosius veiklos metus rugsėjo 22 d. šv. Mišiomis Prisikėlimo šventovėje. Po Mišių Parodų salėje buvo agapė.

• Toronto jaunučius šiais metais vėl globoja Ramūnė Jonaitienė, o jaunius — Gabija Petrauskienė.

• Šiemetinėse Studijų dienose Dainavoje dalyvavo labai daug

studentų. Vien tik iš Kanados jų buvo 15! Studentai nutarė atgaivinti buvusį studentų at-kų leidinį „Gaudeamus". Jis numatomas išleisti kas du mėnesiai. Visi studentai kviečiami bendradarbiauti. Medžiagą siųsti: Gaudeamus, 62 Burnside Dr., Toronto, Ontario, Canada M6G2M8.

• *Ateitis* nuoširdžiai dėkoja Studijų savaitgalio rengėjams, o ypač Birutei Bublienei, tų rengėjų vardu atsiuntusiai 100 dol. žurnalui paremti.

• Čikagos priemiesčiuose veikiančios Prez. A. Stulginskio moksleivių at-kų kuopos valdyba pirmajame šių metų susirinkime (rugsėjo 13 d.) paragino visus kuopos narius užsiprenumeruoti ir skaityti *Ateitį*. Tikimės, kad šiuo gražiu pavyzdžiu paseks kiti at-kų vienetai: jaunučiai, jauniai, moksleiviai, studentai ir sendraugiai.

• Adelaidės (P. Australija) at-kai iškilmingai paminėjo *Ateities* ir ateitininkijos 80 metų sukaktį š.m. rugsėjo 1 d.

• *Ateities* žurnalo jubiliejų rugsėjo 1 d. paminėjo ir Sidnėjaus at-kai sendraugiai. Jų pirmininkas — A. Kramilius. Šv. Mišias ta proga aukojo Dvasios vadas prel. P. Butkus, pamokslą pasakė kun. P. Martūzas. Oficialioji minėjimo dalis vyko Lietuvių namuose. Paskaitą skaitė Aleksandras Mauragis; meninėje dalyje su savo kūryba dalyvavo poetas Juozas Almis Jūragis ir Dainos choras, vad. Birutės Aleknaitės ir Justino Ankaus. Po programos buvo pjaustomas sukaktuvinis tortas, dalyviai dar ilgai bendravo ir vaišinosi.

• *Ateities* vakaras įvyks lapkričio 16 d. Jaunimo centro didžiojoje salėje. Jo metu bus paminėtas 80-sis mūsų žurnalo gimtadienis ir įteiktos premijos šiemetiniams konkurso laimėtojams. Vakarą ruošia sendraugių at-kų Čikagos skyriaus valdyba, kurios pirmininkė yra Jadvyga Damušienė.

• Kun. Rimas Gudelis, Panevėžio vyskupijos ateitininkų Dvasios vadas, šiuo metu gyvena Čikagoje ir lanko Ilinojaus universiteto sustiprintą anglų kalbos kursą. Su juo kartu atvykęs ir kun. Antanas Gražulis. Abu jie yra jėzuitai. Kun. Rimas praturtino šį *Ateities* numerį savo straipsniu ir pluoštu nuotraukų iš Lietuvos at-kų gyvenimo. Švč. Mergelės Marijos Gimimo parapijoje vykusių Šiluvos novenos atlaidų užbaigime rugsėjo 15 d. po iškilmingos procesijos, kun. Rimas pasakė labai nuoširdų, šventei pritaikytą, pamokslą, kuris gausiems maldininkams paliko gilų įspūdį.

• Gyčiui P. Liulevičiui, pereitą pavasarį baigusiam Northwestern universitetą bakalauro laipsniu iš rusų kalbos ir literatūros, to un-to Slavų kalbų ir literatūros fakultetas suteikė garbės pažymėjimą.

Gytis yra čikagietis, nuo pat mažens veiklus at-kas, buvęs Kun. A. Lipniūno moksleivių at-kų kuopos valdybos narys, šiuo metu yra MAS centro valdyboje. Bendradarbiauja lietuviškoje spaudoje (ypač *Drauge* ir *Ateityje*), yra talkinęs moksleivių at-kų stovyklų ir kursų programų ruošime, įvairiuose kituose ateitininkiškuose renginiuose. Praėjusių metų vasarą Gytis dirbo Lietuvių informacijos centre Vašingtone, o pereitą vasarą — „Radio Liberty-Radio Free Europe" Miunchene. Jis tęsia studijas Ilinojaus un-te Champaign-Urbanoje.

• *Ateities* redakcinio kolektyvo narė dail. Viktutė Venclovaitė-Siliūnienė š.m. rugsėjo 28 d. susilaukė dukrelės, kuri bus pakrikštyta Andrea Marija. Dukrytės gimimu džiaugiasi ir Viktutės vyras Rimas.

• *Ateities* redakcinio kolektyvo narė Rūta Sidrytė rugsėjo 21 d. susituokė su bostoniškiu Tadu Kulbiu. Nuoširdžiai sveikiname jaunavedžius, Rūtą ir Tadą Kulbius!

• Poetė **Živilė Bilaišytė** (Donnelly) mirė š.m. rugsėjo 23 d. Ji buvo literatūros kritikė, viena jauniausių išeivijos poečių (g. 1951 m.), eilėraščius spausdinusi ir *Ateityje*. 1973 m . išleista jos poezijos knyga *Žaiskim ieškojimą*.

• **Jūra (Gelažiūtė) Vasiliauskienė** mirė š.m. rugsėjo 27 d. Čikagos priemiestyje Glen Ellyn. Liūdime kartu su jos pasilikusia ateitininkiška šeima: vyru Edmundu, dukra Lora, sūnumis Eriku, Paulium ir Tomu. Nuoširdžios a.a. Jūros talkos pasiges ir ateitininkų organizacija, ypač jaunučių ar moksleivių stovyklų ruošimo darbuose ir vadovavime. Jos pasiges ir „Giedros" korporacija, kurios narė velionė buvo.

• Š.m. rugpjūčio 28 d. Kingston, Ontario, Kanadoje mirė dailininkė **Anastazija Mažeikaitė-Tamošaitienė.** Tai mūsų žymioji tautodailininkė, kūrusi nuostabius gobelenus, kilimus, tautinius drabužius ir kitus audinius. Kartu su vyru dail. Antanu išleidusi anglų kalba knygas: *Lithuanian Easter Eggs, Lithuanian National Costumes* ir *Sashes*. Jų pastangomis Kanadoje įsteigtas Lietuvių Tautodailės institutas, kurio vienas skyrius veikia ir Čikagoje. 1991 m. rugpjūčio 24 d. Amerikos Lietuvių Romos Katalikių Moterų sąjungos seimas A. Tamošaitienei suteikė Žymios lietuvės moters žymenį.

• Š.m. spalio 3 d. Čikagoje mirė **Irena Šalčiuvienė.** Nuoširdžiai užjaučiame jos sūnų Joną, marčią Laimą, vaikaičius Paulių, Ingridą ir Teresę.

ANTROJI SAVAITĖ JAS STOVYKLOJE

Pastaba: pirmoji savaitė buvo aprašyta š.m. „Ateities" nr. 4.

Pirmadienis

Linksmai pradėjome antros savaitės stovyklavimą. Liūdėdami išleidome buvusį komendantą Vytą Čuplinską, bet su šypsenomis pasitikome antros savaitės komendantę Dainą Dumbrienę. Šiandien susipažinome su lietuviškų Užgavėnių papročiais. Visą rytą smarkiai dirbome su ponu Zigmu (iš Lietuvos), darydami kaukes. Su būrelių vadovais per laisvalaikį kūrėme žaidimus, užsiėmimus ir pasirodymus vakaro karnavalui. Visą popietę praleidome Spyglyje, nes buvo labai karšta, visad smagu atsigaivinti Dainavos ežerėlyje. Pavakare įvyko Lašininio ir Kanapinio kova. Tai daug linksmumo ir juokų visiems suteikė!

Šeimininkė O. Norvilienė Užgavėnių proga iškepė labai skanių blynų. Nei vieno neatliko! Vakare stovyklautojai žygiavo karnavalo eisenoje. Stovyklos teisėjai išrinko tris geriausius kostiumus: „Katytės" — Linutė Bublytė, Lina Juzėnaitė ir Audra Valiulytė; „Piemenėlis" — Audra Lapšytė; „Krūmai" — Simo Varno jauniausių berniukų būrelis. Kad vadovai nesijaustų nuskriausti, teisėjai premija apdovanojo ir juos. Laimėjo didžiulis dramblys — Kastytis Šoliūnas ir Vytas Pabedinskas. Vakarą užbaigėme, lankydami žaidimo būdeles, kuriose už talonus buvo „parduodami" saldainiai, žaidimai ir bučkiai.

Antradienis

Atsikėlę nužygiavome į salę šv. Mišioms. Šios dienos svečias buvo kun. A. Saulaitis. Jis mus išmokė per šv. Mišias kalbėti Tėve mūsų su specialiai pritaikytais rankų judesiais. Pamokslas buvo pritaikytas prie skaitymų: kiekvienas turime tam tikrą talentą, kuriuo galime dalintis su kitais. Svarbiausia: dosniai dalintis draugyste, mokėti užjausti ir paguosti vienas kitą.

Po pusryčių išlydėjome mielus svečius: dr. Zigmą Kalesrinską ir kun. A. Saulaitį. Ilgai juos prisiminsime. Šiandien susipažinome su Verbų ir Velykų papročiais. Po pietų pynėme iš žolių ir gėlių verbas. Maudėmės ilgai, nes „velykinė" saulutė tikrai buvo karšta. Atsivėdinę ėjome ieškoti margučių, bet radome daug daug saldainių.

Vakare, pavalgę ir nuleidę vėliavas, ruošėmės velykiniams šokiams. Šokome ilgai ir linksmai.

Trečiadienis

Šiandien šventėme Sekmines. Šventosios Dvasios įkvėpti, pasiryžome būti geresniais krikščionimis, bandydami kasdien atnaujinti Kristų savyje. Po maudymosi pynėme vainikus, surinkę gražių gėlių, kurios auga Dainavoje. Lietuvoje buvo paprotys, Sekminėse nupintus vainikus nunešti prie ežero ar upės ir įmesti į vandenį. Jeigu vainikas skęsta, žmogus ištisus metus bus nelaimingas, o jei plūduriuoja paviršiuje — būsiąs laimingas tais metais. Na, tai ir mes nuėjome su savo vainikais prie Spyglio. Ačiū Dievui, atrodo, kad visi būsime laimingi ištisus metus! Vakare dainavome prie laužo ir stebėjome vadovus, kurie ne tik šį laužą pravedė, bet pasirodė su vaidinimėliais. Pavalgę šokoladinio pyrago ir užgėrę šaltu pienu, pavargę ėjome gulti.

Ketvirtadienis ir penktadienis

Pagaliau sulaukėme JAS stovyklos olimpiados. Šiais metais turime net 6 komandas: baltoji — „Dantukai", juodoji — „Mirtis", mėlynoji

JAV stovykloje įscenizuotas „Burtininkas Bernardas". Iš k.: M. Bublytė, R. Gierštikaitė ir A. Degesytė. Nuotr. B. Bublienės.

—„Rykliai", geltonoji — „Kojinės", raudonoji komanda — „Spuogai" ir žalioji — „Žalčiai". Simas Varnas oficialiai atidarė sporto šventę, atbėgdamas su fakelu. Po daug plojimų ir šūkių pradėjome rungtynes. Lošėme kvadratą, o vėliau europietišką futbolą. Po pietų bėgome maratoną nuo vienos Dainavos pusės iki kitos ir tiesiai įšokome į gaivinantį Spyglio vandenį atvėsti. Prasidėjo plaukimovaržybos. Atrodo, kad visi esame geri plaukikai, todėl buvo sunku prasiveržti į pirmas vietas. Vakare žaidėme „vėliavos" žaidimą. Vadovai laimėjo prieš stovyklautojus.

Šventę tęsėme ir penktadienį. Ryte lenktyniavome, o po pietų žaidėme prie ežero: statėme „žmonių piramides", lenktyniavome maišuose, rungtyniavome, mėtydami vandens balionus. Vakare visos komandos turėjo pasirodyti. Tai buvo paskutinis sporto šventės įvykis ir vertas daug taškų komandai. Todėl pasirodymai buvo įdomūs, sudėtingi ir gražūs. Tiesiog sunku įsivaizduoti, kaip teisėjai galėjo nuspręsti, kuri komanda geriausia, bet galų gale laimėjo baltosios komandos „Dantukai". Visos šventės rezultatai buvo šie: pirmoji vieta teko baltajai komandai, antroji — raudonajai, o trečioji — žaliajai.

Šeštadienis

Sunku tikėti, kad jau paskutinė stovyklos diena — dar reikia tiek daug atlikti, o tiek mažai laiko beliko...

Šiandien gražiai sutvarkėme namelius, kambarius, surinkome visas šiukšles. Dar apsilankėme pas mokytojas, užbaigdami savo darbelius, kad galėtume juos parsivežti namo tėveliams parodyti. Buvo nepaprastai karšta diena, tai ilgai maudėmės ežere.

Vakare matėme labai gražų vaidinimėlį, kurį suvaidino Kristinos Žvinakytės dramos būrelio vaidintojai. Vaidinimas vadinosi „Burtininkas Bernardas", parašytas Rasos Poskočimienės, režisuotas Kristinos. Čia pasakos turinys ir muzika paimta iš „Wizard of Oz". Pagrindinę Audrytės rolę puikiai atliko Mildutė Bublytė, neatsiliko ir kiti vaidintojai, kurie garsiai, aiškiai ir drąsiai atliko savo roles. Visi stovyklautojai ir tėveliai ilgai, ilgai jiems plojo.

Po programos buvo šokiai. Šokome ilgai ir smarkiai, o paskui norom, nenorom nuėjome miegoti, sapnuodami gražius sapnus ne tik apie šios dienos įvykius, bet ir apie dvi nuostabias savaites JAS stovykloje Dainavoje.

Birutė Bublienė

PRAĖJUSIOS VASAROS MAS STOVYKLA DAINAVOJE

sekmadienis, birželio 23 d.

Sekmadienį stovyklautojai atsirado Dainavoje apie 2 val. p.p. Buvo graži ir saulėta diena. Susitiko seni ir nauji draugai, pradėjo kalbėtis. Netrukus visi išsiskirstė po kambarius, pasiklojo lovas ir išsikraustė lagaminus. MAS stovykla oficialiai prasidėjo 5 val. v. vėliavų pakėlimu. Buvo labai įspūdinga. Po to visi ėjome į šv. Mišias, kurias aukojo stovyklos kapelionas kun. K. Ramanauskas. Vos pasibaigus Mišioms, bėgome į valgyklą, kur laukė „karšti šuniukai". Vakare buvo susipažinimo vakaras ir visi sužinojome vieni kitų vardus. Kai pagaliau atėjo tylos metas, nebuvo labai tylu...

Venta Norvilaitė

pirmadienis, birželio 24 d.

Pirmą kartą šių metų stovykloje mus prikėlė skardūs vadovų balsai. Nušliaužėme iki vėliavų aikštės po trumpos maldos. Aikštėje išgirdome pirmus šūkių bandymus... Mus supažindino su darbo būreliais, kuriuose turėsime dalyvauti. Atrodo, kad sėkmingiausias bus Auksės Bankaitytės kūno kultūros būrelis. Papietavę ėjome plaukyti Spyglyje — šiemet pirmą kartą. Vakarą praleidome žaisdami įvairius žaidimus.

Aras Norvilas

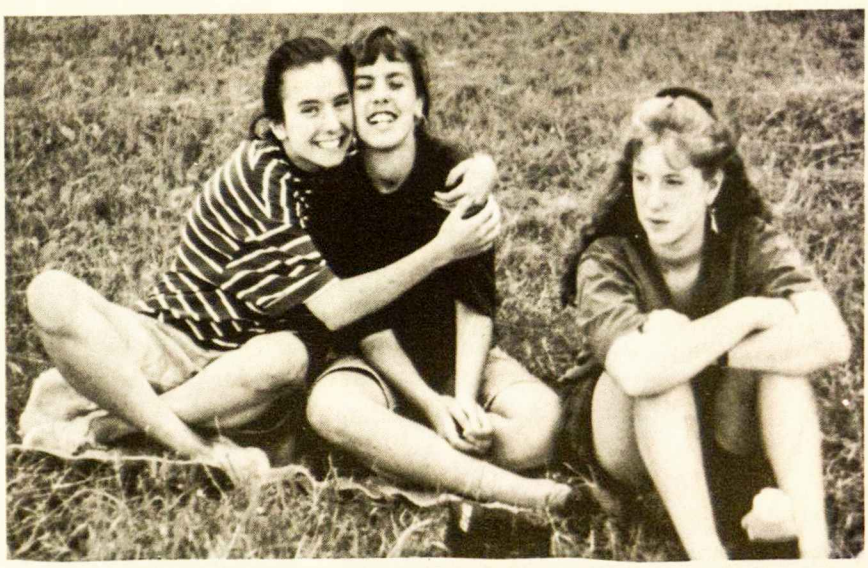

Detroito moksleivės šios vasaros MAS stovykloje Dainavoje. Iš k.: R. Janukaitytė, A. Ricci, A. Navasaitytė. Nuotr. R. Polikaitytės.

antradienis, birželio 25 d.

Mes jau apsipratome su stovyklos tvarka: kėlėmės su saulute ir keliavome į aikštę vėliavų pakėlimui, pakeliui kurdami ryto šūkius. Po pusryčių ir apsitvarkymo susirinko įvairūs darbo būreliai. Kol viena grupė salėje stebėjo filmą, kiti praturtino savo lietuvių kalbos žodyną su Hariu ir Rima, o dar kiti mankštinosi Auksės kūno kultūros užsiėmime.

Vakare buvo laužas, kuriam ir vakaro programai besiruošiant, stovyklautojai praleido dalį popietės. Pastangos apsimokėjo, nes buvo daug įdomių pasirodymų: dar kartą regėjome Auksės ir Audriaus meilės istoriją, matėme „Dainava man", „Kapitonas Lietuva" ir „Kastyter Eggbeater". Vakaras, kaip visuomet, pasibaigė giesme „Kaip grįžtančius namo paukščius". Prisivalgę A. Šoliūnienės paruoštų naktipiečių, grįžome į barakus ir tuojau sukritome į lovas saldžiam miegui.

Rima Iešmantaitė

trečiadienis, birželio 26 d.

Šiandien mes išsiskyrėme: berniukai nuėjo į kitą pusę Spyglio ežero, o mergaitės pasiliko prie barakų. Pagaliau mes, vyrai, pradėjome „vyrukų susiartinimą". Galėjome laisvai gyventi ir elgtis, nebuvo svarbu, kaip atrodėm, ar ką veikėm. Pradėjom žaisti žaidimus, kurių mergaitės vis tiek nesugebėtų žaisti. Be mergaičių buvo labai smagu. Kai kas truputį pradėjo jų pasiilgti, bet nelabai...

Staiga išgirdome mergaites šaukiant iš kitos pusės ežero. Atrodo, kad jos negalėjo be mūsų vienos būti. Žinoma, mes turėjome atsakyti į jų šūkius, kitaip jos dar verkti pradėtų. Po tokio „šauksmingo" kontakto su mergaitėmis, nuėjome į kryžkelę ir labai vyriškai padainavom. „Vyrukų suartėjimą" užbaigėme be merginų.

Vėjas Skripkus ir Aleksas Mitrius

Mergaitės vienos pačios turėjo įdomų vakarą. Susirinkom salėje su pagalvėm ir miegmaišiais. Ten kišome „minkštukus" į burnas ir bandėm aiškiai ištarti sunkius sakinius, pvz.: „Simas Varnas yra nakties sargas", arba „Audrius Polikaitis labai gražus". Kas turėjo daugiausia „minkštukų" burnoj ir vis tiek galėjo aiškiai ištarti žodžius, laimėjo. Vėliau žaidėme kitus žaidimus ir spėliojome ateitį. Po žaidimų matėme filmą „Šešiolika žvakių". Užbaigdamos vakarą, valgėme ledus ir šaukėme per ežerą berniukams.

Loreta Viržintaitė

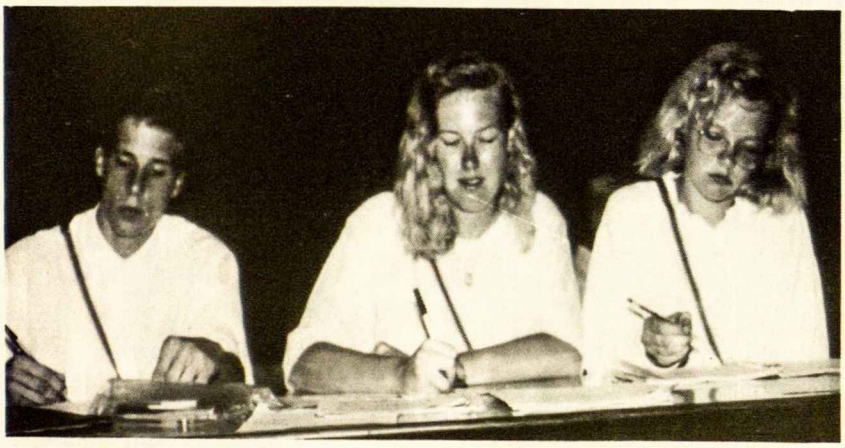

MAS suvažiavimo metu Dainavoje sekretoriauja Vytas, Krista ir Julija. Nuotr. R. Polikaitytės.

ketvirtadienis, birželio 27 d.

Ketvirtadienio vakare įvyko muzikos vakaras. Dieną praleidome, kaip ir kitas stovyklos dienas: dalyvavome darbo būreliuose, po pietų plaukiojome Spyglyje, o prieš vakarienę dalyvavome užsiėmimų būreliuose. Muzikos vakarui visi apsirengė kaip jų mėgstamiausias dainininkas ar dainininkė. Visų kostiumai buvo įdomūs ir išradingi. Susirinkome salėje, kur jau grojo ir dainavo „Foje" dainininkas Andrius Mamontovas. Kai jis užbaigė savo programą, prasidėjo visų laukiami šokiai. Buvo labai smagu, nenorėjome, kad vakaras pasibaigtų. Šokiams pasibaigus, sustojome ratu, pasiklausėme vakarinės maldos ir pagiedojom. Nors šokiai pasibaigė, mes dar vis tebebuvome linksmi. Rytojaus dieną, penktadienį, turėjo būti sporto šventė.

Loreta Viržintaitė

šeštadienis, birželio 29 d.

„Žinai, kodėl mano vardas Snaigė?" suriko Auksė Bankaitytė spiegiančiu balsu. Taip prasidėjo talentų vakaras kitoje Spyglio pusėje, vadinamajame amfiteatre. Jis buvo pilnas dainų, muzikos ir juoko. Janina Adickaitė nuostabiai padainavo „Memories", kanadietės dainavo „Stovi malūnas prie kelio", Mėta, Vytas, Kastytis, Kazys ir Haris dainavo liaudies dainas. A. Mitrius paskambino pianinu, bet niekas nežinojo, kad tai buvo jo patiės kūryba, kol Liudas Landsbergis mums to nepranešė. O Liudas puikiai pasirodė su obojum, nors sakėsi nepraktikavęs kelias savaites. Grojama daina buvo pritaikyta smuikui, ne obojui, todėl Liudui pritrūko oro... Nerius Landys paskambino vienintelę dainą, kurią jis moka skambinti pianinu; Mėta Landytė ir Rima Iešmantaitė skambino IR dainavo. Kokie talentingi tie moksleiviai! Prez. Stulginskio kuopa pasirodė su

daina iš vaidinimo, kurį jie vaidino šeimos šventėje. Kūrybingi virtuvės darbininkai pagrojo virtuviniais instrumentais, o vadovai prisidėjo su lėlių teatru. Tačiau negalime kalbėti apie talentų vakarą, nepaminėję Kario Petrulio ir Aido Palubinsko. Jie buvo „žymūs režisieriai" ir ieškojo naujos žvaigždės Holivudo filmams. Įdomu, kodėl jie dairėsi tik bernų tarpe? Po talentų vakaro buvo šokiai. Pašokome, prakaitavome ir po to kritome į lovas.

Kristina Liaugaudaitė

sekmadienis, birželio 30 d.

Pagaliau stovyklautojai turėjo progą ilgiau pamiegoti. Vienuoliktą valandą visi susirinkome salėje. Krista Šilimaitytė ir Venta Norvilaitė paskaitė savo rašinius, kurie laimėjo MAS konkursą. Po to buvo šv. Mišios. Pavalgę pietus, keliavome į kitą pusę ežero praleisti kelias valandas besimaudydami, bedraugaudami, besisvečiuodami. Kai grįžome, vakarienę valgėme prie laužo. Patys stovyklautojai kepė dešreles, bulves ir „minkštukus". Nuleidę vėliavas, dar susirinkome prie Baltųjų rūmų, žaidėme „vėliavėlių" žaidimą. Dieną užbaigėme giesme ir skaniais naktipiečiais.

Ingrida Martinkutė

pirmadienis, liepos 1 d.

Pirmadienį buvo mūsų žygis į Waplers pliažą. Žinojom, kad kelionė bus labai sunki, oras bus labai drėgnas ir karštas, tačiau diena bus saulėta, ją galėsime praleisti draugų tarpe. Žinoma, buvo ir tokių stovyklautojų, kurie norėjo tas aštuonias mylias bėgte bėgti, nes tai gera mankšta...

Po poros mylių visi jau buvome pavargę. Mus kepino saulytė ir kandžiojo musės. Visi prašėme Dievo lietaus, nes burnos buvo išdžiūvusios. Tada pamatėme skeletą ir supratom, kad tai buvo vienas iš tų bėgikų, nepajėgusių įveikti distancijos.

Nors skubėjome eiti, bet vis tiek vėlavome. Tada psirodė Aidas Palubinskas. Jis suriko kaip tikras tironas: „Marš, marš, ar jūs užmigot?!" Tai kiek pagreitino mūsų tempą, ypač po to, kai Aidas pagrasino liepsiąs visiems daryti pusę valandos atsispaudimų. Reikia prisipažinti, kad tų atsispaudimų nelabai bijojome, nes nieko negali būti baisiau už šį žygį...

Kai mūsų kelionė pasidarė jau labai skausminga, išgirdome atriedantį sunkvežimį. Pamatėm, kad tai Tomas Žukauskas su vandeniu. Visi pasileidome bėgti prie vandens, nes troškulys buvo nepakeliamas. Bet Aidas klykė: „Ar jūs mergaitės? Būkite vyrai. Jums nereikia vandens. Tomai važiuok!" Tomas nuvažiavo, o mes likome be vandens, kurio beprotiškai norėjome.

Gal dar po pusės valandos žygio pamatėme miražą: horizonte išvydom sklidiną upę vandens! Taip pat pamatėme vanagus, kurie mus sekė ir ruošėsi sulesti, kai tik nuvirsime ir tapsime lavonai. Priekyje pamačiau savo mirusią močiutę. Ji mane kvietė: „Petrai, ateik pas mane. Aš tavęs laukiu". Jos vaizdas dingo. Aš mačiau tik karštą saulę, kuri mane degino. Vadovas šaukė: „Jau mes esame beveik vietoj". Buvome laimingi, nes tikėjome, kad mūsų agonija tuoj pasibaigs.

Mūsų šypsenos greit dingo, kai supratom, kad jis kalbėjo apie nuotolį nuo Hermas gatvės. Iki pliažo dar buvo likusios trys mylios.

Tuomet tolumoje pamatėme Harį Subačių. Jis buvo labai pavargęs. Kai priėjome artyn, jis tarė silpnu balsu: „Aš esu toks senas, toks pavargęs... Man reikia vandens, visas kūnas nudegęs".

„Nutilk , — šaukė Aidas. — Aš nenoriu klausytis tavo nelaimių. Jeigu ateitininkai turi bėgti, tai vadovai juo labiau, nes turi rodyti jiems pavyzdį".

Haris dar mėgino derėtis, bet nepavyko. Jis pradėjo žingsniuoti su mumis.

Kai bėgte bėgome, nebuvo gana deguonies ir mūsų smegenims buvo sunku kvėpuoti, todėl pradėjo svaigti galvos. Aš manau, kad ant kiekvieno padų buvo pūslės. Sekundės slinko lyg minutės, o minutės atrodė kaip valandos. Mūsų ištvermė dingo, marškiniai sušlapo nuo prakaito. Mano mintys sukosi apie maudymosi baseiną, šalti gėrimai maišėsi mano galvoje, bet nebeliko jokios vilties. Staiga išgirdau: „Mes jau čia". Mūsų kelionė buvo baigta. Visi, pagauti ekstazės, bėgome į pliažą. Kai mano kojos pasiekė smėlį, nukritau ant žemės. Mano kūnas daugiau nebeveikė.

Diena vis dėlto buvo smagi. Mes maudėmės ir valgėme pietus, bet mano kūnui reikėjo bent dviejų dienų poilsio. Ruošiausi miegoti, tik išgirdau dūdos balsą ir Aido šauksmą: „Visi marš, marš, laikas eiti atgal į stovyklą!"

Petras Steponaitis

antradienis, liepos 2 d.

Šį rytą buvo p. Lukoševičienės paskaita. Ji kalbėjo apie būdus, kaip sutikti savo nesėkmes, problemas ir jas išspręsti. Su ja praleidome kokias dvi valandas. Vakare buvo „Blogio laužas". Visi būreliai turėjo sukurti dalyką, kuris simbolizavo blogį Dainavoje. Tą dalyką po vaidinimėlio reikėjo įmesti į laužą. Mes taip pat turėjome prajuokinti „Dainavos šešėlį". Jei jis bus patenkintas, pasidarys geras ir visi blogi dalykai Dainavoje pavirs į gerus. Po maldos ėjome miegoti.

Petras Vainius

trečiadienis, liepos 3 d.

Kas iš tikrųjų valdo mūsų asmeninką gyvenimą? Kaip rišasi drąsa su mūsų kasdienybe? Šiandien kun. A. Saulaitis mėgino šiuos klausimus

apibūdinti ir ieškoti atsakymų. Ryte matėme filmą „Who's Life Is It Anyway", kuriame vaizdavo žmogaus gyvenimą po didelės nelaimės. Jis buvo paralyžuotas ir vos galėjo kalbėti. Šešis mėnesius išbuvęs ligoninėje, jis prarado meilę, viltį ir drąsą. Jis nusprendė mirti ir tai jam po teismo buvo leidžiama.

Po filmo išsiskirstėme į būrelius ir piešėm plakatus, kurie turėjo pavaizduoti filmo įspūdžius. Paskiau kiekviena grupė pristatė savo paveikslą. Buvo įdomu matyti skirtingų įspūdžių pavaizdavimą.

Po pietų vėl susirinkome būreliais. Kun. Saulaitis kiekvienai grupei išdalino po kasdieninę problemą, kurią reikėjo išspręsti. Vėliau buvo šv. Mišios, aukojamos kun. Saulaičio ir kun. Ramanausko. Vakaras buvo dar rimtesnis. Po visą stovyklavietę buvo iškabinti maži plakatai su ištraukomis iš Šv. Rašto. Jos rišosi su drąsa ir ištverme. Taip pat buvo pakabinti Čiurlionio paveikslai. Kiekvienas stovyklautojas turėjo pats vienas perskaityti ištraukas ir pasirašyti savo mintis. Susirinkę vėl salėje, žiūrėjome vaizdų iš Lietuvos.

Nors kun. Saulaitis su mumis praleido tik vieną dieną, mes daug išmokome apie gyvybės vertę.

Laura Lapšytė

ketvirtadienis, liepos 4 d.

Diena ėjo normalia tvarka: vėliavų pakėlimas, pusryčiai, tvarkymasis, darbo būreliai, pietūs, maudymasis, pavakariai ir užsiėmimo būreliai. Stovyklautojai, kurie pereitą naktį buvo pagauti „naktinėjant", už pabaudą turėjo maudymosi laiku nešti malkas nuo vienos laužavietės pusės į kitą.

Po vakarienės visi greitai nuskubėjo persirengti, laukdami vakarinės programos. Stovykloje apsilankė „Foje" ir „Bix" muzikinių grupių nariai, kurie atliko programą. Vėliau stovyklautojai žaidė žaidimą „taškų taškai". Švenčiant Amerikos nepriklausomybės šventę, vadovai pravedė šokius ir buvo sprogdinamos įvairiaspalvės raketėlės. Prisižiūrėję „oro programos", vakarą baigėme malda ir giesme „Kaip grįžtančius namo paukščius".

Nida Tijūnėlytė

liepos 5 ir 6 diena

Po pusryčių stovykla paskutinį kartą išsiskirstė į darbo būrelius. Vėliau vyko „kiaušinienės konkursas". Per sporto žaidynes vadovai nesigailėdami smarkiai sumušė stovyklautojus.

Vakare buvo susikaupimo vakaras, kurį praleidome ramiai, klausydami muzikos ir stebėdami pasirodymus. Baltųjų rūmų salėje vyko šv. Mišios, apšviestos mažomis žvakutėmis. Po naktipiečių mergaitės ir berniukai išsiskyrė, trumpai praleisdami laiką tarpusavyje, pasidalindami mintimis ir įspūdžiais.

Šeštadienio ryte vyko MAS suvažiavimas. Jis tęsėsi apie 2 su puse val. Buvo priimtas naujas Statutas ir duoti įvairių kuopų veiklos pranešimai. Vėliau radijo užsiėmimo būrelis stovyklai pagrojo savo paruoštą juostelę, visus mus pralinksmindamas. Dalį dienos praleidome pakuodamiesi, mėgindami sukimšti drabužius (kurių padaugėjo) į lagaminus, kurie stebuklingai sumažėjo. Po šv. Mišių stovyklautojai valgė iškilmingus pietus, pasinaudodami vadovų patarnavimu. Šokiai vyko tuoj po vakarienės. Stovyklautojai gerą pusę nakties praleido linksmai dūkdami. Pagaliau Darius papūtė dūdą, stovyklautojai suėjo valgyklon ir ten praleido likusią nakties dalį.

Sekmadienį, liepos 7 d., MAS stovykla pasibaigė. Kai kuriems stovyklautojams tai buvo paskutiniai stovyklavimo su moksleiviais metai.

Mėta Landytė

PANEVĖŽYS — VOKIETIJA

Prieš keletą metų buvo pradėta kalbėt apie ryšių užmezgimą tarp Lietuvos ir išeivijos ateitininkų. Kad tas ryšys neliktų vien tik su Vilnium, pasiūlyta bendradarbiauti su paskirais Lietuvos ateitininkų vienetais. Tuo metu tokių vienetų buvo per 30. 1989 metų vasarą Vokietijos ateitininkai buvo paprašyti užmegzti ryšius su Panevėžio ateitininkais. Pradėjom susirašinėt su Panevėžio vyskupijos ateitininkų valdybos nare Birute Raudonikiene. Per ją vis sužinom, kaip veikia Panevėžio ateitininkai, o mes informuojam apie mūsų veiklą. Progai pasitaikius vis įduodam nuvežti religinių bei filosofinių knygų ir „Ateities" žurnalų. Susirašinėjimas yra svarbus bendravimo būdas, tačiau vieniem su kitais susitikt, pasikalbėt, pasidalint savo organizacijos rūpesčiais ir džiaugsmais yra būtina, kad tie ryšiai stiprėtų. Praėjusiais metais Vokietijos ateitininkų šventėje Panevėžio ateitininkams atstovavo prelatai J. Antanavičius ir J. Juodelis. Jau antra vasara, kai mūsų Vasario 16 gimnazijos moksleivės dalyvauja Panevėžio vyskupijos ruošiamoj ateitininkų stovykloj.

Šią vasarą, viešint Lietuvoj, teko susitikt su grupele Panevėžio ateitininkų. Rugpjūčio 16 d., kartu su savo vyru, nuvykau į Panevėžį pas Birutę Raudonikienę. Netrukus pas ją atvažiavo Panevėžio Kristaus Karaliaus katedros klebonas prel. Juozapas Antanavičius. Kiek pasikalbėję, visi nuvykom į katedrą, kur mūsų jau laukė būrelis moksleivių ateitininkų, jų globėja Albina Saladūnaitė ir kun. Salvijus Pranckūnas. Susirinkom katedros kriptoj, kur palaidotas vysk. Kazimieras Paltarokas. Šitoj kriptoj, kai Nepriklausomybės laikais mokslei-

viam ateitininkam buvo draudžiama veikti, jie susirinkdavo slaptai. Ir dabar joje vyksta moksleivių kuopos susirinkimai. Kripta gan erdvi, prieš keletą metų remontuota — išdažyta, tačiau, neturint tinkamos ventiliacijos, pradeda pelyti. Apžiūrėję katedrą iš vidaus, susėdom zakristijoj bendram pokalbiui. Panevėžio moksleiviam buvo įdomu pasiklausyt, kaip veikia Vasario 16 gimnazija ir jos ateitininkai. Jie džiaugėsi, kad mūsų mokinės dalyvavo jų stovyklose ir taip pat dėkojo už perduotas knygas ir žurnalus. Kuopos globėja, A. Saladūnaitė, dirba miesto bibliotekoj ir ten ji yra paskyrus vietą gautom knygom, kurias gali skaityt kuopos nariai ir kiti. Apie Panevėžio moksleivių at-kų veiklą papasakojo kuopos globėja ir keli jaunuoliai. Kuopa, įsisteigusi 1989 metais, turi apie 30 narių. Susirinkimai vyksta kas savaitę. At-kai pravedė studijų dienas, Vasario 16 d. proga suruošė spektaklį, kovo 16 — knygnešių dieną, suorganizavo katedros jubiliejaus iškilmes ir kasmet suruošia A. A. vysk. Paltaroko minėjimą spalio mėnesį. Šalia to kuopos nariai nuolatos lanko ligonius ir našlaičius. Pokalbiui pasibaigus, kartu nuėjom prie kun. Alfonso Lipniūno kapo, kuris yra katedros sodely. Šioj vietoj teko atsisveikinti su mielais Panevėžio ateitininkais, su viltim, kad mūsų ryšys tarp Vokietijos ir Panevėžio stiprės ir netrukus vėl susitiksim. Bet už trijų dienų atrodė, kad šios viltys taip greitai neišsipildys, nes rugpjūčio 19 d. įvyko perversmas. Dieną vėliau išvykom iš Lietuvos, kurios ateitis buvo neaiški. Dabar jau savaitė po perversmo.

Ateitį regim tėvynės laimingą...

Marytė Šmitienė

Ateitininkų savaitė Kennebunkporte

Kasmet. Taip ir šiemet rugpjūčio 17 d. rytą, palikdami Atlanto pakrantę, daugiau kaip 60 dalyvių nuoširdžiai atsisveikino vienas su kitu, pasiryžę kitais metais vėl susitikti žavingoje Tėvų pranciškonų sodyboje, pasidžiaugti ne tik maloniomis atostogomis, bet ir mūsų organizacijos laimėjimais laisvoje Lietuvoje. Savaitės užbaigimas ir visų bendras atsisveikinimas vyko šios dienos išvakarėse. Jis buvo papuoštas Ginos Čapkauskienės ir William Smiddy koncertu, kuris, kaip ir kiekvienais metais, skambėjo nuostabiu lakštingalos čiulbėjimu ne tik Puccini, Donzetti ir Strauss'o sukurtų operų arijomis, bet Gruodžio, Jokubėno, Budriūno, Govėdo bei Gailevičiaus Lietuvos laukų aguonom ir rugiagėlėm, Dainos gimimu, Brazdžionio klausimu Klajūnui, kas jam Tėviškę atstos? Tarp lakštingalos suokimo labai įspūdingai skambėjo Mozart'o Rondo ir Liszt'o Dance Macabre, kai Smiddy pirštai šoko nepaprastą šokį pianino klavišais. Koncertą užbaigėm savuoju himnu ir atsisveikinimu, paskanintu rūpestingų virtuvės šeimininkių paruoštais užkandžiais ir gėrimais.

Šią savaitę pradėjome taip pat žvilgsniu į ateinančius metus, kai vos atvykę ir atsiimdami užsisakytų kambarių raktus, užsisakinėjom kambarius ateinančių metų Ateitininkų savaitei. Pasisveikinome vakare, klausydami puikaus Daivos Mongirdaitės koncerto, kurį mums suorganizavo Elena Vasiliūnienė. Daivai akomponavo pianistė L. Gregorio. Po koncerto kiekvieno mūsų pasisveikinimo žodžius visiems dalyviams perdavė mūsų stovyklos komendantas dr. Alfonsas Stankaitis, kurio lengvo humoro ir nuoširdumo žodžiuose atsispindėjo mūsų nuotaikos kiekvieno vakaro programos pravedime, ne tik pasisveikinimo ir atsisveikinimo koncertuose. Po koncerto, besivaišindami virtuvės šeimininkių parūpintais gėrimais ir saldumynais, užbaigėme

Grupelė Panevėžio at-kų pasitinka svečius iš Vokietijos š.m. rugpjūčio 16 d. Stovi iš d.: moksl. kuopos globėja A. Saladūnaitė ir prel. J. Antanavičius. Trečia iš k. ryšininkė B. Raudonikienė. Nuotr. M. Šmitienės.

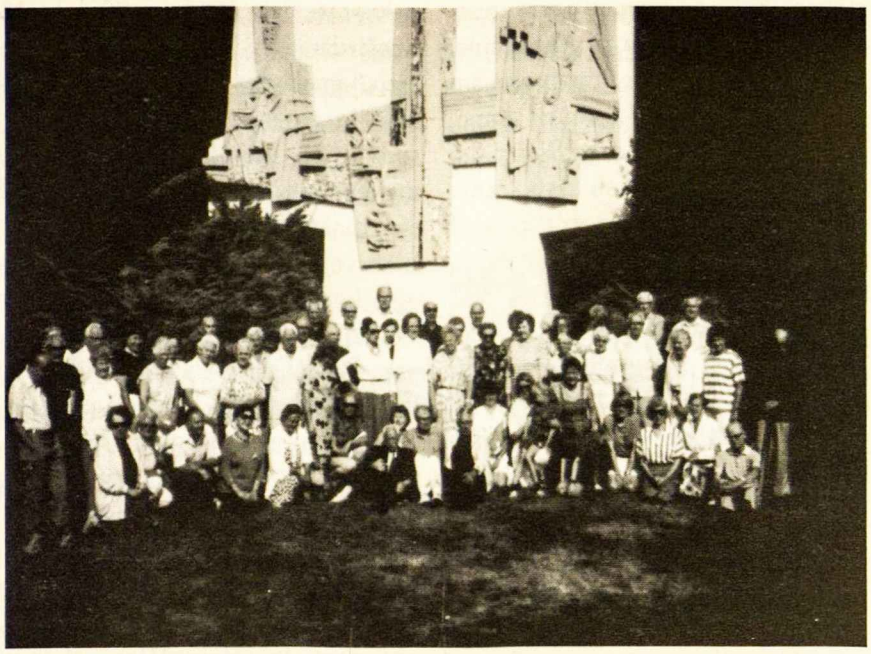

Kennebunkporto sendraugių stovyklos dalyviai. Nuotr. Č. Masaičio.

pasisveikinimus, paspausdami kits kitam ranką.

Šie du koncertai — tai skliausteliai užskliausti mūsų savaitės nuotaikai, kurios svarbiausias šaltinis buvo šv. Mišios, laikomos kas rytą mūsų savaitės kapeliono Vytauto Pikturnos su pamokslais apie Mišių prasmę ir jos didybę. Tai buvo pagrindinis mūsų savaitės temos Teateinie Tavo Karalystė atspindys. Šią temą pasirinkome, minėdami 80 metų sukaktį mūsų organizacijos veiklos, kurios tikslas — Viską atnaujinti Kristuje.

Kristus mus išmokė maldos, kuria kasdieną prašome, kad į mūsų gyvenimą, į Tėvynę ir visą pasaulį Dangaus ir Žemės Valdovas siųstų savo karalystę. Žinome, kad savo jėgomis be Kristaus pagalbos neįvykdysime savo organizacijos šūkio, kad neįmanoma atnaujinti savo aplinkos ir pasaulio, jei nesikviesime Visatos Valdovo būti mūsų norų, minčių ir siekimų Karaliumi. Savo organizacijos šūkiu mes Jį kviečiame į savo širdį, šeimą ir Tėvynę, kurios — nelengvas kelias iš ateistinės priespaudos nakties į artimo ir Dievo meile pagrįstą moralę. Todėl savaitės programoje įvykiai Tėvynėje ir jos pastangos ieškoti Tiesos buvo pagrindiniai klausimai.

Sekmadienį turėjome literatūros vakarą. Izabelė Žmuidzinienė ir jos dukra Antanina įspūdingu skaitymu (beveik viską iš atminties, o ne iš popieriaus!) pavedžiojo mus lietuvių praeities meilės ir aukos takais, meistriškai perduodamos R. Granausko, N. Narutės, J. Biliūno ir V. Krėvės žodžius, kuriuose susitikome su senovės milžinais, gynusiais mūsų Tėvynę ir tebegyvenančiais motulės pasakoj. Biliūno „Liūdnos pasakos" žodžiuose pajutome šių laikų Lietuvos kankinių mirtį ir jų artimųjų degantį skausmą, kurį neišsakoma meilė sujungia su atlaidumu ir aukos prasmės ieškojimu. Abi skaitytojos stebino mus savo sugebėjimu sujungti praeities įvykius su šių dienų išgyvenimais sunkiame Tėvynės kelyje į laisvę.

Pirmadienio vakare klausėme Pasaulio lietuvių bendruomenės valdybos vicepirmininko Algimanto Gurecko paskaitos apie tautos vienybę ir socialinius konfliktus Lietuvoje. Jis tik prieš kelias dienas buvo grįžęs iš Lietuvos, kur praleido kelias savaites, bendraudamas su Aukščiausios tarybos deputatais ir vyriausybės nariais. Jo paskaita ir atsakymai į gausų klausimų srautą buvo labai įdomūs savo įžvalga į įvairių įvykių priežastis ir motyvus. Klausytojų klausimų gausumas rodė, kaip visi domėjosi jo papasakotais įvykiais ir žmonių nuotaikomis, kurių tarpe minėjo lietuvių vieningumą nepriklausomybės klausimu, jų susiskaldymą, ieškant kelio nepriklausomybei siekti, netikrumą privatizacijos reikalu ir Ateities forumo aštrią Landsbergio vyriausybės kritiką, kuri naudinga tik užkietėjusiems Maskvos komunistams, o ne lietuvių pastangoms atkurti laisve ir morale pagrįstą gyvenimą.

Antradienį klausėme, tik prieš porą dienų iš Lietuvos atvykusios, Kauno teatro aktorės Virginijos Kochanskytės paskaitos ir deklamavimo pynės. Jos tema — Literatūros vaidmuo Lietuvos atgimime. Prelegentė labai įdomiai pasakojo apie laisvės, tiesos, meilės ir Dievo ilgesį, išreikštą lietuvių poezijoje ir savo mintis iliustravo įspūdingai deklamuojamais eilėraščiais. Gausūs ir ilgi klausytojų plojimai, daugybė pateiktų klausimų liudijo, kokį didelį įspūdį padarė jos mintys ir eilėraščių perdavimas.

Trečiadienį vėl klausėmės apie naujausius įvykius Lietuvoje. Mūsų prelegentė buvo Vaiva Vėbraitė, kūrėja ir vadovė organizacijos A.P.P.L.E. (American Professional Partnership for Lithuanian Education). Ji tik prieš kelias dienas buvo grįžusi iš Lietuvos, kur kartu su kolegomis amerikiečiais pravedė seminarą apie mokymo bei auklėjimo metodus. Jos paskaitos tema — Lietuvos švietimo įstatymas. Šio istatymo paruošimas yra sunkus sprendimas, kaip pakeisti darbo, minčių ir jausmo centrinę kontrolės sistemą nauja minties laisve, nuomonių įvairumu ir informacijos gausumu, kaip ugdyti jaunimo dva-

sinį atgimimą ir visuomeninę veiklą. Prelegentės mintys buvo labai dalykiškos ir konkrečios. Jų beklausydami, jutome, kaip Lietuvos švietimo sistema labai reikalinga užsienio patarimų ir pagalbos ir kad tam tikslui naudinga prelegentės vadovaujama Profesinio bendravimo organizacija.

Ketvirtadienį buvo Žolinė — Marijos šventė ir mūsų savaitės programos centras. Tą vakarą klausėme mūsų Federacijos dvasios vado dr. kun. V. Cukuro paskaitos, kurioje jis nušvietė mūsų organizacijos veiklos 80 metų sukaktį ir kelio vingius už Tėvynės ribų. Giliai susimąstėme, klausydami jo minčių, kad mes čia ir Tėvynėje kartais apsiribojame tik tikėjimo apeigomis, tartum bandydami vien sustiprinti įsitikinimą savo pažiūrų teisingumu, o gal kartais paskęstame entuziazme, įsitikinę, kad Šventoji Dvasia yra visada su mumis. Abi šios linkmės gali uždaryti mus į pasyvumo getą. Tai nėra pakankamas kelias vykdyti mūsų šūkį ir principus. Jei norime, kad Kristus būtų mūsų bendruomenės Galva, tai „...mums reikia, kad iš mūsų sąjūdžio taip pat gimtų ir pirmos eilės kompetentingų sociologų, visuomenės veikėjų, politikų ir mokslininkų, nesibijančių pasiklysti dabartiniame pliuralizme. ...Ateitininkijos sąjūdis privalo susiformuoti į horizontą, kurio plotmėje įvairiausi talentai ir asmenybės galėtų laisvai augti ir reikštis". Šie mūsų Dvasios Vado žodžiai pateisina mūsų temos Teateinie Tavo Karalystė pasirinkimą. Juk „...mūsų horizontas privalės supti ir apimti konkrečią gyvenamąją tikrovę", o ne vien tik sekmadienio pamaldas ir organizacijos susirinkimus!

Nors Lietuvoje ateitininkai, atrodo, kartais apsiriboja liturgija ir charizmatine linkme, tačiau tenai jau turime ir tokių, kuriems gyvenimo kasdienybė taip pat yra jų buvimo esmės ir veiklos dalis. Tokie yra šių metų sausio 13 dienos ir Medininkų didvyriai, kurie paaukojo savo gyvybę ne vien tik už tikėjimo laisvę, bet ir už naują visuomenės santvarką, pagrįstą teisingumu, laisve, ir kilniu humaniškumu. Todėl minint mūsų ilgą kelią į pasaulio atnaujinimą, tiko pagerbti ir šiuos kankinius. Kartu su malda, prašant Kristaus pagalbos tęsti mūsų sąjūdžiui kopti į idealų viršūnę, to vakaro žvakių procesijoj buvo įjungtos ir padėkos maldos už šių kankinių auką. Šią procesiją su rožiniu pravedė taip pat mūsų federacijos Dvasios vadas ir prieš kiekvieną paslaptį perskaitė, procesijai paruoštas, maldas. Procesija ėjo aplink autentišką Vilniaus televizijos bokšto modelį, kurį paruošė mūsų savaitės dalyvis Juozas Rygelis. Prie šio bokšto buvo pastatytas ir kryžius, padarytas iš sausio 13 dienos kankinių nuotraukų. Procesijos pabaigoje dalyviai sudėjo savo neštas žvakes prie nuotraukų kryžiaus. Dalyvių susikaupimas ir nuotaika buvo tikrai įspūdinga. Ši nuotaika buvo mūsų tikėjimo išraiška ir viltis, kad Dievas palaimins lietuvių ryžtą atgauti laisvę ir nuolat rems Lietuvoj atsikūrusių ateitininkų pastangas įgyvendinti mūsų organizacijos idealus.

Sausio 13-sios kankinių kryžius sendraugių stovykloje Kennebunkporte. Nuotr. Česlovo Masaičio.

Šalia paskaitų ir koncertų kiekvieną dieną 2 val. po pietų daugiau kaip pusė visų dalyvių susirinkdavo pažiūrėti įvairių lietuviškų įvykių vaizdajuostėse. Turėjome iš viso 15 vaizdajuosčių, peržiūrėjome 11, kas dieną paskirdami tam dalį savo atostogų laiko. Tarp žiūrėtų vaizdajuosčių buvo sausio 13-tosios kruvini įvykiai Vilniuje, šių metų Vasario 16-tos minėjimas Vilniuje, Pasaulio lietuvių mokslo ir kūrybos simpoziumas šį pavasarį Kaune ir Vilniuje, Juozo Bružo paruošta vaizdajuostė „Dvi dienos Dzūkijoje" ir kitos. Jų tarpe žiūrėjome ir neilgos vaizdajuostės, kurioje buvo įrašytas Juozo Giedraičio, ilgamečio Tautos fondo pirmininko ir mūsų savaitės dalyvio, 80-tojo gimtadienio pagerbimas Kultūros Židiny. Kiekvieną kartą susirinkę dalyviai pasirinkdavo, ką žiūrėti iš turimų vaizdajuosčių ir, atrodo, visada buvo patenkinti savo pasirinkimu.

Česlovas Masaitis

SAS „UGNIS"

Dažnai girdime posakį: „Ne skaičius svarbus, o kokybė". SAS „Ugnies" savaitgalis, įvykęs rugpjūčio 23-25 d. Ateitininkų namuose Lemonte, šį posakį patvirtino. Dalyvavo apie dešimt studentų iš įvairių vietovių: trys iš Kanados, viena iš Klivlando, viena iš Niujorko, vienas iš Lietuvos ir viena iš Minesotos, o likusieji — iš Čikagos. Savaitgalis buvo pilnas įdomių dis-

kusijų ir skanaus maisto, kurį patys gaminomės.

Savaitgalis prasidėjo penktadienio vakare (rugpjūčio 23 d.). Buvo susipažinimo vakaras, žaidėme žaidimą, kur reikėjo atsakyti įvairius klausimus — taip ir susipažinome — per klausimus ir atsakymus. Vakarą užbaigėme giesme „Kaip grįžtančius namo paukščius".

Išaušo šeštadienis. Buvo tikrai graži diena. Dienotvarkė žadėjo pilną įvykių ir įdomią dieną. Ryte klausėmės Danutės Bindokienės, pasakojusios apie „Ateities" žurnalą. Išgirdome ne tik jo atsiradimo istoriją, bet ir apie dabartinius redagavimo darbus bei rūpesčius. Buvo labai smagu pasėdėti lauke po medžiais ir pasiklausyti įdomių dabartinės „Ateities" redaktorės pasakojimų.

Po pietų nužygiavome į Pasaulio lietuvių centrą, apžiūrėjome pastatus ir gražią misijos bažnyčią. Negalėjome ilgai gaišti, nes 3 val. atvyko Aldona Zailskaitė (viena iš dienraščio „Draugo" redaktorių). Ji kalbėjo apie maldą. Per maldą ir Šv. Raštą mes išmokstame apie Kristų. Tai kiekvienam krikščioniui labai svarbu. Prelegentė pravedė meditaciją su Šv. Raštu ir per kelias valandas mes daug išmokome.

Atėjo laikas ruošti vakarienę. Kai būna pasamdyta virėja, nereikia skirti laiko valgiams ruošti. Bet be virėjos taip pat gerai, nes mes, ruošdami valgį, dengdami stalus ir plaudami indus, labai suartėjome. Kai pradėjo leistis saulutė, keli studentai paruošė laužą, o kiti baigė tvarkytis virtuvėje. Vakarą praleidome prie laužo, smagiai žaisdami žaidimus, dainuodami ir kalbėdamiesi. Viena dalyvė staiga pastebėjo, kad kitame kieme kilęs gaisras. Pasirodo — degė šiukšlės... Kai kas nubėgo pasižiūrėti, kaip ugniagesiai gesino tą ugnį. Vakaras niekad oficialiai nebuvo užbaigtas, nes kai kas diskutavo iki aušros...

Sekmadienio ryte turėjome pasi-

SAS savaitgalio „Ugnis" dalyviai Ateitininkų namuose Lemonte. Nuotr. Astos Tijūnėlytės.

kalbėjimą su SAS centro valdyba. Pasikeitėm idėjomis apie veiklą ir kalbėjome apie ateinantį SAS savaitgalį. Rytas greit prabėgo. Dalyvavome 11 val. Mišiose Pasaulio lietuvių centro bažnytėlėje. Grįžę paruošėme ir pavalgėme paskutinius pietus kartu. Antrą valandą, po trumpos maldos prie lietuviško kryžiaus, išsiskirstėme savais keliais. Studentai, sekime spaudą, junkimės ir dalyvaukime kituose smagiuose SAS susibūrimuose.

Asta Tijūnėlytė

PAMINĖTA ATEITININKIJOS SUKAKTIS

Ateitininkai Adelaidėje — Pietų Australijos sostinėje — rugsėjo 1 d. gražiai paminėjo ateitininkijos 80 metų sukaktį. Ši šventė sutapo su, pasaulio tautų suteiktu, Lietuvai nepriklausomo gyvenimo pripažinimu, todėl šventoriaus sodelyje buvo pakeltos trys vėliavos: Australijos, Lietuvos ir Vatikano.

Gaudžiant vargonams Šv. Kazimiero parapijos bažnyčioje, ilguoju taku nešama ateitininkų vėliava jau čia, Australijoje, gimusių ir augusių ateitininkų: Gintaro Kubiliaus su, pasipuošusiomis tautiniais rūbais, dr. Vita Bardauskaite ir Ramute Stankevičiūte. Šv. Mišias aukojo parapijos klebonas kun. Juozas Petraitis, MIC, patarnavo Dovydas Visockis, lektorė — dr. Loreta Rupinskaitė-Smales. Gražiai giedojo Šv. Kazimiero parapijos choras, vedamas at-kės muzikės Nemyros Masiulytės-Stapleton.

Po Mišių visi pakviesti į parapijos salę pietums, kuriuos paruošė ateitininkės, talkininkaujant jų šeimų nariams. Prie ilgo stalo susėdo ir kviestieji svečiai. Sendraugių at-kų valdybos pirmininkas A. Kubilius, pasveikinęs visus atsilankiusius,

pakvietė kun. J. Petraitį sukalbėti invokaciją. Programai vadovavo Ateitininkų Federacijos įgaliotinė Australijai Elena Varnienė. Ateitininkijos nueito kelio apibūdinimą padarė trys jaunesniosios kartos atstovai: Linas Varnas, dr. V. Bardauskaitė ir Nijolė Vitkūnienė-Plokštytė. Jie nušvietė ateitininkijos kūrimąsi, darbus ir ateities siekius. Augustinas Kubilius apžvalgą užbaigė, kalbėdamas apie tremties ateitininkiją ir mūsų darbus čia, Adelaidėje. Tų apibūdinimų-paskaitų intarpuose pasirodė meniniai vienetai: Mark Leonavičius, paskambinęs pianinu Haydn Sonatą Nr. 48, Sietynas Kubilius, padeklamavęs tris eilėraščius, Jonas Pocius, nauja kylanti muzikos žvaigždė, smuiku atlikęs Vyshniavskio kūrinį. Pabaigai išgirdome „Nemuno Dukras" — Juditą Nekrošienę, Birutę Budrienę ir Agutę Kaminskienę, kurios padainavo tris dainas, akompanuojant Nemyrai Masiulytei-Stapleton. Jų vadovė yra Saulenė Pusdešrienė. Šventėje buvo prisiminti ir Adelaidėje mirusieji ateitininkai.

Po programos šiltais žodžiais sveikino ir kalbėjo Adelaidės bendruomenės pirm. J. Stačiūnas ir Katalikių moterų dr-jos pirm. S. Vasiliauskienė, abu pabrėžę, jog Adelaidės atkai visuomet bus minimi, kaip lietuvių jaunimo auklėtojai ir ugdytojai. Buvo gauta sveikinimo laiškų iš Melbourno ir Sidnėjaus ateitininkų, iš prel. Petro Butkaus, Jadvygos ir Juozo Petraičių, Elzytės ir Antano Bakaičių, buvusių at-kų vadovų Australijoje.

Tai buvo dar vienas kultūrinis Adelaidės ateitininkų renginys, davęs tikro džiaugsmo, susikaupimo, teikiantis jėgų žiūrėti į ateitį su viltimi ir drąsa.

Vytautas Janulis

STUDIJŲ DIENOS DAINAVOJE

Jubiliejinių metų ateitininkų studijų savaitgalis vyko Dainavoje ilgojo Darbo dienos savaitgalio metu. Kaip liepos-rugpjūčio „Ateities" žurnalo numeryje pranešta, Studijų savaitgalis prasidėjo penktadienį, rugpjūčio 30, užbaigtas pirmadienį, rugsėjo 2 d.

Ateitininkų Federacijos posėdis vyko ne vien penktadienį, bet ir sekmadienio vakare. Federacijos nariams labai rūpėjo besikeičianti situacija Lietuvoje (jau pirmadienio ryte pranešta, kad Lietuvos nepriklausomybę pripažino JAV prezidentas): kaip bus su Lietuvos ir svetur veikiančių ateitininkų organizacine struktūra, kaip su Federacijos nuosavybe Lietuvoje, ar dabar verta pirkti stovyklavietę ir namus, ar dar reikėtų palaukti ir t.t. Šią vasarą Lietuvoje lankėsi buvęs Federacijos vadas dr. A. Damušis su žmona, taip pat studentė Asta Kazlauskaitė vadovavo vienoje vasaros stovykloje, todėl buvo įdomu išgirsti jų komentarus. Į Studijų savaitgalį buvo atvykęs ir Panevėžio vyskupijos atkų dvasios vadas kun. Rimas Gudelis (jis šiuo metu vieši ir mokosi Čikagoje). Jo pastabos ir nuomonės buvo labai svarbios. Federacijos Tarybai taip pat šiuo metu rūpi sunkumai, sudarant Sąjungų centro valdybas, tad tokie ir kiti rūpesčiai užėmė daug posėdžio valandų.

Studijų savaitgalio darbotvarkė buvo kiek pakeista. Dėl suprantamų priežasčių negalėjo atvykti Stasys Lozoraitis, nes turėjo palaikyti nuolatinius ryšius su Lietuva ir JAV valdžios atstovais. Dr. V. Vygantas žvelgė į dvidešimt pirmojo šimtmečio perspektyvas; jaunimo simpoziume, kuriam vadovavo A. Kuolas, apie ateitininkijos apatijos „susprogdinimą" mintimis pasidalino S. Kuprys, I. Čuplinskaitė, dr. O. Gustainienė, L. Udrys. „Ateities" gimtadienį švenčiant, redaktorė D. Bindokienė apžvelgė žurnalo gyvavimo metus, pasidalino dabartiniais rūpesčiais ir džiaugsmais. Kun. dr. Kęstutis Trimakas pateikė minčių apie Lietuvos ir ateitininkų dvasingumą. Labai daug susidomėjimo susilaukė Rimo Černiaus paskaita apie Lietuvos konstitucijos projektus. J. Pabedins-

O ką planuoja šie vyrukai su B. Bubliene? Ateities redaktorė šiek tiek jau rūpinasi... Kas buvo toliau, žr. „Kreivose šypsenose". Nuotr. B. Bublienės.

kas sugebėjo išjudinti nemažai diskusijų apie Amerikos lietuvių liberalizmą bei konservatizmą. Dr. R. Kriaučiūnas apibūdino dr. Justino Pikūno knygą „Nuo asmens iki asmenybės". Tai naujas Ateities leidyklos leidinys, vertimas iš dr. Pikūno angliškai parašytų profesinių darbų.

Dainavos oras buvo įdomus: visko patyrėme, bet buvo laiko ir pasimaudyti Spyglyje. Vakarais vyko meninės programos. Studentas Džiugas Juknys parodė skaidrių apie Lietuvos menininkus ir jų darbus, dr. K. Keblys vadovavo poezijos vakarui, kurio metu savo kūrybą skaitė poetai Kazys Bradūnas ir Vitalija Bogutaitė, o kitų poeziją deklamavo Viktorija Kochanskytė (atvykusi iš Lietuvos). Kitą vakarą gavome muzikinio peno: Ramūnas Underys ir Vaidotas Vaičiūnas patys dainavo ir mus įtraukė į dainą, palydint Vitui Underiui ir Rimui Kaspučiui. Tą patį vakarą išgirdome ir „Foje" grupę, kuri šiuo metu koncertuoja JAV-se.

Kas vakarą Studijų savaitgalio dalyviai rinkosi „Baltojo avino" svetainėje pasivaišinti ir pabendrauti. Skaniai maistą gamino ir visus mus maitino O. Norvilienė ir A. Lietuvininkienė, o joms padėjo viskas kadras vyresnių ir jaunesnių pagalbininkų. Kadangi šių metų Studijų dienose dalyvavo daug jaunų šeimų, tai buvo pasirūpinta ir jų vaikus užimti.

Šio, jau penkto, Studijų savaitgalio ruošimo našta vėl krito ant At-kų Federacijos Tarybos pirm. Birutės Bublienės ir dr. Algio Norvilo (buvusio Tarybos pirm., šiuo metu Ateities leidyklos vedėjo) pečių. Savo organizacinį darbą jiedu puikiai atliko ir savaitgalis tikrai gražiai pavyko. Gan nemažą svarą šių savaitgalių pasisekimui turi parinktas laikas: ilgas savaitgalis, paskutinis prieš vasaros pabaigą, vieta — Dainava. Kai kuriems žmonėms tai vienintelis kartas per visa vasarą, kai jie suspėja atvykti į savo numylėtąją Dainavą. Studijų savaitgalis vykusiai įvėlė jaunus ir vyresniuosius. Nors laikas atrodo trumpas, bet ir per tą trumpą laiką galima patirti daug naujų įspūdžių, susidaryti naujų pažinčių, išklausyti minčių ir nuomonių, pailsėti gražioje Dainavos gamtoje. Viso savaitgalio patirtis ir mintis šiemet gražiai suvedė ir apibendrino Almis Kuolas.

Ramunė Kubilliūtė

Penktojo studijų savaitgalio programos vadovė Danutė Petrulytė pristato garbės svečius. Iš k. sėdi: *Ateities* redaktorė, Ateitininkų Fed. tarybos pirm. ir Studijų savaitgalio rengėja Birutė Bublienė, Ateitininkų Federacijos vadas Juozas Polikaitis ir dr. Vytautas Vygantas (už gėlių).

PREZIDENTO STULGINSKIO KUOPA PRADĖJO VEIKLĄ

Vėl prasidėjo nauji mokslo metai, vėl rinkosi Prez. A. Stulginskio moksleivių ateitininkų kuopa, bet ne tokia pati, su kuria baigėme pereitus veiklos metus. 1991-1992 metus pradedame su nauja valdyba ir daug naujų vardų sąrašuose. Kelias savaites prieš susirinkimą buvo valdybos posėdis, kuriame dalyvavo nauji valdybos nariai ir kai kurie, pasilikę iš praeitų metų valdybos. Buvo aptartas bendras planas šiems veiklos metams, pagrįstas visuomeniškumo principu. Valdyba pasiskirstė pareigomis: pirmininkai — Kastytis Šoliūnas ir Aidė Užgirytė, vicepirmininkė Audra Grigaliūnaitė, iždininkė Lora Krumplytė, sekretorė Laura Lapšytė, laikraštėlio redaktorė Ingrida Martinkutė, fotografas Romas Blažys, korespondentė Nida Tijūnėlytė, narės Daina Kazlauskaitė ir Janina Braune. Kadangi tokia gausi valdyba, aišku, kad ilgas ir narių sąrašas. Kuopos globėjos yra Milda Jakštienė ir Raminta Lapšienė. Valdyba planuoja ruošti dvi iškylas: lapkričio mėn. čiuožti, o vasario mėnesį slidinėti. Šįmet vėl bus Kaukių vakaras spalio mėn. gale Ateitininkų namuose. Taip pat visi su entuziazmu laukia kursų Dainavoje, kurie bus lapkričio gale ir gruodžio

mėn. Prašome visus susimokėti nario mokestį, patariame užsiprenumeruoti „Ateitį" ir įsigyti Stasio Ylos „Ateitininkų vadovą" jį galima gauti pas dr. Algį Norvilą). Šiais metais bus daug smagių įvykių, todėl tikimės daug šypsenų.

Kadangi mūsų susirinkimai vyksta kiekvieno mėnesio antrą penktadienį, rugsėjo 13 d. susirinkome pas kopirmininką Kastyti Šoliūną. Kopirmininkė A. Užgirytė, pagaliau įstengusi nutildyti gausiai susirinkusius stulginkiečius, paaiškino susirinkimo tvarką ir pranešė, kad prieš porą dienų, važiuojant į tautinių šokių repeticiją, mūsų kuopos narės Vilija, Nida Januškytės ir Monika Gylytė buvo automobilio avarijoje sužeistos, bet dabar jau sveiksta. Kuopa nutarė joms nusiųsti sveikinimus į ligoninę. Kai kurie jau žinojo apie nelaimę ir visi buvo susijaudinę, išsigandę. Norėjome, kad jos pajustų mūsų meilę ir užuojautą.

Aidė supažindino su naująja valdyba. Lora tuoj priminė, kad reikia susimokėti nario mokestį, nes iždė nuo pereitų metų likę nedaug pinigų, o iš jų norime paskirti bent simboliškas aukas mūsų spaudai ir labdaros organizacijoms. Ingrida prašė rašyti eilėraščius, rašinėlius ir nedelsiant tai įduoti.

Po to Aidė pristatė Astą Kazlauskaitę, Čikagos universiteto studentę, vasarą praleidusią Lietuvoje. Ji papasakojo savo nuostabius įspūdžius. Asta, jos tėvelis ir sesutės Vida su Daina — mūsų kuopos narės — keliavo po Lietuvą. Vida lankė Vilniaus universiteto kursus, o Daina svečiavosi pas gimines. Dr. Arvydas Žygas pakvietė Astą vadovauti JAS stovykloje, kuri vyko Lazdijuose. Asta buvo labai paveikta Lietuvos ateitininkų. Jai kilo klausimas: ar mūsų (Amerikos) ateitininkija tokia pati, kaip buvo Prano Dovydaičio? Lietuvos ateitininkai priima ateitininkiją, kaip gyvenimo būdą. Jų stovyklos rimtesnės. Ne visi, kurie nori, yra priimami į stovyklas, nes nėra vietos. Tik apie ketvirtadalis prašančiųjų gauna progą stovyklauti. Ateitininkų stovykla vysto kūrybingumą. Komunistinėse pionierių stovyklose būdavo prastų užsiėmimų ir priežiūros programa. Daug laiko buvo praleidžiama keliant vėliavas ir žygiuojant aplink Lenino statulą, todėl daug kas dabar trokšta vykti į ateitininkų stovyklas. Asta buvo labai paveikta ir nustebinta sužinojusi, kad Tanijos Mikaitytės ir Dariaus Marcherto laiškas su sveikinimu iš Dainavos stovyklos 1989 metais, keliavo net 2 metus ir tik dabar, šią vasarą, buvo įteiktas, ateikininkams stovyklaujant prie Lazdijų. Ji pasakojo, kad Lietuvos skautai ir ateitininkai gražiai sugyvena, kviesdami vieni kitus pravesti kai kurias stovyklų programos dalis. Ateitininkams gal truputį lengviau organizuotis, nes jie turi parapijų paramą.

Asta labai ragina visus važiuoti į Lietuvą, nes ten galime ne tik jiems padėti, bet ir patiems daug išmokti.

Daina Kazlauskaitė pasakojo, kad iš pradžių ji net nelabai norėjo važiuoti į Lietuvą, o dabar skatina, kad visi važiuotų, nes jai labai patiko. Ji papasakojo įdomių nuotykių iš kasdieninio gyvenimo ir kokius skirtumus pastebėjo tarp Lietuvos ir mūsų jaunimo.

Po rimtosios dalies išėjome į kiemą, kur prie laužo vaidinom, žaidėm žaidimus ir susipažinom su naujais nariais. Kai pradėjo lynoti, kai kurie važiavo namo, o kiti sustojo netolimame restorane užkąsti ir toliau pabendrauti.

Kitas susirinkimas bus spalio 11 d. pas Aidę Užgirytę. Prez. A. Stulginskio kuopa visuomet laukia naujų veidų, nes visi gimnazistai mielai priimami į kuopą.

Nida Tijūnėlytė

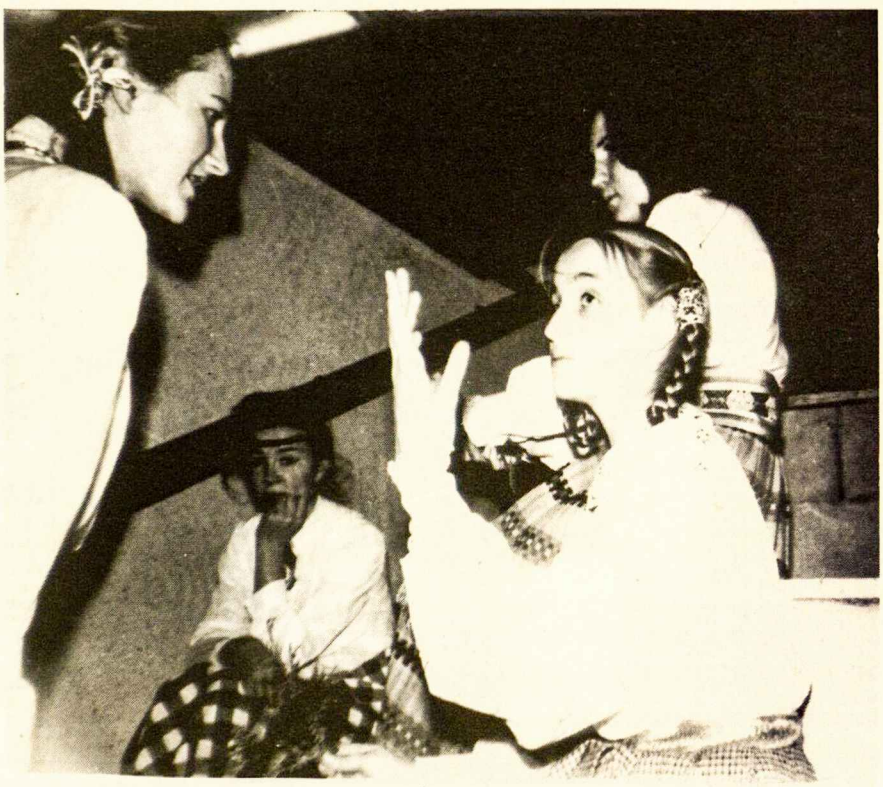

Panevėžio at-kai atlieka programą Vasario 16-sios minėjime.
Iš k.: Skaidrė, Virginija, Brigita ir Ligita.

KREIVOS ŠYPSENOS

Rūkas Joninių naktį Ignalinoje.

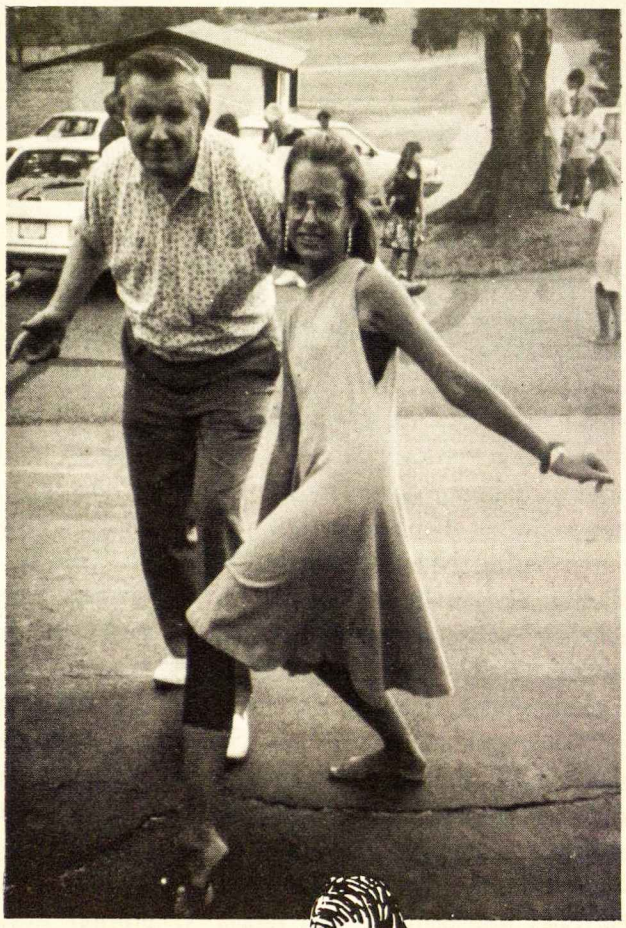

Baleto pamoka Dainavoje.

Štai, kas toliau nutiko *Ateities* redaktorei... Nuotr. R. Kubiliūtės.

Žiūrėk šitaip į reikalą, brangioji: kompiuterį turi turėti kiekvienas civilizuotas šio amžiaus pabaigos žmogus. Tai kas, kad nei tu, nei aš nemoku jo vartoti...

U.S. Postal Service

STATEMENT OF OWNERSHIP, MANAGEMENT AND CIRCULATION

Required by 39 U.S.C. 3685)

1A. Title of Publication	1B. PUBLICATION NO.	2. Date of Filing
ATEITIS	0 0 0 3 5 4 4 0	October 10,1991
3. Frequency of Issue	**3A. No. of Issues Published Annually**	**3B. Annual Subscription Price**
Bimonthly	6	$12.00

4. Complete Mailing Address of Known Office of Publication *(Street, City, County, State and ZIP+4 Code) (Not printers)*

7235 S. Sacramento Ave. Chicago, Illinois 60629

5. Complete Mailing Address of the Headquarters of General Business Offices of the Publisher *(Not printer)*

7235 S. Sacramento Ave. Chicago, Illinois 60629

6. Full Names and Complete Mailing Address of Publisher, Editor, and Managing Editor *(This item MUST NOT be blank)*

Publisher *(Name and Complete Mailing Address)*

AMERICAN LITH. CATH. FEDERATION ATEITIS 7235 S. Sacramento Ave. Chicago, Illinois 60629

Editor *(Name and Complete Mailing Address)*

Danute Bindokas 7155 S. Homan Ave. Chicago, Illinois 60629

Managing Editor *(Name and Complete Mailing Address)*

J. Polikaitis 7235 S. Sacramento Ave. Chicago, Illinois 60629

7. Owner *(If owned by a corporation, its name and address must be stated and also immediately thereunder the names and addresses of stockholders owning or holding 1 percent or more of total amount of stock. If not owned by a corporation, the names and addresses of the individual owners must be given. If owned by a partnership or other unincorporated firm, its name and address, as well as that of each individual must be given. If the publication is published by a nonprofit organization, its name and address must be stated.) (Item must be completed.)*

Full Name	Complete Mailing Address
~~AMERICAN LITH. CATH FEDERATION ATEITIS~~	~~7235 S. Sacramento Ave. Chicago, Illinois 60629~~

8. Known Bondholders, Mortgagees, and Other Security Holders Owning or Holding 1 Percent or More of Total Amount of Bonds, Mortgages or Other Securities *(If there are none, so state)*

Full Name	Complete Mailing Address
~~NONE~~	

9. For Completion by Nonprofit Organizations Authorized To Mail at Special Rates *(DMM Section 423.12 only)*
The purpose, function, and nonprofit status of this organization and the exempt status for Federal income tax purposes *(Check one)*

(1) ☒ Has Not Changed During Preceding 12 Months
(2) ☐ Has Changed During Preceding 12 Months
(If changed, publisher must submit explanation of change with this statement.)

10. Extent and Nature of Circulation *(See instructions on reverse side)*	Average No. Copies Each Issue During Preceding 12 Months	Actual No. Copies of Single Issue Published Nearest to Filing Date
A. Total No. Copies *(Net Press Run)*	1250	1250
B. Paid and/or Requested Circulation 1. Sales through dealers and carriers, street vendors and counter sales	0	0
2. Mail Subscription *(Paid and/or requested)*	1040	1044
C. Total Paid and/or Requested Circulation *(Sum or 10B1 and 10B2)*	1040	1044
D. Free Distribution by Mail, Carrier or Other Means Samples, Complimentary, and Other Free Copies	83	86
E. Total Distribution *(Sum of C and D)*	1123	1130
F. Copies Not Distributed 1. Office use, left over, unaccounted, spoiled after printing	127	120
2. Return from News Agents	0	0
G. TOTAL *(Sum of E, F1 and 2—should equal net press run shown in A)*	1250	1250

11. I certify that the statements made by me above are correct and complete

Signature and Title of Editor, Publisher, Business Manager, or Owner
J. Polikaitis Business Mgr.

PS Form 3526, Feb. 1989 *(See instructions on reverse)*

ALp(LKA)1786
1991, Nr.5